ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ: ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ ΕΤΟΣ Δ'.—ΤΕΥΧΟΣ 46—47
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ—ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1911

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

Διὰ τὸ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ	Δραχ.	12.—
Διὰ τοὺς διδασκάλους	»	8.—
Διὰ τὴν ΑΜΕΡΙΚΗΝ	Δολλάρια	3.—
Διὰ τὴν ΑΙΓΥΠΤΟΝ καὶ ΑΓΓΛΙΑΝ		1/2 Λίρα Ἀγγλίας
Διὰ τὴν ΚΥΠΡΟΝ		10 Σελίνια
Διὰ τὴν ΕΥΡΩΠΗΝ	Φρ. χρ.	12 —
Ἔκδοσις ἐκλεκτὴ γενικῶς	»	25 ἢ Δρ. 25

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ:

ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑ ΕΥΓΕΝΙΑΝ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΟΔΟΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 83. — ΑΘΗΝΑΣ

Τηλεγραφικὴ διεύθυνσις: "ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΝ" — ΑΘΗΝΑΣ

Πᾶν χειρόγραφον δημοσιευόμενον ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφεται.

Πᾶν σύγγραμμα ἀποστελλόμενον εἰς τὰ γραφεῖα μας ἀναγγέλλεται.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1ης ἑκάστου μηνός.— Τὸ τεῦχος δρ. 2.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀναμνήσεις μιᾶς ἡμέρας (Λονδῖνον) . **Εὐγενίας Ζωγράφου.**— *Μαριάνα Γέρωντα*— *Καμπουρόγλου* : **Σπυριδ. Δὲ Βιάζη.**— *Τὰ Γράμματα* : **ΔΙΚ.** —*Ἐλεημοσύνη (διήγημα)* : **Ἀο Πολ. Λασκάρεως.**— *Ἡ νέα μας Φιλολογία καὶ ἡ Ζωή* : **Ἀο Ἄννας Σταματελάτου.**— *Ἰλλὰ (δρᾶμα)* : **Μιλτ. Ἰωσήφ.**— *Λαογραφικά* : **Ι. Π. Σταματουλη.**— *Τὸ οἰκονομικὸν ἔργον τῆς Ἑνώσεως* : **Γ. Κυριακοῦ.**—*Ζήλεια (Ποίησις)* : **Ν. Μαρσέλλου.**— *ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1911. Ἡ σάτυρα τοῦ μηνός* : **Ἀμαράντου.** — *Θεατρικὴ Ἐπιθεώρησις* : **Κ.** — *Ὡραῖαι Τέχναι.* — *Λογοτεχνία.* — *Ὁ Θάνατος τῆς Ἄρπας (ποίησις)* : **Κ. Σφῆκα.**—*Ἀπὸ τὴν Ζωὴν τοῦ μηνός* : *ὑπὸ* **Ε. Ζ.**—*ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ.*

ΚΟΣΜΟΣ : *Αἱ τροφαί.*— *Πανελὴς Ἀσφάντης.*— *Ὁ Ἡγούμενος Κύκον.*— *Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος.*— *Ὁ Ἅγιος Κερκυρας καὶ Παξῶν*

ΕΙΚΟΝΕΣ : *Ἔρως καὶ ψυχαί, πίναξ Ν. Γύζη.* — *Ἱσπανὶς χορεύτρια, πίναξ Σ. Λασκαρίδου.*— *Ἡ Τζοκόντα τοῦ Λεονάρδου Δὰ Βίντσι.* — *Ραζαίλα Νίκα.* — *Ὄλγα Παπαδιαμαντοπούλου.* — *Κόρη Γιαννοπούλου.*— *Δύο ἀπόψεις Δος Γιαννοπούλου.*— *Γ. Μαυρομάρας.*

EUGÉNIE ZOGRAPHOU

LA REVUE HELLÉNIQUE

4ème Année, N° 46—47.

ATHÈNES, AOUT—SEPTEMBRE 1911.

REVUE MENSUELLE ILLUSTRÉE

PRIX DU NUMÉRO: 1 FRANC.

LA GRANDE FABRIQUE

S. STEIN

PREMIÈRE MAISON DE L'ORIENT VENDANT LE MEILLEUR MARCHÉ

VÊTEMENTS POUR HOMMES ET ENFANTS

ROBES, MANTEAUX ETC. POUR DAMES & FILLETS

BONNETERIE, CHEMISERIE, PARFUMERIE, GANTERIE, MERCERIE, LINGERIE FINE, ARTICLES DE BLANC, MARROQUINERIE CHAUSSURES, ARTICLES DE VOYAGE ETC. ETC.

LE CAIRE, ALEXANDRIE, TANTAH, SALONIQUE, CONSTANTINOPLE (CALATA ET STAMPOUL).

ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

Σ. ΣΤΕΙΝ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΕΝ ΤΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΠΡΩΤΙΣΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΕΧΩΝ ΤΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΤΕΡΑΣ ΤΙΜΑΣ

ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΔΙΑ ΚΥΡΙΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ

ΕΝΔΥΜΑΤΑ, ΕΠΑΝΩΦΟΡΙΑ ΚΤΛ. ΔΙΑ ΚΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑΣ

ΕΙΔΗ ΠΛΕΚΤΙΚΗΣ, ΥΠΟΚΑΜΙΣΑ, ΑΡΩΜΑΤΑ, ΧΕΙΡΟΚΤΙΑ, ΕΙΔΗ ΨΙΛΙΚΩΝ, ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΕΞΩΡΡΟΥΧΩΝ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ Η ΜΗ, ΕΙΔΗ ΔΕΡΜΑΤΙΝΑ, ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ, ΕΙΔΗ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ. ΚΤΛ. ΚΤΛ.

ΚΑΪΡΟΝ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, ΤΑΝΤΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ (ΓΑΛΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΑΜΠΟΥΛ)

Η „ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΑΘΗΝΩΝ"

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1,500.000

ΙΔΡΥΘΗ διὰ νὰ προμηθεύῃ εἰς τὸ Πανελλήνιον τὰ ἐκλεκτότερα, τὰ νεώτερα καὶ στερεώτερα ὑφάσματα (Τσόχας καὶ Κασμήρια Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας).

Ἡ «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΑΘΗΝΩΝ» εἶνε τὸ πρῶτον καὶ τὸ μεγαλείτερον Ἐμπορικὸν Ἵδρυμα τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀνατολῆς.

ΑΙ ΤΙΜΑΙ τῆς «ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ» εἶνε ἀπολύτως ὡρισμέναι καὶ πρωτοφανεῖς διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἐμπόριον.

ΟΤΑΝ ἀποφασίσητε νὰ ἀγοράσητε ὕφασμα· ἀναλογισθῆτε τὸ πραγματικὸν συμφέρον σας καὶ ἐπισκεφθῆτε τὸ Bon Marché τῆς Ἑλλάδος τὰ Μεγάλα καταστήματα τῆς «ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ» ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰόλου καὶ Χρυσοσπηλαιωτίσσης ἀριθ. 9 καὶ 11.

(Τὴν «Ἐμπορικὴν Ἕνωσιν» ἵδρυσαν καὶ διευθύνουσιν οἱ εὐφήμως γνωστοὶ ἐν τῇ Ἀγορᾷ μας ἔμποροι Τσοχῶν καὶ Κασμηρίων κ. κ. Ἀλκιβιάδης Κονταρᾶτος, Γαβριὴλ Ἀνδρεόπουλος, Κωνσταντῖνος Κακκαράς, Γεώργιος Διάμεσης, Θεμιστοκλῆς Κονταρᾶτος καὶ Κωνστ. Διάμεσης).

Τῷ αἰτοῦντι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν δείγματα ἀποστέλλονται ἀμέσως

DEMETRIUS SKIADAS

EGYPTE, LE CAIRE, - RUE RUEY N° 5

FOURNISSEUR DE L'ARMÉE D'OCCUPATION
MAISON FONDÉE EN 1870

GRANDE FABRIQUE, DISTILLERIE DE LIQUEURS
GRAND DÉPOT DE VINS

IMPORTATION · EXPORTATION

Σ. Π. Α. Π.

Ἀναχωρήσεις ἐξ Ἀθηνῶν

6.20	π. μ.	Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Τρίπολιν, Μεγαλόπολιν, Κυπαρισσίαν, Καλάμας.
7.—	»	Διὰ Κόρινθον, Καλάβρυτα, Πάτρας, Κυλλήνην, Πύργον, Ὀλύμπια.
8.30	»	Τοπικὴ διὰ Κόρινθον
11.30	»	Διὰ Κόρινθον Ναύπλιον, Πάτρας.
1.20	μ. μ.	Ταχεῖα διὰ Πάτρας, κατὰ Δευτέραν καὶ Τετάρτην.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Πατρῶν

7.10	π. μ.	Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Ἀθήνας.
8.15	»	Ταχεῖα δι' Ἀθήνας, κατὰ Τρίτην καὶ Παρασκευήν.
11.35	»	Διὰ Καλάβρυτα, Κόρινθον. Ἀθήνας.
6.30	»	Διὰ Κυλλήνην, Ὀλύμπια, Κυπαρισσίαν, Καλάμας, Μεγαλόπολι , Τρίπολιν.
3.45	μ. μ.	Διὰ Κυλλήνην, Πύργον, Ὀλύμπια.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Καλαμῶν

7.—	π. μ.	Διὰ Κυπαρισσίαν, Πύργον, Πάτρας, Μεγαλόπολιν, Τρίπολιν, Ἀθήνας.
12.40	μ. μ.	Διὰ Κυπαρισσίαν, Πύργον, Ὀλύμπια, Μεγαλόπολιν, Τρίπολιν.

Ἀφίξεις εἰς Ἀθήνας

2.45	μ. μ.	Ταχεῖα ἐκ Πατρῶν (εἰς ὡς ἄνω).
4.45	»	Ἐκ Πατρῶν, Τριπόλεως, Ναυπλίου.
6.15	»	Τοπικὴ ἐκ Κορίνθου.
7.05	»	Ἐξ Ὀλυμπίων, Πύργου, Κυλλήνης, Πατρῶν, Καλαβρύτων,
8.15	»	Ἐκ Καλαμῶν, Κυπαρισσίας, Μεγαλοπόλεως Τριπόλεως, Ναυπλίου.

ΕΡΓΑ ΤΗΣ Δ^ΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ	Α'	τόμος Φρ.	3.00
»	Β'	» »	2.00
»	Γ'	» »	1.50
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ		» »	2.00
Η ΓΚΟΥΡΑΙΝΑ Ἱστορικὸν μυθιστόρημα, ἐξ ὑπερεπτακοσίων σελίδων.			5.00

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Η ΜΟΝΑΧΗ	Δρᾶμα Βυζαντινὸν	τρίπρακτον
Ο ΕΞΙΛΑΣΜΟΣ	» κοινωνικὸν	»
Η ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΑ	» ἱστορικὸν	»
Η ΤΖΕΝΗ ΜΕ ΤΟ ΓΕΛΙΟ ΤΗΣ	κοινωνικὸν δραμάτιον μονόπρακτον, μεταφρασθὲν εἰς τὴν Ἀγγλικήν. (Διδαχθέντα ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Σκηνῆς)	

Σειραὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως τοῦ Α' Β' καὶ Γ' ἔτους πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας πρὸς 18 φρ. ἑκάστη.

"UNION RECORD,,

Νεωτάτου συστήματος πολυγράφος, ἔχων **μέγιστα πλεονεκτήματα** ὑπὲρ πᾶν ἄλλο εἶδος πολυγράφου. **Καταλληλότατος** διὰ δημόσια γραφεῖα, δι' ἀρχιτέκτονας καὶ μηχανικούς, διὰ δημοσιογράφους κ.λ.π.

Ὁ πολυγράφος **"UNION RECORD,,** ἀναπαράγει **εὐχερῶς** καὶ **καθαρώτατα** πλεῖστα ἀντίτυπα χειρογράφων, σχεδίων, χαρτῶν, παντὸς εἴδους γραφῆς διὰ χειρὸς ἢ διὰ γραφομηχανῆς. Πρὸς τούτοις ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ ἐκτυπώνῃ καὶ **χρώματα.**

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 50.000.000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡ. 10.275.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ : Ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρᾳ, Καλάμαις, Τριπόλει, Βόλῳ καὶ Λαρίσσῃ.
ΕΝ ΚΡΗΤΗ : Ἐν Χανίοις, Ἡρακλείῳ καὶ Ρεθύμνῳ.
ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ : Ἐν Κωνσταντινουπόλει (Ὑποκατάστημα ἐν Γαλατᾷ μετὰ Πρακτορείου ἐν Σταμπούλ), Ἀμισῷ, Τραπεζοῦντι, Κερασοῦντι, Μερσίνῃ, Σμύρνῃ, Θεσσαλονίκῃ, Σέρραις, Καβάλλᾳ, Ξάνθῃ, Ἰωαννίνοις καὶ Χίῳ.
ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ : Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Midan), Καΐρῳ (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Mousky), Μανσούρᾳ καὶ Ζαγαζικίῳ, Μιτ-Γκάμ καὶ Τάντα.
ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ : (No 22, Fenchurch Street).
ΕΝ ΑΜΒΟΥΡΓΩ (Domhof, Mönckeberg strasse 18).
ΕΝ ΛΕΜΕΣΩ (Κύπρου) καὶ ΕΝ ΧΑΡΤΟΥΜ (Σουδάν).
ΕΝ ΑΙΜΕΝΙ Βαθὺς (Σάμος).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Σ. Φραγκιιάδης, Πρόεδρος. **Ἰωάννης Μπότσης,** Ἀντιπρόεδρος. **Ἰω. Βαλαωρίτης, Κ. Βερούγκ, Ἐ. Ἐμπειρίκος, Δ. Εὐγενίδης, Α. Ζαρίφης, Δ. Ε. Ἠλιόπουλος, Ζ. Κ. Μάτσας, Ἐμμ. Μπενάκης, Μαρκήσιος δὲ Ρεβερσώ.**

Γενικὸς Διευθυντὴς
Ζαφείριος Κ. Μάτσας

Διεύθυνσις Τηλεγραφική :
ΑΘΗΝΑΓΚΙΝ - ATHENOCLES

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ πᾶσαν Τραπεζιτικὴν ἐργασίαν, ἤτοι· Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων καὶ συναλλαγματικῶν, προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, εἰσπράξεις τοκομεριδίων, παντὸς εἴδους χρεωγράφων, φορτωτικῶν, συναλλαγματικῶν, γραμματίων ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ· ἐκτελεῖ χρηματιστικὰς ἐντολάς· ἐκδίδει ἐπιταγάς, πιστωτικὰς ἐπιστολὰς καὶ τηλεγραφικὰς ἐντολὰς πληρωμῶν ἔν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ· ἀνοίγει τρέχοντας λ)σμοὺς ἠγγυημένους, δέχεται καταθέσεις χρεωγράφων πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων καὶ ἐνοικιάζει διαμερίσματα χρηματοκιβωτίων διαφόρων διαστάσεων πρὸς ὅρους λίαν εὐνοϊκοὺς διὰ τὸ κοινόν.

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν δέχεται καταθέσεις εἰς χρυσόν, εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ εἰς τραπεζογραμμάτια ὑπὸ ὅρους λίαν εὐνοϊκούς.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις εἶνε ἀποδοτέαι εἰς ὃ νόμισμα ἐνηργήθησαν, αἱ δὲ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) τῆς Τραπέζης ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀνταποκριτῶν της. Οἱ δεδουλευμένοι τόκοι πληρώνονται καθ' ἑξαμηνίαν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους.

Ταμευτήριον, μὲ ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν, λειτουργεῖ καθ' ἑκάστην.

ΕΝ ΟΔΩ ΕΡΜΟΥ ΑΡΙΘΜΟΣ 42

ΜΕΓΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

PRINTEMPS

J. & Δ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΩΝ

Εἰς τὸν ἄφθονον καὶ ποικιλώτατον καὶ πολύμορφον καὶ πολύχρωμον ἐμπορικὸν πλοῦτον τοῦ καταστήματος τῶν ἀδελφῶν Μουτσοπούλων ζητήσατε τὰ τελειότερα **ἀσπρόρρουχα** διὰ ΠΡΟΙΚΑΣ, τὰ πλέον πολυποίκιλλα **κεντήματα** καὶ **δαντέλλας** καὶ τὰ τελευταίας μόδας **ὑφάσματα.** Δὲν θὰ σᾶς προσελκύσῃ μόνον ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐθηνία τοῦ καταστήματος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδιάζουσα εἰς τοὺς καταστηματάρχας τούτους εὐγένεια καὶ ἀβρότης τῶν τρόπων.

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΕΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

Η ΜΟΝΗ ΤΑΧΥΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΗΣ ΔΙΑ ΒΟΡΕΙΟΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

Ἀτμόπλοια : **"ΑΘΗΝΑΙ,,** τόννων 16,000.
"ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ,, τόννων 12,000

Τὰ ὡραῖα καὶ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα ἀτμόπλοια εἶνε νεοτευκτα καὶ φημίζονται διὰ τὴν ἀντοχὴν καὶ εὐστάθειαν κατὰ τὰ ταξείδιά των. Ἔχουσι διπλᾶς μηχανὰς καὶ διπλοῦς ἕλικας. Εἶνε πολυτελέστατα, ἀναπαυτικώτατα μὲ 150 θέσεις Α', 200 θέσεις Β', καὶ 1500 θέσεις Γ'. Ἔχουσιν ἠλεκτρικὸν φωτισμόν, θερμαίνονται δὲ διὰ καλοριφέρ. Λειτουργεῖ ἐντὸς αὐτῶν ὁ ἀσύρματος τηλέγραφος Marconi, *παρέχεται δὲ πᾶσα ἄνεσις εἰς τοὺς ἐπιβάτας, μὲ τὰ ἐστιατόρια, αἰθούσας κυριῶν, καπνιστήρια, ζυθοπωλεῖον, καφφενεῖον κτλ. κτλ. Διὰ τὴν ὑγείαν τῶν ταξειδιωτῶν ἔχει ληφθῆ πᾶν μέτρον, δὲν λείπει δὲ οὔτε φαρμακεῖον πλῆρες, οὔτε νοσοκομεῖον.*

Τακτικὴ ἀναχώρησις ἐξ ΕΛΛΑΔΟΣ δι' ΑΜΕΡΙΚΗΝ κατὰ εἰκοσαήμερον

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ἐν Ἀθήναις ἄνωθεν Χρηματιστηρίου.

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

Ἐν Πειραιεῖ (5 Λεωφόρος Αἰγέως), Πάτραις, Καλάμαις, Γυθείῳ, Κωνσταντινουπόλει, Σμύρνῃ, Παλέρμῳ, καὶ Νέα Ὑόρκῃ.

Ἀντιπροσωπεῖαι εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀνατολῆς.

ΑΡΤΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΑΛΑ ΕΙΣ ΚΟΝΙΝ - ΓΑΛΑ ΑΠΕΞΗΡΑΜΕΝΟΝ

Ἐὰν θέλετε ν' ἀποφεύγητε τὰς ἐπικινδύνους νοθείας τοῦ γάλακτος,
Ἐὰν θέλετε νὰ εἶσθε ἀσφαλεῖς ἀπὸ κάθε ἐπικίνδυνον μόλυσμα.
Ἐὰν θέλετε νὰ ἔχητε πρόχειρον εἰς κάθε στιγμὴν γάλα ἀνόθευτον καὶ καθαρόν.
Ἐὰν θέλετε νὰ ἔχητε εἰς τὴν διάθεσίν σας γάλα μὲ τὸ βούτυρόν του καὶ χωρὶς καμμίαν ξένην οὐσίαν ἐντὸς αὐτοῦ
Ἐὰν θέλετε νὰ μεταχειρίζεσθε γάλα χωρὶς νὰ εἶνε ἀραιωμένον ἀπὸ ἀκάθαρτα νερὰ καὶ νοθευμένον μὲ κόλλες
Ἐὰν θέλετε νὰ δίδετε εἰς τὴν οἰκογένειάν σας γάλα χωρὶς ἐπικίνδυνα μικρόβια, χωρὶς ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολάς.
Ἐὰν θέλετε νὰ ἔχετε εἰς τὰ ταξείδιά σας, εἰς τὰς ἐκδρομάς σας, εἰς τὰς ἐξοχάς σας καὶ εἰς κάθε στιγμὴν ἀνάγκης γάλα Ἁγνὸν-Θρεπτικὸν-Οἰκονομικὸν **προμηθεύεσθε Τὸ γάλα εἰς κόνιν** τῆς Ἑταιρίας μας.

Διὰ τὰ γλυκύσματά σας, τῆς κρέμες σας, τὰ τσουρέκια σας, τὸν καφέ σας, τὸ τσαΐ σας, τὴν σοκολάταν σας δὲν ὑπάρχει τελειότερον γάλα. **Δοκιμάσατε.**

Ἕκαστον πακέτον 36 1)2 δραμίων διὰ μίαν ὀκᾶν γάλα λεπ. 50. Δι'ἡμισείαν ὀκᾶν λ. 25

Τρόπος χρήσεως: Διὰ νὰ παρασκευάσητε μίαν ὀκᾶν γάλακτος νωποῦ βράζετε 365 δράμια νερό. Ἀπὸ τὸ βραστὸ αὐτὸ νερὸ λαμβάνετε τόσον ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ διαλύσετε τὴν κόνιν καὶ κάμετε μίαν ζύμην. Ἀμέσως κατόπιν προσθέτετε καὶ τὸ ὑπόλοιπον νερὸ ἀνακατεύοντες τὸ ὅλον καλῶς. Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἔχετε μίαν ὀκᾶν γάλα πρώτης τάξεως. Εἰς τὸν καφφέν σας, τὴν σοκολάταν σας, κάμετε τὸ ἴδιον. Γευστικώτερον **καφφὲ-γάλα** δὲν ἐδοκιμάσατε ἀκόμη.

Σ.Π.Α.Π.

ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑΡΙΑ

ΤΑΞΕΙΔΙΩΝ

Πρὸς ὁδηγίαν τῶν ἐνδιαφερομένων παραθέτομεν τὴν προκύπτουσαν διαφορὰν πρὸς ὄφελος τῶν ταξειδευόντων μὲ βιβλιάριον 2500 χιλιομέτρων, ἐν συγκρίσει μὲ τὰς τιμὰς τῶν ἁπλῶν εἰσιτηρίων.

Ἐξ Ἀθηνῶν				
Διὰ Κόρινθον	Εἰσιτήρ.	9.20	7.30	4.60
	Βιβλιάρ.	7.65	6.40	3.85
» *Ἄργος*	Εἰσιτήρ.	15.70	12.50	7.85
	Βιβλιάρ.	12.20	10.16	6.10
» *Τρίπολιν*	Εἰσιτήρ.	23.20	18.80	11.60
	Βιβλιάρ.	18.—	15.—	9 —
» *Μεγαλόπολιν*	Εἰσιτήρ.	29.20	22.—	14.60
	Βιβλιάρ.	21.95	18.30	11.—
» *Κυπαρισσίαν*	Εἰσιτήρ.	34,50	25.75	12.75
	Βιβλιάρ.	27.80	23 20	13.90
» *Ἀκράταν*	Εἰσιτήρ.	19.50	15.50	9.20
	Βιβλιάρ.	13.05	10.85	6.55
» *Πάτρας*	Εἰσιτήρ.	25.—	18.—	10.—
	Βιβλιάρ.	19.65	15.55	9.35
» *Πύργον*	Εἰσιτήρ.	37.70	18.10	16.35
	Βιβλιάρ.	27.05	22 55	13.55
Ἐκ Πατρῶν				
Διὰ Πύργον	Εἰσιτήρ.	12.70	10.10	6.35
	Βιβλιάρ	8.38	6.95	4.15
» *Λεχαινὰ*	Εἰσιτήρ.	7.60	6.—	3.80
	Βιβλιάρ.	4.98	4.05	2.45
» *Αἴγιον*	Εἰσιτήρ.	5.10	4.—	2.55
	Βιβλιάρ.	3.35	2.80	1.70
» *Κόρινθον*	Εἰσιτήρ.	16.50	13.10	8.25
	Βιβλιάρ.	11.—	9.20	5.50
Ἐκ Τριπόλεως				
Διὰ Καλάμας	Εἰσιτήρ.	13.70	12.25	7.35
	Βιβλιάρ.	9.65	8.05	4.85
» *Ναύπλιον*	Εἰσιτήρ.	9.50	7.80	4.70
	Βιβλιάρ.	6.75	5.60	3.40

(Ἐκ τοῦ Γραφείου)

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δηλοποιεῖ

ὅτι, ἐκτὸς τῶν ἤδη ἐν κυκλοφορίᾳ ἑκατονταδράχμων τραπεζιτικῶν γραμματίων, τίθησι κατ' αὐτὰς εἰς κυκλοφορίαν καὶ ἕτερα τραπεζιτικὰ γραμμάτια τῶν 100 ἑκατὸν δραχμῶν, νέου τύπου, πλάτους 87 χιλιοστῶν καὶ μήκους 178 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου, διακρινόμενα διὰ τῶν ἑξῆς κυριωτέρων γνωρισμάτων.

Πρόσοψις

Ἡ πρόσοψις φέρει πρὸς τὰ ἄνω τοξοειδῶς διὰ μελανῶν κεφαλαίων γραμμάτων τὰς λέξεις «Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος» κάτωθι δὲ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἐν πλαισίῳ πεποικιλμένῳ διὰ δαντελλοειδοῦς ποικίλματος τὸν ἀριθμὸν 100 διὰ μεγάλων ἀραβικῶν στοιχείων. Ὑπὸ τοῦτον ἐν μελανῷ πλαισίῳ σχήματος ταινίας τὰς λέξεις «δραχμαὶ ἑκατὸν» διὰ κεφαλαίων λευκῶν γραμμάτων.

Κατωτέρω φέρονται ἀριστερᾶ ἡ ὑπογραφὴ τοῦ ταμίου τῆς Τραπέζης, ἐν τῷ μέσῳ ἡ τοῦ Διοικητοῦ καὶ δεξιᾶ ἡ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου, τεθειμέναι αἱ μὲν δύο πρῶται διὰ σφραγιστῆρος, ἡ δὲ τελευταία ἰδιοχείρως.

Ἀριστερᾶ τοῦ γραμματίου εὑρηται ἐν πλαισίῳ σχήματος κυκλοτεροῦς ἡ εἰκὼν τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Τραπέζης Γ. Στεφάνου, δεξιᾶ δὲ τὸ Βασιλικὸν Στέμμα.

Ἡ πρόσοψις χρώματος ἰώδους πλαισιοῦται ὑπὸ δαντελλοειδῶν ἡμικυκλικῶν ποικιλμάτων χρώματος πρασίνου.

Ὀπισθία ὄψις

Ἡ ὀπισθία ὄψις, πλαισιουμένη διὰ πρασίνου δαντελλοειδοῦς ποικίλματος, φέρει ἐν τῷ μέσῳ εἰκόνα τοῦ σωζομένου ἀρχαίου ἀγάλματος τῆς Εἰρήνης φερούσης τὸν Πλοῦτον. ὡς ἀναγινώσκεται καὶ ἐπὶ τοῦ βάθρου αὐτοῦ διὰ κεφαλαίων μελανῶν γραμμάτων.

Ἑκατέρωθεν τοῦ ἀγάλματος τῆς Εἰρήνης φέρεται ἐν θυρεοῖς διὰ μεγάλων λευκῶν στοιχείων ὁ ἀριθμὸς 100, ὑπ' αὐτὸ δὲ σημειοῦται ἡ ἔκδοσις διὰ τῶν λέξεων «ἔκδοσις ἐνάτη».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Δεκεμβρίου 1910.

Ὁ Διοικητὴς
ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

INSTITUT COMPTABLE

Τελεία ἐκμάθησις παντὸς ὅτι ἐνδιαφέρει πρακτικῶς τὰς τραπεζιτικὰς ἐργασίας, τὸ Ἐμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν.
Λογιστικὴ ἐξάσκησις πρωτοφανὴς διὰ τὴν Ἑλλάδα.
Πλειοτέρας πληροφορίας παρὰ τῷ Διευθυντῇ τοῦ Institut Comptable κ. Ν. ΤΣΙΜΙΗΑ.
Ὁδὸς Κανάρη καὶ Μηλιώνη ἀριθ. 2Α.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ Δ'. | ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1911 | ΤΕΥΧΟΣ 46-47.

ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ

Ἐν Ρωσσίᾳ (Ὀδησσός) ὁ κ. **Ἀναστάσιος Μάλτος.** Rue Pouschkin, No 66. — *Ἐν Λονδίνῳ ἡ Δνὶς* **Ὄλγα Παπαδάκη,** (61 Hereford Road Bayswater, W). — *Ἐν Μάντζεστερ, ὁ κ.* **Βασίλειος Κωνσταντινίδης.** — *Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ κ.* **Τριαντάφυλλος Τσιτσέλης.** — *Ἐν* Ka.r-Zayat *τῆς Αἰγύπτου ὁ κ.* **Παναγιώτης Ἰατρίδης.** — *Ἐν Ζαγαζὶκ τῆς Αἰγύπτου ὁ κ.* **Ζήνων Στράτης,** *Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Συλλόγου.* — *Ἐν* Facous *τῆς Αἰγύπτου ὁ κ.* **Νέαρχος Παπᾶς.** — *Ἐν Μανσούρα τῆς Αἰγύπτου ὁ κ.* **Περικλῆς Κωνσταντόπουλος.** — *Ἐν* Simbellawein *τῆς Αἰγύπτου ὁ κ.* **Μιχαὴλ Μπαμίχας,** *ἰατρός.* — *Ἐν Τάντα τῆς Αἰγύπτου ὁ κ.* **Περικλῆς Παπαχριστοδούλου.** — *Ἐν* Benha *τῆς Αἰγύπτου ὁ κ.* **Κωνσταν. Δάνισκας.** — *Ἐν Πόρτ—Σάϊτ ἡ Δνὶς* **Ἀγλαΐα Γεωργιάδου,** *Διευθύντρια τοῦ Παρθεναγωγείου.* — *Ἐν Ἀμμοχώστῳ ἡ Δνὶς* **Ἑλένη Χατζηπέτρου,** *Διευθύντρια τοῦ Παρθεναγωγείου.* — *Ἐν Λευκωσίᾳ ἡ Δνὶς* **Ἑλένη Χρήστου,** *Διευθύντρια τοῦ Παρθεναγωγείου Φανερωμένης.* — *Ἐν Λάρνακι ἡ Δνὶς* **Ἑλένη Χατζηλοΐζου.** — *Ἐν Λεμεσῷ ὁ κ.* **Εὐγένιος Ζήνων,** *Δικηγόρος.* — *Ἐν Πάφῳ ὁ κ.* **Σπυρίδων Μαυρομάτης,** *Δικηγόρος.* — *Ἐν Καλάμαις ὁ κ.* **Ἰωάννης Καμπᾶς.** — *Ἐν Ἱερουσαλὴμ ὁ κ.* **Ματθίας Παυλίδης.**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

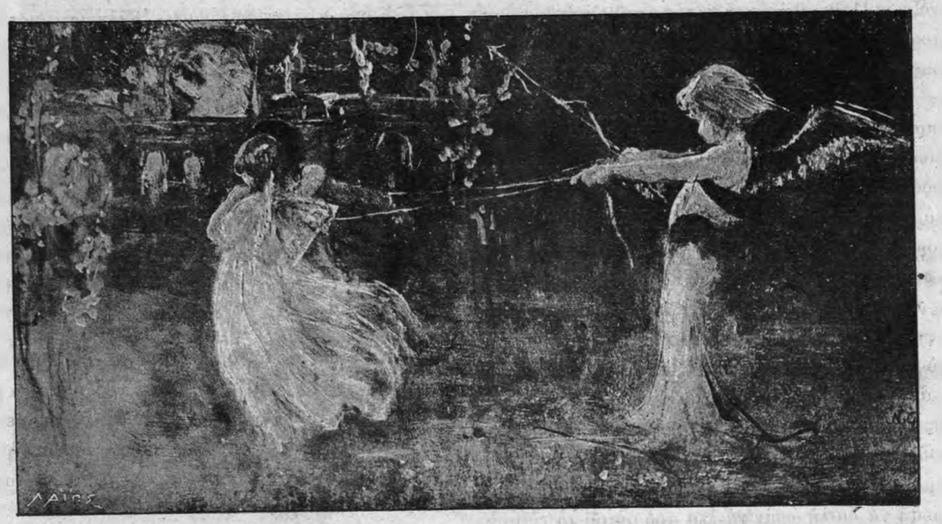

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΙ

Σπουδὴ Ν. Γύζη

ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΜΙΑΣ ΗΜΕΡΑΣ

Εἰς τοὺς μελετῶντας τὰ ἀγγλικὰ ἤθη, εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας τὴν ἀγγλικὴν ζωήν, γεννᾶται ἡ πεποίθησις ὅτι ὁ Ἄγγλος ἔχει ἐπηρεασθῆ εἰς τὰς ἐκδηλώσεις αὐτῶν ἀπὸ τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ τὴν ἀρχαίαν ἁπλότητα τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς. Ἴσως δὲ ἡ ἐπιροὴ αὐτὴ νὰ εἶνε ἡ κυριωτέρα ἀφορμὴ ἕνεκα τῆς ὁποίας Ἄγγλοι σοβαροί, ψυχροί, καὶ ἀπαθεῖς ἀναδεικνύονται οἱ θερμότεροι Φιλέλληνες.

Τοιοῦτος Φιλέλλην δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰς τὸ Λονδῖνον ὁ κ. Ντὼς καὶ ἡ οἰκογένειά του.

⁂

Ἕνα ἀπόγευμα διηυθύνθημεν — κατόπιν προσκλήσεώς του — εἰς ἐπίσκεψίν του. Κατοικεῖ εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον χαριτωμένα προάστεια τοῦ Λονδίνου. Προάστεια τὰ ὁποῖα συγκοινωνοῦν σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ Ἄστυ καὶ τὰ ὁποῖα ἀπέχουν ὥρας ὁλοκλήρους ἀπὸ τὸ Λονδῖνον. Πρὶν φθάσωμεν εἰς τὸν σταθμὸν ἐνθυμοῦμαι κάποιο ἐπεισόδιον, κάποιο θέαμα ἀπροσδόκητον τὸ ὁποῖον ἐξετυλίχθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας. Ἄγγλος κύριος πολὺ εὐπρεπής, πολὺ σοβαρὸς ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ πρὸς τὸ πλῆθος. Δὲν ἐπροχώρησεν ὅμως πολύ, καὶ ἤρχισαν νὰ τὸν σφυρίζουν, νὰ τὸν ἀπωθοῦν, νὰ τὸν ἀποδοκιμάζουν, νὰ τὸν καπελλώνουν, νὰ ἐπικολλοῦν ἐφημερίδας ἐπὶ τῆς ῥάχεως, χωρὶς μὲ ὅλα αὐτὰ νὰ κατορθώσουν νὰ τὸν ὀργίσουν ἢ νὰ τὸν κάμουν νὰ χάσῃ τὴν σοβαρότητά του, ἢ τὸν ῥοῦν τῶν ἰδεῶν του. Ὁ Ἄγγλος αὐτὸς ἔφερε τὰ σήματα τῶν συντηρητικῶν καὶ ἦτο ὑποψήφιος βουλευτὴς τοῦ διαμερίσματος ἐκείνου, οἱ ἀποδοκιμάζοντες δὲ καὶ σφυρίζοντες αὐτὸν ἦσαν ἐκ τοῦ ἀντιθέτου κόμματος. Ἀκόμη καὶ κυρίαι μὲ πινακίδας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τὰ σήματα τῶν φιλελευθέρων ἀναμιγνύονται μετὰ τοῦ πλήθους καὶ τὸν ἀποδοκιμάζουν σφοδρότερον, ἐνῷ ἐκεῖνος ἀπτόητος ἐξακολουθῇ νὰ ὁμιλῇ ὡσὰν νὰ ἔχῃ πρὸ αὐτοῦ τὸ εὐλαβέστερον τῶν ἀκροατηρίων.

Ἡ εἰκὼν εἶνε τελείως Ἑλληνική. Ὑπενθυμίζει τόσον πολὺ τὸν Ρώσσην εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας μὲ τοὺς Ἕλληνας ἀκροατάς του. Καὶ ἐν τούτοις ὑπάρχουν πολλοί, οἱ ὁποῖοι φρονοῦν ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε διαφορετικός. Εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς καὶ τῶν ὁρμῶν του θὰ εἶνε πάντα ὁ ἴδιος εἴτε εἶνε Ἕλλην, εἴτε ἐγεννήθη καὶ ἔζησε εἰς τὸ Σέπερμπους τοῦ Λονδίνου.

⁂

Ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς Ἑλληνικῆς αὐτῆς εἰκόνος ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Chapelville ὅπου κατοικεῖ ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Ντώς. Ἐκεῖ ἐβασίλευεν ἡ ἠρεμία τῆς ἐξοχῆς καὶ ἦτο ὑπέροχον τὸ θέαμα τοῦ ῥέοντος ἠρέμα ποταμοῦ. Ἄνθη καὶ φυτὰ στολίζουν τὰς ὄχθας του. Ἡ φύσις ἠρεμεῖ, τὰ δένδρα δὲν σείονται, τὰ νερὰ λικνίζουν ἁπαλὰ ἕνα-δύο βαρκοῦλες, ἐνῷ πέρα ἐκεῖ ὁ ἥλιος ἀποστέλλει τὰς τελευταίας του ἀκτῖνας εἰς τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο τοπεῖον. Εἶνε μία σπανία εἰκών, φύσεως ἀπαραμίλλου καὶ γλυκυτάτης, εἰκὼν τὴν ὁποίαν ὁμολογῶ, δὲν ἀνέμενα ποτὲ νὰ ἰδῶ εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ μάλιστα εἰς ἐποχὴν χειμῶνος.

⁂

Ἐν τούτοις αἱ ἐκπλήξεις τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν ἐσταμάτησαν ἕως ἐδῶ. Εἰς τὸν οἶκον τοῦ κ. Ντὼς μᾶς ἐπερίμεναν ἔτι πλείονες. Ὁ κ. Ντώς, ἡ σύζυγός του, καὶ αἱ δύο θυγατέρες του ὡμίλουν ἀπταίστως τὴν Ἑλληνικὴν, ἀκόμη δὲ καὶ μία φίλη τῆς νεωτέρας ἐκ τῶν δύο δεσποινίδων ὡμίλει Ἑλληνιστὶ, διότι ὅπως ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Ντώς, εἶχε ζήσῃ καὶ ἐκείνη τρία ἔτη εἰς τὴν Κέρκυραν.

Καὶ εἶνε ὡραῖαι αἱ συζητήσεις τῆς ἀγγλικῆς αὐτῆς οἰκογενείας αἱ ὁποῖαι διεξάγονται ὅλαι ἑλληνιστὶ καὶ εἶνε χαριτωμέναι αἱ ἔριδές των διὰ τὸ γλωσσικόν μας ζήτημα διότι ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ καὶ ἡ μεγαλειτέρα θυγάτηρ ὁμιλοῦν τὴν καθαρεύουσαν — ὄχι ἡ λέμβος, ὁ λέμβος — ἐνῷ ἡ μικροτέρα καὶ ἡ φίλη της ὡς ἐπαναστάτιδες τῆς ἰδέας ὁμιλοῦν τὴν ἁγνὴν δημοτικήν.

⁂

Ὁ κ. Ντὼς ἱερεύς, θεωρεῖται ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον μορφωμένους Ἄγγλους. Ἡλικίας ἑβδομήκοντα ἐτῶν κατηνάλωσε ὅλην τὴν μακρὰν ζωήν του εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀθανάτων προγόνων μας. Τὴν παραμονὴν τῆς ἐπισκέψεώς μας εἶχε συγκαλέσει εἰς τὸν οἶκόν του εἰκοσάδα ἄγγλων φίλων του εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέπτυξε τὸ μεγαλεῖον τῶν ἐρειπίων τῶν Ἀθηνῶν καὶ μὲ προβολὰς φωτεινῶν εἰκόνων τοὺς ἐφανέρωσεν ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς Ἀκροπόλεως, ὅλον τὸ μεγαλεῖον τοῦ Παρθενῶνος. Τὰ ἑλληνικὰ αὐτὰ θέματα τὰ πραγματεύεται πρὸ τῶν ἄγγλων φίλων του πολὺ συχνὰ ὁ κύριος Ντώς. Καὶ ὁμιλεῖ ὄχι μόνον περὶ τῆς Ἀρχαίας ἀλλὰ καὶ τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἀγαπᾶ τοὺς Ἕλληνας μὲ τὴν στοργὴν ἐκείνην ἥτις σὲ κάμνει νὰ συγχωρῇς καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαττώματά των. Καὶ ἀγαπᾶ τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν γλῶσσάν της — μελετᾶ τὰ ἀρχαῖα κείμενα — τὴν θρησκείαν της, τὴν δόξαν της, τὸ παρελθόν της. Πολλάκις ἐδημοσιογράφησεν εἰς τὰς Ἀγγλικὰς Ἐφημερίδας ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἡ ἀπήχησις τῶν ὡραίων ἰδεῶν του εὗρον πολλάκις φιλοξενίαν καὶ εἰς τὰς στήλας τῶν Ἑλληνικῶν Ἐφημερίδων. Αἴφνης ἐν μέσῳ ὅλων αὐτῶν τῶν συζητήσεων ἡ νεωτέρα δεσποινὶς Ντὼς ἐκάθησεν εἰς τὸ Κλειδοκύμβαλον. Καὶ ἐνῷ ὁ πατήρ της κατεδίκαζε καὶ αὐτὰ τὰ δημοτικὰ ᾄσματα τὰ ὁποῖα ἐδημοσίευσε τὰς ἡμέρας ἐκείνας τὸ Hellenic Herald τοῦ Λονδίνου, ὡς κάτι τὸ ὁποῖον δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐννοήσουν οἱ Ἑλληνομαθεῖς Ἄγγλοι, ἡ κόρη του ἀρχίζει νὰ τραγουδῇ καὶ ψάλλῃ μὲ φωνὴν γλυκυτάτην τὸ Γέρω-Δῆμο τὸ προσφιλές της τραγοῦδι καὶ ἀντηχοῦν τὰ πέριξ ἀπὸ τὸ πικρὸ παράπονο τοῦ γέρου ἁρματωλοῦ καὶ κλίνει τὴν κεφαλὴν καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ της συγκεκινημένος, ὅταν ἐκείνη ψάλλει.

«Ὁ Γέρω-Δῆμος πέθανε, ὁ Γέρω-Δῆμος πάει.»

⁂

Μέσα εἰς τὸν Ἀγγλικὸν οἶκον τοῦ κ. Ντὼς εἶνε Ἑλληνικωτάτη ἡ ἀτμοσφαῖρα καὶ πολλαπλαῖ αἱ εὐχάριστοι ἐκπλήξεις.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΔΙΑΠΡΕΠΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΘ'. ΑΙΩΝΑ

Ι'.

ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΓΕΡΟΝΤΑ - ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Ἡ πολύτιμος αὕτη τῶν Ἀθηνῶν ἀρχόντισσα, ἐγεννήθη τῷ 1819 ἐν Πισιδείᾳ τῆς Σάμου, ὅπου ὁ πατήρ της Ἄγγελος Σωτηριανὸς Γέροντας ἐπί τινα χρόνον διέμεινεν. Ὁ πατήρ της εἶλκε τὸ γένος ἐκ τοῦ ἀρχαιοτάτου βυζαντιακοῦ οἴκου τῶν Σωτηριανῶν, οὗ κλάδος ἐγκατεστάθη ἐν Μυστρᾷ, καὶ κατόπιν ἐν Ἀθήναις, Καστορίᾳ καὶ Ζαγορᾷ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀγῶνος ἦτο Δημογέρων Ἀθηνῶν καὶ ἔδρασε πολύ.

Τῷ 1851 ἡ Μαριάννα ὑπανδρεύθη μετὰ τοῦ Γρηγορίου Καμπούρογλου. Καὶ τοῦ συζύγου ἡ οἰκογένεια δὲν ἦτο ἐκ τῶν κοινῶν. Συγκατελέγετο μεταξὺ τῶν τοῦ Φαναρίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἦτο πλουσία, ἀλλ' ἡ περιουσία ἐδημεύθη κατὰ τὸν ἀγῶνα. Ὁ πατὴρ τοῦ Γρηγορίου, τὸ ὄνομα Δημήτριος, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἐνθερμοτέρων **Φιλικῶν,** *κατηχηθεὶς τῷ 1820 ἐν Ὀδησσῷ ὑπὸ τοῦ Κουμπάρη, ἅμα δὲ καὶ τοῦ Γένους εὐεργέτης, ἅτε ἱδρύσας, πρὸς τοῖς ἄλλοις, μετὰ τοῦ πατρός του καὶ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ, Ἑλληνικὸν σχολεῖον ἰδίαις δαπάναις. Ὁ πάππος του, Ἰωάννης; τὸ ὄνομα, ἦτο πανίσχυρος Φαναριώτης καὶ βαθύπλουτος. Ἐχάθη κατὰ τὰς γενομένας σφαγὰς τὸ 1821 ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τότε ὁ Δημήτριος κατώρθωσε τὰ μὲν τέκνα κρυφὰ νὰ ἀποστείλῃ εἰς Ὀδησσόν, αὐτὸς δὲ μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις νὰ μεταβῇ εἰς Βιέννην. Ὁ Γρηγόριος ἔμεινεν ἐν Ὀδησσῷ σπουδάζων. Κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ Καποδιστρίου καὶ τῷ 1830 ἐγκατεστάθη εἰς Ναύπλιον. Μετατεθείσης τῆς Πρωτευούσης εἰς Ἀθήνας, φυσικά, ἐν αὐταῖς ἐγκατεστάθη. Ὁ Γρηγόριος ἦτο γλωσσομαθὴς καὶ ἐγκυκλοπαιδικός. Βοηθὸν ἀκούραστον εἰς τὴν φιλολογικὴν ἐργασίαν εἶχεν ἐπίσης τὴν σύζυγόν του. Ἔδρασεν ὡς λόγιος, δημοσιογράφος, γράψας πολλὰ καὶ καλά. Εἰργάσθη δὲ πολὺ πρὸς ἀνύψωσιν τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς, διὸ δικαίως κατέχει ἐπίζηλον θέσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου. Ἀπέθανε τῷ 1865 ἀφίσας δύο τέκνα, τὸν Ἰωάννην ἀποθανόντα τῷ 1868 καὶ τὸν περφιλημένον ἡμῖν Δημήτριον, τὸν Ἔφορον τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης καὶ διαπρεπῆ λόγιον καὶ ἱστοριοδίφην, ὅστις μὲ πολλὰ καλὰ καὶ ἐνδιαφέροντα ἔργα πλουτίζει τὴν φιλολογίαν μας.*

⁂

Ἡ Μαριάννα τυχοῦσα πνευματικῆς μορφώσεως, ὑποβοηθουμένης ὑπὸ τῆς δεξιᾶς φύσεώς της, διέπρεψεν. Ὁ βίος τῶν τότε Ἑλληνίδων, καὶ αὐτῆς τῆς πρωτευούσης, καθ' ἣν ἐποχὴν ἀνετρέφετο ἡ Μαριάννα, ἦτο κατὰ πολὺ διάφορος τοῦ σημερινοῦ. Ὅπως διάφοροι ἦσαν καὶ αἱ ἐν γένει κοινωνικαὶ συνθῆκαι, αἱ ὁποῖαι ἄλλα εἰς τὰ ἄτομα ἐπέβαλλον καθήκοντα, διάφορος ἦτο καὶ ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ προορισμοῦ τῆς γυναικός.

Ἡ Ἑλληνὶς διῆγε τότε βίον γνησίας Ἀνατολίτιδος. Εἰς τὴν τότε δυστυχῆ Ἑλληνίδα ἐπεβάλλετο δουλικὴ ὑποταγὴ καὶ εἰς τὸ ἐλάχιστον νεῦμα τοῦ πατρός, τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τοῦ συζύγου. Εἰς τοιοῦτον περιβάλλον διῆλθε τὰ ἀνθηρὰ τῆς ζωῆς της ἔτη ἡ Μαριάννα.

Στοργὴ πρὸς τὴν οἰκογένειαν, ζῆλος εἰς τὰς μελέτας, ἀφοσίωσις εἰς τὴν πατρίδα, ἦσαν τὰ τρία ἰδεώδη αὐτῆς. Γυνὴ ὑπερόχου πνευματικῆς ἱκανότητος συνοδευομένης καὶ ὑπὸ ἀγαθότητος, εὐγενείας, ἤθους καὶ προσηνείας τρόπων, προσωπικότης ἐπιβάλλουσα, ὅπως ἡ ῥωμαία Ταγανύλα, δύναται καὶ διὰ τῆς ἀναπτύξεως καὶ διὰ τῶν γνώσεών της νὰ προσελκύσῃ σημαντικὸν ἀριθμὸν θαυμαστῶν.

Προικισθεῖσα συνάμα ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ παρατηρητικῆς καὶ ἀναλυτικῆς δυνάμεως καὶ ἐρευνητικοῦ

πνεύματος, ἐπεδόθη νεωτάτη εἰς τὴν περισυλλογὴν τῶν Ἀθηναϊκῶν ἠθῶν, ἐθίμων, παραδόσεων, προλήψεων, παροιμιῶν, αἰνιγμάτων, μύθων, δημοτικῶν ἀσμάτων. Τὸ λησμονηθὲν γλωσσάριον εἶχεν ἀποθησαυρίσῃ εἰς τὸν νοῦν της. Τὴν ἐξαφανισθεῖσαν ζωήν, γεμάτην ἀπὸ ποίησιν, τὴν εἶχεν εἰς τὴν καρδίαν της. Κατὰ βάθος ἐγίνωσκε τόν τε ἰδιωτικὸν καὶ κοινωνικὸν βίον τῶν τότε Ἀθηναίων, τὸ ἐγίνωσκε μὲ ὅλας τὰς λεπτομερείας, ὡς οὐδεὶς ἄλλος κάτοχος τοῦ παρελθόντος, μὲ ὅλα τὰ κακὰ καὶ καλά, μὲ ὅλην τὴν ποίησιν, ποῦ τότε ἔτρεφε, ἐθέρμαινε καὶ παρηγόρει τὰς τουρκοκρατουμένας Ἀθήνας. Συνεπῶς ἦτο ἡ μόνη ἥτις ἠδύνατο ν' ἀναπαραστήσῃ ζῶσαν τὴν φυσιογνωμίαν τῶν τότε Ἀθηναίων καὶ Ἀθηνῶν. Εἰς τὰς συναθροίσεις ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτῆς, μέγα μέρος καὶ ἐπίσημον διεδραμάτιζεν ἡ γραῖα Ροζοῦ, γυνὴ ἀπείρου μνήμης. Ἐνῷ ἡ καλὴ γραῖα διηγεῖτο, ἡ γραφὶς τῆς Μαριάννας ἔτρεχε γοργὰ - γοργὰ ἐπὶ τοῦ χάρτου. Οὐδεμίαν περίστασιν ἄφινε νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ ἀποθησαυρίσῃ κάτι λαογραφικόν. Οὕτως, ἦτο ζῶσα ἱστορία καὶ ταμεῖον παντοίων ἱστορικῶν γνώσεων καὶ περισσῆς λαογραφικῆς ὕλης. Ἕνεκα τῆς εὐσυνειδήτου ἐρεύνης, οἱ περὶ τὴν λαογραφίαν καταγινόμενοι, πολλάκις ἐν σεβασμῷ ἀναφέρουν τὴν γνώμην της ὡς αὐθεντικήν.

Ὑπῆρξεν ἀρωγὸς πολύτιμος τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ της Δημητρίου ἐν ταῖς περὶ τῶν Ἀθηνῶν καὶ Ἀθηναίων μελέταις του· διό, ὀρθῶς ποιῶν, εἰς τὴν λατρευτήν του μητέρα ἀφιέρωσε τὴν γνωστὴν Ἱστορίαν τῶν Ἀθηναίων, τῆς ὁποίας ἡ δημοσίευσις ἤρχισε τὸ 1889 καὶ ἔληξε τὸ 1900.

Ἀπὸ ἐτῶν ἤρχισεν ἡ Μαριάννα νὰ δημοσιεύῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μέρη τῆς σπουδαίας ἐθνογραφικῆς καὶ λαογραφικῆς ὕλης, λ. χ. εἰς τὸν **Βύρωνα**, εἰς τὸν **Φοίνικα** Κων)πόλεως, εἰς τὸ **Δελτίον τῆς Ἐθνολογικῆς καὶ Ἱστορικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος**, εἰς τὴν **Ἑβδομάδα**, εἰς τὸ Magazin Pittoresque κλπ.

Εἴς ἐκ τῶν παρ' αὐτῆς δημοσιευθέντων μύθων, ὁ **Πολυφημισμένος Δράκος** ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν περὶ **Κυκλώπων** διατριβὴν τοῦ Boltz, ὅστις καὶ γερμανιστὶ μετέφρασε καὶ τὸν μῦθον τῆς **Βασιλίσσης τῶν Γοργόνων**.

Ἡ Ἀθηναία αὕτη ἀρχόντισσα ἀπέθανε τῇ 21 Φεβρουαρίου τοῦ 1890 ἔτους. Ὁ θάνατός της εἰλικρινῶς ἐλύπησε τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων, διότι ἡ λαογραφία ἔχανεν μίαν ἀφοσιωμένην λάτριδα καὶ ἡ ἱστορία μίαν εἰσυνείδητον ἐρευνήτριαν, ἥτις διελεύκανε πολλὰ ἱστορικὰ καὶ τοπογραφικὰ ζητήματα τῶν Ἀθηνῶν.

ΣΠΥΡ. ΔΕ—ΒΙΑΖΗΣ

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πολλὰ πράγματα ἐν Ἑλλάδι ὑφίστανται κρίσιν. Τὸ ἐμπόριον, ἡ πολιτική, τὰ οἰκόπεδα· ἀλλ' εἶνε κάπως ἀπροσδιόνυσον νὰ διατρέχουν κρίσιν ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων χαρακτηριστικὸν εἶνε ἡ... κρίσις—τὰ Γράμματα. Καὶ τείνουν νὰ χρεωκοπήσουν, ὡς ἐκ τῆς ἀδιαφορίας, ἡ ὁποία παγερὰ πανταχόθεν τὰ κυκλώνει. Τὸ περιβάλλον! Ἰδοὺ τὸ θερμοκήπιον, τὸ ὁποῖον λείπει καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου τὰ δυστυχισμένα ἀνθύλλια τῆς λογοτεχνίας θνήσκουν τὸν ἀδικώτερον θάνατον.

Αἱ Ἀθῆναι, αἱ ὁποῖαι συγκεντρώνουν τοὺς παλμοὺς κάθε ζωῆς, κοινωνικῆς, πολιτειακῆς, οἰκονομολογικῆς, πνευματικῆς, ἐπαγγελματικῆς, ἔχει τόσα πράγματα ἀξιοθέατα, τόσον εὐφυεῖς κυρίας καὶ κομψοὺς κυρίους, μίαν ἐκδήλωσιν πολιτισμοῦ, ὥστε νὰ μορφώσῃ ὁ ἐπισκέπτης τὴν γνώμην ὅτι ἀκμάζει ἐν τῷ ἄστει τῷ ἰοστεφεῖ ἡ φιλολογία, καὶ μάλιστα ἡ ἐλαφρῶς ὑπό τινων ἐλαφρὰ κληθεῖσα. Ἐὰν προσέξῃ τις εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ σχηματίσῃ διαφορετικὴν γνώμην. Καὶ ὅμως μία βαθυτέρα ἐξέτασις, θ' ἀποδείξῃ μίαν θλιβερὰν ἀπάτην. Καὶ θὰ παραστῶμεν πρὸ τοῦ περιέργου φαινομένου, ὅτι ἐνῷ ἀναπτύξεως καὶ φιλοκαλίας καὶ φιλομαθείας δὲν στεροῦνται οἱ Ἕλληνες, ἐνῷ πτωχοὶ δὲν εἶνε, ἐνῷ συγγραφεῖς ὑπάρχουν κάθε ἄλλο ἢ εὐκαταφρόνητοι, ἐν τούτοις φιλολογίαν ἀκμάζουσαν δὲν ἔχομεν. Οἱ μὴ γράφοντες δὲν δίδουν προσοχὴν εἰς τοὺς γράφοντας· οἱ γράφοντες ἀπογοητευμένοι ἢ πετοῦν τὴν πέναν, ἢ τὴν χρησιμοποιοῦν ὅπως - ὅπως διὰ τὸν ἐπιούσιον.

Οἱ ἀναγνῶσται ἑλληνικῶν βιβλίων, ἀναγομένων εἰς τὸν κύκλον τῆς δημιουργικῆς λογοτεχνίας, εἶνε ὀλίγοι καὶ τόσον ὀλίγοι, ὥστε εἶνε γνωστοί. Οἱ ἄλλοι, ἡ πλειονότης, εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα δὲν πατοῦν εἰμὴ διὰ νὰ ἀγοράσουν κανὲν ἀναγνωσματάριον τοῦ μπεμπέ των ἢ χρωμολιθογραφίαν παριστῶσαν ἐν τερατώδει συμφυρμῷ χρωμάτων κανένα ἥρωα τῆς Μακεδονίας, στεφανούμενον ὑπὸ μιᾶς εὐτραφοῦς γυναικός, ἥτις ἐν μὲν τῇ κεφαλῇ τοῦ σχεδιαστοῦ εἶνε ἡ Ἑλλάς, ἐν δὲ τῇ πραγματικότητι Ἀνδριώτισσα παραμάνα. Ἀγνοεῖ ὁ σύγχρονος Ἕλλην — ὁμιλῶ περὶ τῆς πλειονότητος πάντοτε — αὐτὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλεκτοτέρων ποιητῶν καὶ λογογράφων. Λὲν θὰ διστάσῃ καθόλου νὰ σᾶς εἴπῃ ὅτι ὁ Σολωμὸς... τρώγεται ὡραῖα μὲ λεμόνι. Ἂν ἀναφέρετε τὸ ὄνομα Μαρκορᾶς, τοῦ ὁποίου κατὰ μοιραίαν σύμπτωσιν ἐνῷ σύρω τὰς γραμμὰς αὐτὰς ἀγγέλλεται ὁ θάνατος, θὰ σᾶς ἐρωτήσῃ μήπως εἶνε βουλευτὴς καὶ δὴ Βενιζελικός. Τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὴν τέχνην. Τολμήσατε νὰ ἀναφέρετε Λεμπέσην ἢ Σαββίδην ἢ Ράλλην. Μόνον ἡ ἐφημερὶς — καὶ μάλιστα ἡ ἐξασέλιδος — τὸν ἐνδιαφέρει καὶ αὐτὴ διὰ τοὺς ἀρραβῶνας, τὰς κηδείας, τὰ πολιτικὰ παρασκήνια καὶ διὰ τὸ «περιπετειῶδες» ἀνάγνωσμα.

Καὶ αὐτοὶ μὲν εἶνε οἱ ἀδιάφοροι. Ὑπάρχουν ἐν τούτοις καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι. Ἀλλ' αὐτοὶ εἶνε ἀρνητικῶς ἀρωγοὶ τῶν συγγραφέων. Θέλουν νὰ διαβάζουν ἔργα τῶν λογίων μας, ἀλλὰ δανείζονται τόμους διηγημάτων καὶ ποιήσεων, τοὺς ὁποίους καὶ λησμονοῦν νὰ ἐπιστρέψουν διὰ νὰ τοὺς δώσουν εἰς τρίτον καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Μὲ τοιοῦτον καθεστώς, ποία ἅμιλλα πνεύματος νὰ γεννηθῇ, ποῖος πλοῦτος φιλολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἐργασίας νὰ παραχθῇ, καὶ πῶς νὰ ζήσουν οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, πῶς νὰ μορφωθῇ κοινὸν ἄξιον τοῦ Ἀττικοῦ ὀνόματος, τοῦ συμβολίζοντος ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ τὸ χάριεν, τὸ εὐφυές, τὸ σοφόν;

Στενάζουν τὰ ὑπόγεια τῶν βιβλιοπωλείων ἀπὸ τὰ ἀπώλητα βιβλία καὶ ἀποχρωματίζονται εἰς τὰς προθήκας τῶν νέων βιβλίων τὰ ἐξώφυλλα. Ἀκμάζουν μόνον αἱ ἐργασίαι τοῦ Χρηματιστηρίου καὶ τῶν ἀνωνύμων ἑταιριῶν. Ὁ στόμαχος ἐνῷ ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ κάτωθεν τοῦ ἐγκεφάλου, ἐν Ἑλλάδι ὑπερυψώθη καὶ ὁ νοῦς χρησιμεύει ὡς βάθρον τῶν ἐντέρων!

Λὲν θέλω νὰ εἶμαι ἀπαισιόδοξος· ἡ ἀπαισιοδοξία εἶνε ὁ εὐρὼς τῶν κοινωνιῶν, ὁ πρόδρομος τοῦ ἐκφυλισμοῦ. Ἀλλὰ τὰ πράγματα βοῶσι. Οἱ συγγραφεῖς, ἐλλείψει ἀναγνωστικοῦ ἔρωτος, δὲν ἐργάζονται· ἡ ἀνωτέρα τάξις ἐπιδεικνύεται μὲ τὰ Γαλλικὰ μυθιστορήματα· ἡ μεσαία δὲν φροντίζει οὔτε διὰ Γαλλικά, οὔτε δι' Ἑλληνικὰ βιβλία· ἡ κατωτέρα ἐντρυφᾷ εἰς τῆς φυλλάδες. Καὶ ὅμως! Ἤκουσα πολλάκις παρὰ πολλῶν τὸ παράπονον ὅτι δὲν δημοσιεύονται φιλολογικὰ ἔργα. Καὶ δὲν ἐννοοῦν ὅτι συγγραφεῖς καὶ ἀναγνῶσται εἶνε ἀλληλένδετα καὶ δὲν θέλουν νὰ ἐννοήσουν ὅτι ὅσῳ πισταὶ καὶ ἂν εἶνε αἱ κυρίαι εἰς τὸν συρμόν, ὅσας ὑποκλίσεις καὶ ἂν ἠξεύρουν νὰ κάμνουν οἱ κύριοι, δὲν θὰ εἶνε ἀληθῶς πολιτισμένοι ἂν δὲν ἐνδιαφέρωνται διὰ τὰ φιλολογικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ἔργα, ἐὰν δὲν ὑποστηρίζουν τοὺς ἀληθεῖς ἐργάτας τοῦ πνεύματος. Πολιτισμὸς δὲν εἶνε ἡ πλουτοκρατικὴ ἐπίδειξις· εἶνε ἡ πνευματικὴ μόρφωσις ἡ μετὰ καλαισθησίας συνδυαζομένη.

ΔΙΚ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΙΣΠΑΝΙΣ ΧΟΡΕΥΤΡΙΑ

Πίναξ Σοφίας Λασκαρίδου.

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

(Διήγημα)

— Νὰ βγῶ γιὰ νὰ μὴ βγῶ;

— Περίμενε ἀκόμη.

— Μὰ πεινῶ...

— Πεινοῦμε... θὰ πεθάνωμε.

— Πήγαινε λοιπόν, ἀπήντησεν ἀσθενής τις φωνή, μὴν ἀργήσῃς ὅμως.

Μόλις ἤκουσε τὰς λέξεις ταύτας ἓν μικρὸν ρακένδυτον παιδίον ἕως ἑπτὰ ἐτῶν ἀφῆκε τὴν σκοτεινὴν γωνίαν τοῦ δωματίου ὅπου ἐκάθητο καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν. — Ντρέπομαι, εἶπε, καὶ ἐσταμάτησε πρὶν ἀνοίξῃ.

— Ἄντε καὶ πεινοῦμε, ἀπήντησαν ἐκ τοῦ βάθους δύο φωναὶ παιδίων.

— Μὴν ἀργήσῃς, ὑπέλαβε καὶ πάλιν ἡ φωνὴ τῆς μητρός.

Τὸ παιδίον ἐστάθη πρὸς στιγμὴν ἔπειτα ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἐξῆλθεν. Ἡ νὺξ ἦτο σκοτεινὴ καὶ ψυχρά. Εἰς τοὺς δρόμους ψυχὴ δὲν ἐφαίνετο, ἐρημία καὶ ἡσυχία. Κάποτε ἠκούετο ὁ κρότος τῆς ράβδου τοῦ νυκτοφύλακος ἀσθενὴς καὶ ἀπομεμακρυσμένος, κατόπιν δὲ πάλιν ἐπηκολούθει σιγὴ τρομακτικὴ παρατεταμένη.

Τὸ παιδίον ἐφοβεῖτο. Εὑρίσκετο μόνον, κατάμονον εἰς τοὺς δρόμους καὶ τοῦτο διὰ πρώτην φοράν. Ἤτο ἡ πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐζήτει ἐλεημοσύνην, ἐπερίμενε δὲ τὴν νύκτα διὰ νὰ ἐξέλθῃ. Ἐχρειάζετο ὁ πέπλος τῆς νυκτὸς διὰ νὰ καλύψῃ τοῦ μικροῦ παιδίου τὸ πρῶτον ἐρύθημα. Ἦτο πελιδνόν, οἱ πόδες του καὶ αἱ χεῖρές του ἔτρεμον ἐκ τοῦ ψύχους, ἔτρεχε δέ, ἔτρεχε διαρκῶς διὰ νὰ θερμανθῇ καὶ διὰ νὰ συναντήσῃ κανένα, ἀλλὰ ψυχή. Οἱ δρόμοι ἦσαν ἔρημοι, αἱ οἰκίαι σκοτειναί. Τί νὰ κάμῃ; Νὰ ἐπιστρέψῃ; Εἰς τὸ σπῆτί της, εἰς τὸ ὑγρόν της ὑπόγειον ἐπερίμεναν τρία στόμματα, ἡ μήτηρ ἀσθενής, ἐτοιμοθάνατος καὶ δύο μικροὶ ἀδελφοί. Ἔτρεχεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἔξω εἰς τὸ ψῦχος, χωρὶς νὰ ἰδῇ κανένα, εἶχε δὲ τελείως ἀποθαρρυνθῇ ὅτε ἡ φοβερὰ πεῖνα ἡ ὁποία τὸ ἐκυρίευσε τοῦ ἐνέπνευσε μίαν μεγάλην ἀπόφασιν. Οἱ πλούσιοι εἶνε καλοὶ ἐσκέφθη καὶ πονετικοί, τί εἶνε γι' αὐτοὺς μιὰ γωνιὰ ψωμί, ἐνῷ γιὰ μᾶς εἶνε ἡ ζωή. Ἐπλησίασε θύραν τινα, ὑψώθη εἰς τοὺς πόδας του καὶ ἔκρουσε τὸν κώδωνα. Τὸ παιδίον ἐκράτησε τὴν ἀναπνοήν του διὰ νὰ ἀκούσῃ. Ὁ κώδων ἀντήχησεν ἐντὸς τῆς οἰκίας, μετ' ὀλίγον δὲ ἠκούσθησαν βήματα.

— Ποῖος εἶνε; Ἠρώτησε μιὰ χονδρὴ φωνὴ ἄνωθεν.

Τὸ παιδίον δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀπαντήσῃ. Ἡ θύρα ἤνοιξεν, ἐπαρουσιάσθη δὲ ὑπηρέτης.

— Ἐσύ 'σαι ποῦ κτυπᾶς τῆς πόρτες τέτοια ὥρα; Ἠρώτησεν ἀποτόμως.

— Πεινῶ, ἐψιθύρισε τὸ παιδίον.

— Καλὴ ὄρεξι! ἀπήντησεν ὁ ὑπηρέτης κλείων τὴν θύραν παταγωδῶς.

Πάει καὶ ἡ τελευταία ἐλπίς, πάει καὶ ἡ τελευταία παρηγοριά. Τὸ παιδίον εὑρέθη πάλιν εἰς τοὺς δρόμους, θὰ ἦτο πλέον πολὺ ἀργά. Ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἐσκούπισε μὲ τὸ φόρεμά του δύο δάκρυα καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ πρὸς τὸ σπῆτι του. Ἔτρεχεν, ἔτρεχεν, ἔτρεχε μόνον, γυμνὸ εἰς τὸ ψῦχος, εἰς τὸ σκότος, πεινασμένο, ἐν ᾧ ἄλλα παιδία ἐκοιμῶντο εἰς τὰ λευκὰ κρεββατάκια των εἰς θερμὰ καὶ ὡραῖα δωμάτια.

— Ἀργεῖ ἡ Ἑλένη, εἶπεν ἡ ἀσθενής.

— Καὶ πεινοῦμε! ἀπήντησαν τὰ δύο παιδία.

Ἡ μήτηρ ἔθλιψεν αὐτὰ εἰς τὰς ἀγκάλας της Τώρα θὰ ἔλθῃ, εἶπε μὲ ψωμὶ ὡραῖο, μαλακό.

Ἡ θύρα ἔτριξεν.

— Νά την! ἐφώναξαν τὰ παιδία, ὁρμῶντα πρὸς αὐτήν.

Ἡ θύρα ἤνοιξεν καὶ εἰσῆλθεν ἡ Ἑλένη.

— Τὸ ψωμί! ἐφώναξαν τὰ παιδιά.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! εἶπεν ἡ μήτηρ.

Ἡ Ἑλένη ἔδειξε τὰς κενάς της χεῖρας. Μ' ἔδιωξαν ἀπὸ παντοῦ, ἐψιθύρισε καὶ ἔπεσε κατὰ γῆς.

— Σ' ἔδιωξαν! ἐφώναξαν τὰ παιδιά. Ἀλήθεια; Τίποτε; Μὰ τίποτε; Πεινῶ... πεινοῦμε...

Ἡ μήτηρ ἀνηγέρθη κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ ἔσυρε τὴν Ἑλένην πρὸς ἑαυτήν. Τὰ δύο ἄλλα παιδιὰ ἐζάρωσαν πλησίον της.

— Σ' ἔδιωξαν! ἐπανέλαβε, σ' ἔδιωξαν; Ἄς πεθάνωμε λοιπόν!

Π. ΛΑΣΚΑΡΕΩΣ

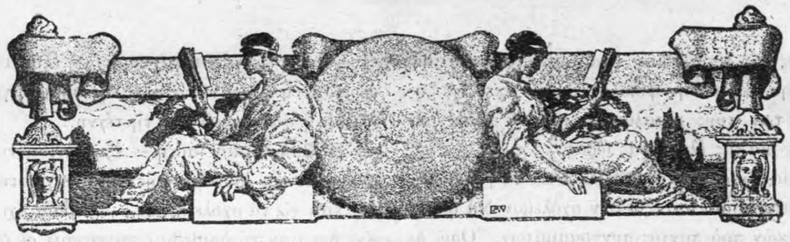

Η ΝΕΑ ΜΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΖΩΗ

Κάθε πολιτισμένος ἄνθρωπος ὅπως εἶνε συνδεδεμένος μὲ τὴν ζωήν, ἔτσι συνδέεται καὶ μὲ τὴν τέχνην, ἡ ὁποία τοῦ φανερώνει ὅτι ἢ δὲν ὑπηρέτησε καθόλου εἰς αὐτὴν ἢ ἂν ὑπηρέτησε δὲν κατενόησεν ὅμως, δὲν ἐνεβάθυνε.

Εἰς ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους εἶνε ἄγνωστος ἡ τέχνη, πρὸ πάντων εἶνε ἡ φιλολογία ἄγνωστος, τὸ σπουδαιότερον ἴσως, ἐξάπαντος ὅμως τὸ μεγαλύτερον, τὸ ὥρα ότερον μέρος τῆς ζωῆς· ἡ ζωὴ εἰς αὐτοὺς φανερώνεται μόνον μὲ χονδράς, ἁπλᾶς γραμμάς· εἰς αὐτοὺς εἶνε ἄγνωστη ὅλη της ἡ ἁρμονία καὶ δυσαρμονία, ἡ ποικιλία καὶ μονοτονία, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ φτώχεια, τὸ ὕψος καὶ ἡ κατάπτωσις. Προσέτι δὲ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ζῇ μόνον μὲ τὴν ἰδικήν του ζωήν, τὴν ἀτομικήν, τοῦ «ἐγώ» του, δὲν μπορεῖ νὰ πῇ πῶς ζῇ, δὲν μπορεῖ δὲ καὶ νὰ πῇ πῶς ξεύρει καὶ τὸν ἑαυτόν του.

Δι' αὐτὸ παντοῦ καὶ πάντοτε ὁ θαυμασμὸς πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀπέδωκαν καὶ ἀποδίδουν σύμφωνα μὲ τὴν ἰδιοφυίαν τους — μὲ τὰ χρώματα, τὸν λόγον κλπ. — τὴν φύσιν, τὸν ἄνθρωπον καὶ οἱ ὁποῖοι ἔγιναν τέλειοι, μεγάλοι εἰς τὸ ἔργον τους — περιορίζομαι ἐδῶ μόνον εἰς τὴν φιλολογίαν — διότι εἴτε ἀφοῦ ἀνέλυσαν τὴν δική τους ψυχή — εἴτε κρινῶς μᾶς τὴν ἐφανέρωσαν, εἴτε ἀφοῦ ἐνεβάθυναν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν γύρω ἀνθρώπων — ἀληθινά, καλλιτεχνικὰ μᾶς τὴν ἐπαρουσίασαν. Συγχρόνως ὅμως μὲ τὸν θαυμασμὸν γεννᾶται καὶ ὁ πόθος τοῦ ἀνθρώπου τοῦ νὰ γνωρίσῃ κατάβαθα τὰ ἔργα τῶν μεγάλων δημιουργῶν· ἀποτέλεσμα τοῦ πόθου τούτου ἡ μελέτη τῶν ἔργων, ἡ προσπάθεια πρὸς κατανόησιν αὐτῶν· ἀποτέλεσμα δὲ τῆς προσπαθείας ταύτης, τῆς κατανοήσεως τῶν ἔργων, εἶνε τὸ λαμπρὸν δημιούργημα τοῦ XIX αἰῶνος, τοῦ χαρακτηριστικοῦ διὰ τὴν ἀπεριόριστον ἐλευθερίαν τοῦ πνεύματος, τὴν ἀκατανίκητον τάσιν πρὸς τὴν γνῶσιν, — ἡ «ποίησις τῆς σκέψεως» — ἡ κριτική.

Ἀλλ' ἂν ὑπῆρξαν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἐθυσίασαν ὅλας των τὰς δυνάμεις, τὴν ζωήν των ὁλόκληρον διὰ τὴν μελέτην καὶ κατανόησιν τῶν ἔργων τοῦ τόπου των ἢ καὶ ξένων λαῶν, διότι ἡ φιλολογία κατὰ τὸν ἔξοχον ὁρισμὸν τοῦ Brunetière εἶνε «ἡ συνείδησις τοῦ λαοῦ», ἑπομένως ἡ μελέτη ξένης φιλολογίας εἶν ἡ μελέτη αὐτῆς ταύτης τῆς ψυχῆς τοῦ ξένου λαοῦ, ὑπῆρξαν ὅμως καὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι προσεπάθησαν τοῦτο μόνον — τὸ νὰ διαδώσουν τὴν ἀνάγνωσιν ἔργων ἀξίων διαδόσεως, πρὸ παντὸς τοῦ ἰδικοῦ των Ἔθνους. Λέγω «τοῦτο μόνον» ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐργασίαν τῶν κριτικῶν, χωρὶς νὰ ἐννοῶ ὅτι τὸ ἔργον τῆς διαδόσεως τῆς ἀναγνώσεως εἶνε εὔκολον, τοὐναντίον μάλιστα εἶνε δυσκολώτατον, ἀλλὰ καὶ σπουδαιότατον.

⁂

Μὲ τὴν διάδοσιν καὶ τὸ ρίζωμα τῆς ἰδέας τῆς ἰσότητος, ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται ἡ γενικὴ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις, ἡ μόρφωσις ὅλων τῶν τάξεων καὶ πέραν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου διὰ διαφόρων σχολῶν, λαϊκῶν πανεπιστημίων, ηὔξανεν εἰς τὰ πολιτισμένα ἔθνη καὶ ἡ ἵδρυσις βιβλιοθηκῶν ὑπὸ τοῦ κράτους, τῶν πόλεων, ἀτόμων, ἡ ἐκτύπωσις σπουδαίων, ὠφελίμων, τερπνῶν ἔργων εἰς εὐθηνοτάτας ἐκδόσεις — ἡ τιμὴ πολλάκις φθάνει εἰς τὸ ἀπίστευτον σημεῖον πέντε, δέκα λεπτῶν — πρὸ παντὸς ἡ ὁδηγία ὅσῳ τὸ δυνατὸν περισσότερον πρὸς τοὺς θησαυροὺς αὐτοὺς διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος συνομιλεῖ μὲ μεγάλους σοφούς, μεγάλους καλλιτέχνας.

Ἡ ὁδηγία δὲ αὐτὴ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν μικρὰν ἡλικίαν, ἀπ' αὐτὸ τὸ σχολεῖον. Ἐκεῖ τὸ παιδὶ ἀρχίζει νὰ ἀγαπᾷ τὰ βιβλία του, τὰ ὁποῖα τοῦ κάμνουν σαφέστερα ὅσα εἶνε γύρω του καὶ κατόπιν βαθμηδὸν τὸ ὁδηγοῦν πειὸ μακρυὰ ἀπὸ τὴν μικρόν του ζωήν, δεικνύοντα ἄλλους κόσμους ὡραίους ἐκτὸς τῆς γύρω ζωῆς. Εἰς τοιοῦτον δὲ σημεῖον φθάνει ἡ ἀγάπη του πρὸς τὸ βιβλίον, ὥστε ἀμέσως προμηθεύεται ἀπὸ τὰς σχολικὰς ἢ καὶ ἄλλας βιβλιοθήκας βιβλία, τὰ ὁποῖα διαβάζον αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν· ἐκεῖ ὁ μαθητὴς δὲν φοβεῖται νὰ ἔχῃ εἰς τὴν σάκκα του περισσότερα βιβλία παρ' ὅ,τι τὸ σχολεῖον ἀπαιτεῖ. Εἰς τὰ μέρη ὅπου τὸ σχολεῖον δὲν ἐμπνέει ἀποστροφὴν καὶ ὅπου ὑπάρχουν μαθηταί, οἱ ὁποῖοι αἰσθάνονται ἀνάγκην ἀπὸ τὴν μικράν των ἡλικίαν νὰ συνομιλοῦν μὲ ἀγνώστους, ποὺ δὲν ζοῦν πειὰ ἢ ποὺ εἶνε μακρυά τους, βλέπει κανεὶς κάθε μέρα παιδάκια νὰ τρέχουν εἰς τὰς

βιβλιοθήκας εἰς τὰς ὁποίας ὑπάρχουν τμήματα διὰ τὴν παιδικὴν λεγομένην φιλολογίαν καὶ ἐκεῖ νὰ ζητοῦν μόνα των τοὺς καταλόγους καὶ νὰ διαλέγουν συντρόφους διὰ τὰς ἐλευθέρας ὥρας.

Ἡ ὁδηγία ὅμως ἐξακολουθεῖ καὶ εἰς τὰ γυμνάσια, καὶ τὰ Πανεπιστήμια καὶ ἔξω τῶν σχολείων διὰ διαλέξεων, κριτικῶν πρὸ παντὸς συγγραμμάτων. Ὅσῳ δὲ προχωρεῖ ἡ ἡλικία καὶ ὁ πνευματικὸς ὁρίζων γίνεται εὐρύτερος διὰ τῶν γνώσεων καὶ τῆς πείρας, τόσῳ καὶ οἱ σύντροφοι γίνονται σπουδαιότεροι, βαθύτεροι. Διατὶ λοιπὸν τόσον πολὺ νὰ συνδέωνται μὲ τὸ σχολεῖον, μὲ τὴν διδασκαλίαν ἐν γένει οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς ὡς ὁ Σαίκσπηρ, Μπάϊρον, Οὐγκώ, Γκαῖτε, Σίλλερ, Ἄϊνε, Ποῦσκιν, Λέρμοντωφ, Τουργένεβ, Τολστόϊ; Ἡ αἰτία τούτου εἶνε ὅτι εἰς τὰ πολιτισμένα Ἔθνη κατενοήθη καὶ ἐξετιμήθη ὅσον πρέπει **ἡ σημασία τῆς τέχνης, πρὸ παντὸς τῆς φιλολογίας, ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἐξευγενισμὸν τοῦ νοῦ καὶ τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς προετοιμασίας αὐτῶν διὰ τὴν πραγματικὴν ζωήν**.

Κατορθώνεται δὲ τὸ πρῶτον διότι τὰ μεγάλα ἔργα κοντὰ στὰς συγκινήσεις, τὰ βάσανα, τὴν ὀργήν, τὴν ἀγανάκτησιν, τοὺς δελεασμούς, τὰς λύπας κλπ. ποὺ περιέχουν, δίδουν πειὸ πολὺ τὴν εἰρήνην, τὴν γαλήνην, τὴν ἤρεμον παρατήρησιν· τὸ δὲ δεύτερον, διότι ἀπὸ ἐνωρὶς συνειθίζουν τὴν σκέψιν εἰς τὴν ἀτέλειαν, τὴν δυστυχίαν τῶν ἀνθρώπων, διδάσκουν τὸ τραγικὸν ἐν τῇ ζωῇ, τὸ πρόστυχον ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἀνάμιξιν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα· προσέτι δὲ ἀπομακρύνουν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὰς ἐγωϊστικὰς μόνον σκέψεις καὶ τὴν μεταφέρουν εἰς ἄλλας σφαίρας ὑψηλοτέρων καὶ εὐρυτέρων συμφερόντων, ἀναγκάζουν τοὺς ἀναγνώστας νὰ σκέπτωνται καὶ νὰ αἰσθάνωνται διὰ τοὺς ἄλλους, νὰ χαίρωνται καὶ νὰ λυποῦνται μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διδάσκεται ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐργασίαν, τὴν πρόοδον, τὴν ἔρευναν καὶ συγχρόνως δίδεται τὸ ἀντίδοτον εἰς τὰ δηλητήρια τῆς ζωῆς — τῆς ἐποχῆς μας τὸν ὑπέρμετρον ἀτομισμὸν καὶ ἐγωϊσμὸν — ἡ συμπάθεια, ἡ φιλανθρωπία, τὸ ἀνθρώπινον ἰδεῶδες. Ὅλαι δὲ αὐταὶ αἱ ψυχικαὶ διαθέσεις μόναι των δὲν δίδονται· πρέπει νὰ τὰς ἀναδείξῃ ἄλλος, νὰ τὰς μεγαλώσῃ· ἡ ζωὴ μονάχη, γεμάτη ἀπὸ τυχαῖα γεγονότα, ἀντιφάσεις, δυστυχίας, κακὰς ἐπιδράσεις δὲν θὰ τὰς δώσῃ· ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὴν ζωήν, ἀπὸ τὰς ζωντανὰς ἐντυπώσεις πολὺ ὀλιγώτερον ἀκόμα ἠμπορεῖ νὰ τὰς ἀναδείξῃ. Θὰ τὰς ἀναπτύξῃ ἡ ζωὴ ἡ ἐξυψωμένη εἰς «ἀριστοτέχνημα», ἡ ἐξηυγενισμένη καὶ φωτισμένη μὲ τὴν δύναμιν τῆς δημιουργικότητος — ἡ ζωὴ ἡ φανερωμένη ἐν τῇ τέχνῃ.

Ἡ ζωὴ λοιπὸν αὐτὴ — ἐξηυγενισμένη καὶ φωτισμένη μὲ τὴν δύναμιν τῆς δημιουργικότητος παρουσιάζεται εἰς τὰ σχολεῖά μας; — Βέβαια ὄχι. Διότι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διαβεβαιῇ κανεὶς ὅτι οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς διδασκόμενοι ὅπως διδάσκωνται — νεκρὰ — ἀπὸ ἀπόψεως γραμματικῆς μόνον καὶ συντακτικοῦ - - ἠμποροῦν νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ τοῦ νοῦ καὶ τῶν αἰσθημάτων ἀπὸ ἀπόψεως τοῦ ἐξευγενισμοῦ των, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον προετοιμάζουν τὸν ἄνθρωπον διὰ τὴν πραγματικότητα . . .

*

Ἐδῶ ὅμως πρέπει νὰ κάμω μικρὰν παρένθεσιν διὰ νὰ εἴπω ὀλίγα περὶ τῆς προετοιμασίας τῆς νεολαίας διὰ τὴν ζωήν.

Ἡ ἐπικρατοῦσα παρ' ἡμῖν γνώμη περὶ ἀνατροφῆς καὶ ἀναπτύξεως εἶνε νὰ ἀπομακρύνεται ἡ νεολαία ὅσῳ τὸ δυνατὸν περισσότερον ἀπὸ τὴν πραγματικότητα διὰ νὰ μὴ μολύνεται, νὰ μὴ χάνῃ τὰ ἰδανικὰ καὶ ὅπως ἐκφράζωνται ἀφελῶς πολλοὶ διότι θὰ προφθάσῃ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ζωὴν καὶ ἀπὸ τὴν κακήν της μορφὴν ὥστε εἶνε περιττὸν ἀπὸ τὴν νεαρὰν ἡλικίαν νὰ τὴν γνωρίζῃ καὶ νὰ ἀπογοητεύεται κλπ. κλπ.

Ἀπατῶνται ὅσοι ἔχουν αὐτὰς τὰς πεποιθήσεις, διότι ἡ νεολαία ὡς ζῶσα εἰς τὸν πραγματικὸν κόσμον, διὰ τὴν ἄγνοιαν ἀκριβῶς αὐτὴν, ὁπόταν προχωρήσῃ εἰς τὴν ζωὴν ὅπου πρέπει νὰ δράσῃ, νὰ ἐκτελέσῃ τὸν προορισμόν της λαμβάνει διαφόρους δρόμους ἀπατηλοὺς, οἱ ὁποῖοι τὴν φέρνουν εἰς τὴν ἀπογοήτευσιν ἢ τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν ἐπιπόλαιον ἀντίληψιν ὅλων καὶ ἑπομένως ἐπιπόλαιον ἐκτέλεσιν τῶν ἀνατιθεμένων εἰς αὐτὴν καθηκόντων, τὴν ἐκτίμησιν τῆς ζωῆς μόνον ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν φαινομένων, τὴν ἄγνοιαν εὐγενοῦς σκοποῦ διὰ τὸν ὁποῖον ὅλαι αἱ δυσκολίαι εἶνε ὑποφερταί, ὅλαι αἱ ἀπογοητεύσεις περαστικαί. Ἡ ζωὴ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας παρουσιάζεται μόνον ρόδινη, εὔκολη, συνεχῶς ὡραία καὶ δι' αὐτὸ εἰς τὰ πρῶτα ἀγκυλώματα παθαίνομεν «χρεωκοπίαν». Αὐτὸ δὲ τὸ ζήτημα περὶ ἀπωλείας ἰδανικῶν κλπ., ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας συνδέεται πολὺ καὶ μὲ τὸ ζήτημα τὸ λεγόμενον «Ἑλλ. οἰκογένεια»· καὶ ἡ ἑλλ. οἰκογένεια εἶνε ἀπομακρυσμένη ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ ζῇ εἰς ἕναν κύκλον ἐντελῶς ἀντίθετον τῆς ζωῆς καὶ δι' αὐτὸ τὴν «χρεωκοπίαν» της βλέπομεν συχνὰ - πυκνὰ γραμμένην μὲ κόκκινα γράμματα.

ΑΝΝΑ ΣΤΑΜΑΤΕΛΑΤΟΥ

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΤΟ ΚΛΑΠΕΝ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ

Η ΤΖΟΚΟΝΤΑ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΜΙΛΤ. ΙΩΣΗΦ

*

Ι Δ Ζ Λ Α Λ *

(IDJLAL)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞ. 3

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Μικρὰ αἴθουσα πολυτελῶς ἐπιπλωμένη. Καναπές, καθίσματα, κ.λ.π. Ἑκατέρωθεν θύραι πρὸς δωμάτια. Εἰς τὸ βάθος μεγάλη ἀνοικτὴ θύρα συγκοινωνοῦσα μὲ αἴθουσας φωταγωγημένας. Γιρλάνδαι ἀνθέων εἰς τὰ ποτίφωτα καὶ εἰς τὸ πλαίσιον τῆς θύρας τοῦ βάθους. Εἰς τὸ ὕψος τῆς ἰδίας θύρας καὶ εἰς τὸ κέντρον κρέμαται κλάδος ἰξοῦ. (MISTLETOE).

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Κα ΖΑΛΙΚΗ, ΠΑΥΛΟΣ, ΜΑΡΤΙΝΗΣ

(Εἰσέρχονται καὶ οἱ τρεῖς ἐξ ἀριστερῶν. Ἡ Κα Ζαλίκη στηρίζεται εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Μαρτίνη. Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Μαρτίνης φέρουν ἔνδυμα ἑσπερίδος).

ΜΑΡΤ.— *(Ὁδηγῶν τὴν Καν Ζαλίκη εἰς τὸν καναπέν).* Θέλετε νὰ καθήσετε ἐδῶ, κυρία Ζαλίκη; Μοῦ φαίνεται ὅτι θὰ εἶσθε ἀναπαυτικά. *(Διορθώνει τὰ προσκέφαλα).*

ΖΑΛ.—*(Καθημένη).* Εὐχαριστῶ πολύ, κ. Μαρτίνη.

ΜΑΡΤ.—Πάλιν «κύριε Μαρτίνη»; Σᾶς βεβαιῶ ὅτι αὐτὸ μὲ δυσαρεστεῖ.

ΠΑΥΛ.—Ἡ μητέρα ξεσυνείθισε νὰ σὲ λέγῃ Ἰάκωβο. Εἶνε τόσος καιρὸς ποῦ δὲν σὲ εἶδε.

ΖΑΛ.—Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι δὲν πηγαίνει πλέον ἡ γλῶσσα. Σᾶς βρίσκω τόσο διαφορετικὸ ἀπὸ ἄλλοτε.

ΜΑΡΤ.—*(Μειδιῶν).* Εἰς τὸ χειρότερον;

ΖΑΛ.—Δὲν ξεύρω, σᾶς προτιμοῦσα ὅταν ἦσθε ἀπλούστερος.

ΠΑΥΛ.—Μὴ λησμονεῖτε, μητέρα, ὅτι ὁ Ἰάκωβος ἔμεινε δυὸ χρόνια στὸ Παρίσι καὶ ἀπέκτησεν ὀλίγον τὴν Γαλλικὴν ἐπιτήδευσιν.

ΜΑΡΤ.—Σᾶς ὑπόσχομαι, κ. Ζαλίκη, νὰ φροντίσω νὰ τὴν χάσω. Ἐδῶ εἶμαι ὁ παιδικὸς φίλος τοῦ Παύλου, καὶ αὐτὸν τὸν τίτλον θὰ ἤθελα νὰ μοῦ τὸν ἀνεγνωρίζατε πρώτη σεῖς.

ΖΑΛ.—Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀντίρρησιν, ἂν τὸ ἀξίζετε. Πρέπει νὰ σᾶς δοκιμάσω.

ΠΑΥΛ.—Δὲν ἔχετε δίκαιον, μητέρα. Τὴν φιλίαν τοῦ Ἰακώβου τὴν ἔχω δοκιμάσει ἄλλοτε καὶ τὴν ἐκτιμῶ ὑπερβολικά.

ΜΑΡΤ.—*(Γελῶν).* Εἰς τὴν μητέρα σου ὅμως φαίνεται ὅτι ἔπαυσα νὰ ἐμπνέω ἐμπιστοσύνην.

ΖΑΛ.—Ὄχι, μὴ τὸ παίρνετε ἔτσι. Θέλω μόνον νὰ πῶ, ὅτι μιὰ νεανικὴ φιλία δὲν διατηρεῖται πάντοτε εἰς τοὺς ἄνδρας.

ΠΑΥΛ.—Αὐτὸ συμβαίνει ὅταν ὑπάρχουν συμφέροντα ἢ ἄλλοι λόγοι. Μὲ τὸν Ἰάκωβον εὐτυχῶς δὲν ἔχομε νὰ μοιράσωμε τίποτε.

(Ἐξ ἀριστερῶν εἰσέρχεται ἡ Ἰδζλάλ. Φέρει ἐσθῆτα ἑξωμον).

ΖΑΛ.—Ἰδοὺ ἡ γυναῖκά σου· ἂς μᾶς δώσῃ τὴν γνώμην της.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΙΔΖΛΑΛ καὶ οἱ ἄνω, ἔπειτα ὑπηρέτης

ΙΔΖΛ.—*(Προχωροῦσα).* Σὲ τὶ πρᾶγμα ζητεῖται ἡ γνώμη μου;

ΜΑΡΤ.—Ἡ κ. Ζαλίκη δὲν πιστεύει ὅτι μπορεῖ νὰ διαρκέσῃ μεταξὺ ἀνδρῶν μία νεανικὴ φιλία.

ΙΔΖΛ.—*(Λαμβάνουσα κάθισμα).* Ἡ μητέρα ἔχει περισσοτέραν πεῖραν καὶ θὰ ἔχῃ βεβαίως δίκαιον. Ἄλλως τε πραγματικὴ φιλία δὲν πιστεύω κ' ἐγὼ νὰ ὑπάρχῃ.

ΠΑΥΛ.—Ξεύρεις ὅτι μ' αὐτὸ καταδικάζεις τὸν Ἰάκωβον κ' ἐμέ;

ΙΔΖΛ.—Δὲν ὑπέθετα ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ σᾶς.

ΜΑΡΤ.—Ὥστε τώρα ἀναιρεῖτε ὅ,τι εἴπατε.

ΙΔΖΛ.—*(Μειδιῶσα).* Ἔχω τὸ ἐλάττωμα νὰ μὴν ἀναιρῶ ποτὲ ὅ,τι λέγω. *(Εἰσέρχεται ὁ ὑπηρέτης κομίζων καφέ).* Δὲν θέλετε νὰ καπνίσετε, κ. Μαρτίνη;

ΠΑΥΛ.—*(Γελῶν, ἐνῷ προσφέρει σιγάρον εἰς τὸν Μαρτίνην).* Ἂς ἀλλάξωμε θέμα, διότι καὶ ἡ μητέρα καὶ ἡ Ἰδζλὰλ φαίνονται προκατειλημμέναι ἐναντίον σου, Ἰάκωβε. *(Ἔχουν πάρει ὅλοι καφὲ καὶ ὁ ὑπηρέτης ἀποχωρεῖ).*

ΖΑΛ.—Ἐγὼ εἶπα ὅτι θέλω μόνον νὰ τὸν δοκιμάσω.

ΙΔΖΛ.—Κ' ἐγὼ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀκολουθήσω τὸ παράδειγμα τῆς μητέρας.

ΠΑΥΛ.—*(Ἀνάπτων σιγάρον).* Ἑτοιμάσου λοιπόν, φίλε μου, νὰ ἀντιμετωπίσῃς τὰς ἐνέδρας. *(Δεικνύων τὸν κλάδον τοῦ ἰξοῦ).* Παραδείγματος χάριν, ἰδοῦ ἐκεῖ μία στημένη προκαταβολικῶς.

ΜΑΡΤ.—*(Γελῶν).* Ἄ, δὲν τὴν εἶχα ἰδῆ. Πρέπει νὰ λάβω τὰ μέτρα μου. *(Πρὸς τὴν Ἰδζλάλ).* Ὥστε ὑπάρχει καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας αὐτὸ τὸ ἔθιμον;

ΙΔΖΛ.—Εἶνε μία συνήθεια ἡ ὁποία μοῦ ἔμεινε ἀπὸ τὸ Ἀγγλικὸ σχολεῖο, καὶ τὴν ὁποίαν μ' ἀρέσει νὰ ἐφαρμόζω αὐτὴν τὴν ἡμέρα.

ΠΑΥΛ.—Εἰς τὸ σπίτι μου, φίλτατε, ἐφαρμόζονται ὅλα τὰ ἤθη καὶ ὅλα τὰ ἔθιμα. Ἡ Ἰδζλὰλ ἀκολουθεῖ κατὰ βούλησιν, συνηθείας ὀθωμανικὰς συμφώνως μὲ τὴν καταγωγήν της, ἔθιμα Ἀγγλικὰ ὡς ἐκ τῆς ἀνατροφῆς της, ἢ δόγματα Λουτικὰ κατὰ τὴν θρησκείαν της.

ΖΑΛ.—Δὲν πρέπει ὅμως νὰ περιφρονῶνται τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου ὅπου ζῆτε.

ΙΔΖΛ.—Μήπως ὑπάρχουν ἐδῶ καθαρῶς τοπικὰ ἔθιμα; Ἡ Ἀθηναϊκὴ κοινωνία κάμνει πάντοτε ὅ,τι τὴν εὐχαριστεῖ, καὶ τὸ νὰ ἑορτάζεται ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν σύστημα, ὅπως θὰ τὴν ἑορτάσωμεν ἀπόψε, δὲν πιστεύω νὰ εἶνε δυσάρεστον εἰς κανένα.

ΜΑΡΤ.—*(Δεικνύων τὸ* MISTLETOE*).* Ἀπ' ἐναντίας, πολλοὶ θὰ ἐνθουσιασθοῦν ἀπ' ἐκεῖ κάτω.

ΙΔΖΛ.—Καὶ ὅπου ἀλλοῦ ὑπάρχουν ὅμοιαι παγίδες. Σᾶς προειδοποιῶ ὅτι αὐτὴ δὲν εἶνε ἡ μόνη. *(Πρὸς τὸν Μαρτίνην ἰδιαιτέρως).* Πιστεύω νὰ ἐνθουσιασθῆτε καὶ σεῖς ὅπως οἱ ἄλλοι.

(Ὁ Παῦλος ἔχει πλησιάσει τὴν μητέρα του καὶ συνομιλοῦν μεταξύ των).

ΜΑΡΤ.—*(Πλησιάζων τὴν Ἰδζλάλ).* Δυστυχῶς μὲ τὴν ἀπειλὴν τῆς δοκιμασίας μὲ ἐθέσατε εἰς ἀπαγόρευσιν.

ΙΔΖΛ.—Τί σημαίνει, ἔχετε πλήρη ἐλευθερίαν νὰ δοκιμάσετε τὸ πείραμα μὲ ὅλας τὰς προσκεκλημένας μου.

ΜΑΡΤ.—Δὲν ξεύρω ἂν θὰ κάμω χρῆσιν αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας. Συνήθως ἐπιδιώκει τις ὡρισμένον σκοπόν.

ΙΔΖΛ.—Ἡ ἀποφεύγει ὡρισμένα πρόσωπα.

ΜΑΡΤ.—Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ὡρισμένα πρόσωπα εἶνε ὅλαι αἱ προσκεκλημέναι σας.

ΙΔΖΛ.—Καὶ ὡρισμένος σκοπὸς ἐγώ, ἀλήθεια;

ΜΑΡΤ.—Πῶς μ' ἀρέσει αὐτή σας ἡ τολμηρὰ γλῶσσα. Τί ἐπικίνδυνος ὅμως ποῦ εἶσθε.

ΙΔΖΛ.—Φαντασθῆτε ὅταν θὰ σᾶς βάλω ὑπὸ δοκιμασίαν. *(Γελᾷ).*

ΜΑΡΤ.—Ἄ, τότε ἐγὼ θὰ εἶμαι αὐστηρὸς σὰν ἀσκητής.

ΙΔΖΛ.—Θὰ τὸ δοῦμε.

ΖΑΛ.—*(Ἤτις παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματος τὴν συνομιλίαν τῆς Ἰδζλὰλ καὶ τοῦ Μαρτίνη).* Τὶ ὥρα θὰ φθάσουν οἱ προσκεκλημένοι σου, Ἰδζλάλ;

ΙΔΖΛ.—Μὰ δὲν πιστεύω ν' ἀργήσουν.

ΠΑΥΛ.—Ἂν θέλῃς πέρασε στὸ σαλόνι μὲ τὸν Ἰάκωβον. Ἐγὼ θὰ μείνω ὀλίγο μὲ τὴ μητέρα.

ΖΑΛ.—Ὄχι, ὄχι, παιδί μου, πήγαινε καὶ σύ.

ΠΑΥΛ.—Δὲν πειράζει, μητέρα. Ὅσοι πρόκειται νὰ ἔλθουν εἶνε πολὺ σχετικοί, ἡ Ἰδζλὰλ ἀρκεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος.

ΜΑΡΤ.—Ὥστε, κ. Ζαλίκη, δὲν ἐννοεῖτε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ λάβετε μέρος εἰς τὴν ἑορτήν;

ΖΑΛ.—Νομίζω ὅτι εἶμαι ἐντελῶς περιττή. Εἰς τὴν ἡλικίαν μου πρέπει νὰ ξεύρῃ κανεὶς νὰ ἀποχωρῇ.

ΙΔΖΛ.—*(Ἐγειρομένη).* Ἂν θέλετε, πηγαίνομε, κ. Μαρτίνη. Καλὴ νύκτα μητέρα, ἂν χρειασθῆτε τίποτε μὲ φωνάζετε.

ΜΑΡΤ.—*(Ἀσπαζόμενος τὴν χεῖρα τῆς κ. Ζαλίκη).* Σᾶς εὔχομαι καλὴ νύκτα, Κα Ζαλίκη.

ΖΑΛ.—Καλὴ νύκτα σας.

(Ἡ Ἰδζλὰλ καὶ ὁ Μαρτίνης ἀπέρχονται ἐκ τοῦ βάθους. Ἡ κ Ζαλίκη μένει σκεπτική).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Κα ΖΑΛΙΚΗ, ΠΑΥΛΟΣ

ΠΑΥΛ.—*(Παρατηρεῖ τὴν μητέρα του, ἔπειτα κάθηται πλησίον της ἐπὶ τοῦ καναπέ).* Τί σκέπτεσθε, μητέρα.

ΖΑΛ.—Ὅτι καλὰ θὰ ἔκαμα νὰ συντόμευα τὴν διαμονήν μου ἐδῶ.

ΠΑΥΛ.—Γιατί! Πῶς σᾶς ἦλθε αὐτὴ ἡ σκέψις;

ΖΑΛ.—Μιὰ γρηᾶ γυναῖκα εἶνε πάντοτε ἐμπόδιο σὲ δυὸ νέους συζύγους.

ΠΑΥΛ.—Μὲ λυπεῖτε, μητέρα. Ξεύρετε ὅτι ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ μείνετε πάντοτε μαζή μας.

ΖΑΛ.—Δὲ μοῦ φαίνεται νὰ τὸ ἐπιθυμῇ αὐτὸ καὶ ἡ γυναῖκά σου.

ΠΑΥΛ.—Ἡ Ἰδζλὰλ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ διαφορετικὴ γνώμη ἀπὸ τὴ δική μου εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα.

ΖΑΛ.—Φαντάζομαι ὅτι δέν μὲ συμπαθεῖ πολύ.

ΠΑΥΛ.—Ἔχεις λάθος, μητέρα. Ἡ Ἰδζλὰλ δὲν εἶνε ἴσως πολὺ διαχυτική, διότι δὲν εἶνε τοῦ χαρακτῆρός της. Ἀλλὰ σᾶς σέβεται καὶ σᾶς ἀγαπᾶ.

ΖΑΛ.—Ἔπειτα αἱ γνῶμαι τῶν ἡλικιωμένων δὲν συμφωνοῦν πάντοτε μὲ τῶν νέων.

ΠΑΥΛ.—Δὲν βλέπω σὲ τὶ δὲν συμφωνοῦμε μαζῆ σας. Ἂν σᾶς δυσαρεστῇ τίποτε πρέπει νὰ μᾶς τὸ λέτε.

ΖΑΛ.—Καλλίτερα νὰ μὴ λέγονται μερικὰ πράγματα.

ΠΑΥΛ.—Τί πράγματα ἐννοεῖτε;

ΖΑΛ.—Ἄφησέ τα, παιδί μου, δὲν εἶνε αὐτῆς τῆς ὥρας.

ΠΑΥΛ.—Ὄχι, μητέρα, θέλω νὰ μάθω.

ΖΑΛ.—*(Μετὰ μικρὰν σιγήν).* Ἐμεῖς αἱ παλαιὲς γυναῖκες ἐμάθαμε νὰ ἀγαποῦμε τὸ σπίτι μας, διότι αὐτὸ δίδει τὴν πραγματικὴ εὐτυχία.

ΠΑΥΛ.—Καὶ βρίσκετε πῶς ἡ Ἰδζλὰλ κ' ἐγὼ δὲν τ' ἀγαποῦμε ἀρκετά;

ΖΑΛ.—Ἐσύ, παιδί μου, τ' ἀγαπᾶς, τὸ ξεύρω.

ΠΑΥΛ.—Ἀλλὰ κ' ἡ Ἰδζλὰλ τ' ἀγαπᾶ.

ΖΑΛ.—Ἡ γυναῖκά σου, Παῦλε, ἀγαπᾶ τὰ σκυ-

---

* Συνέχεια εἰς τὸ προηγούμενον.

λιά της, τὰ ἄνθη της, τὰ πουλιά της· ἀλλὰ τὸ σπῆτι, ὅπως πρέπει νὰ τ' ἀγαπᾷ μιὰ νοικοκυρά...δὲ μοῦ φαίνεται.

ΠΑΥΛ.—Τὴν κρίνετε πολὺ αὐστηρά. Αὐτὲς εἶνε μικρὲς ἀδυναμίες ποῦ πρέπει νὰ παραβλέπῃ ἕνας σύζυγος.

ΖΑΛ.—Ἡ μικρὲς ἀδυναμίες φέρουν τὰ μεγάλα ἐλαττώματα, κ' ἔτσι παραμελεῖται τὸ σπῆτι κι' ὁ σύζυγος μαζῆ μ' αὐτό.

ΠΑΥΛ.—*(Ἐγειρόμενος μὲ ὀλίγην νευρικότητα).* Γιατὶ ἐξογκώνετε τὰ πράγματα, μητέρα ; Πῶς μπορεῖτε νὰ ὁμιλῆτε γιὰ ἐλαττώματα ὅταν πρόκειται γιὰ τὴν Ἰδζλάλ ;

ΖΑΛ.—Ὅλες ἡ γυναῖκες ἔχουν ἐλαττώματα, μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι ἄλλες ξεύρουν νὰ τὰ κρύπτουν καὶ ἄλλες ὄχι.

ΠΑΥΛ.—*(Προσπαθῶν νὰ φανῇ ἤρεμος).* Ἂς ἀφήσωμε αὐτὴ τὴν ὁμιλία, μητέρα. Θέλετε νὰ μείνετε ἀκόμη ἐδῶ, ἢ προτιμᾶτε νὰ πᾶτε εἰς τὸ δωμάτιόν σας ;

(Εἰς τὸ βάθος ἐμφανίζεται ὁ Κώστας φέρων περιβολὴν ἐσπερίδος).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΚΩΣΤΑΣ καὶ οἱ ἄνω, εἶτα ΚΩΣΤΑΣ καὶ κ. ΖΑΛΙΚΗ

ΚΩΣΤ.—*(Προχωρῶν πρὸς τὴν κ. Ζαλίκη).* Ἡ Κα Ἰδζλὰλ μοῦ εἶπε ὅτι εἶσθε ἐδῶ καὶ ἦλθα νὰ σᾶς χαιρετήσω καὶ νὰ σᾶς κρατήσω συντροφιά.

ΖΑΛ.—Μοῦ κάμετε μεγάλη εὐχαρίστησι, κ. Κώστα. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ χάσετε τὴν ὡραία συναναστροφὴ τοῦ σαλονιοῦ. *(Τὸν ἐξετάζει μὲ τὰς διόπτρας της).* Ἀπόψε εἶσθε ἄλλος ἄνθρωπος, ἐγίνατε καὶ σεῖς κομψευόμενος.

ΠΑΥΛ.—Ἀλήθεια. Κώστα, εἶσαι θαυμάσιος.

ΚΩΣΤ.—*(Γελῶν μὲ αὐταρέσκειαν).* Ἐγὼ θὰ προτιμοῦσα νὰ εἶμαι μέσ' στὸ σακάκι μου, ἀλλὰ τὸ θέλει ἡ περίστασις, ἀφοῦ εἴχατε τὴν εὐγένεια νὰ μὲ προσκαλέσετε.

ΖΑΛ.—Καθῆστε, κ. Κώστα.

ΚΩΣΤ.—*(Λαμβάνων κάθισμα).* Εὐχαριστῶ.

ΠΑΥΛ.—Τώρα ποῦ δὲν εἶσθε μόνη, ἐγὼ σᾶς ἀφίνω, μητέρα. Καλὴ νύκτα.

ΖΑΛ.—Καλὴ νύκτα παιδί μου. Σκύψε νὰ σὲ φιλήσω. *(Τὸν ἀσπάζεται εἰς τὸ μέτωπον καὶ ὁ Παῦλος ἀπέρχεται).*

ΚΩΣΤ.—Ὁ κ. Παῦλος φαίνεται νὰ εἶνε ὁ χαϋδεμένος σας υἱός.

ΖΑΛ.—Ναί, τὸν ἀγαπῶ πολύ. Μπορῶ νὰ πῶ ὅτι εἶνε τὸ καλλίτερό μου παιδί, μολονότι ἔκαμε κι' αὐτὸς τρέλλες. Ὁ πατέρας του κ' ἐγὼ τὸν χαϋδέψαμε ὅταν ἠσθένησε μιὰ φορὰ καὶ ἐκινδύνευσε. *(Ἀναστενάζουσα)* Ἦτο πάντοτε ἕνα παιδὶ εὐαίσθητο καὶ τρυφερό. Ὅταν κάτι τοῦ προξενοῦσε λύπη ἢ πόνο, ἤρχετο σ' ἐμένα καὶ μοῦ ἔλεγε κρυφά : «Μητέρα πονῶ», κ' ἐγὼ τὸν ἔπαιρνα στὰ γόνατά μου καὶ τὸν παρηγοροῦσα. *(Ἀπομάσσει δάκρυ).* Τὸ καϋμένο τὸ παιδί μου ! .... Τώρα ἔγινε ἄνδρας καὶ δὲν ἔχει πιὰ ἀνάγκη ἀπὸ μητρικὰ χάδια...

ΚΩΣΤ.— Ἀλλὰ σᾶς λατρεύει πάντοτε.

ΖΑΛ.—*(Μὲ πικρίαν).* Τώρα ἔχει τὴ γυναῖκά του. Εἶνε τὸ πᾶν γι' αὐτόν.

ΚΩΣΤ.—Λὲν φαντάζεσθε, Κα Ζαλίκη, πόσον εὐχαριστοῦμαι ποῦ ὁ κ. Παῦλος ἔχει σήμερον ὅλας του τὰς ἀνέσεις καὶ δὲν σκοτώνεται στὴν ἐργασία ὅπως πρίν.

ΖΑΛ.— Ὁ Παῦλός μου προώδευσε γρήγορα στὰς Ἀθήνας καὶ ἐκέρδισε τὴν ἐκτίμησι τοῦ κόσμου. Ἔπρεπεν ὅμως νὰ εἶνε ποιὸ προβλεπτικὸς καὶ νὰ μὴν ἐξοδεύῃ τὰ χρήματά του ἀλύπητα.

ΚΩΣΤ.—Εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ κάμνει μᾶλλον γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν Καν Ἰδζλάλ.

ΖΑΛ.—Ἀπ'αὐτὴν δὲν πῆρε τίποτε καὶ δὲν εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ κάμῃ ὅλας της τὰς ἰδιοτροπίας. Ἔτσι χαλοῦν αἱ γυναῖκες καὶ συνειθίζουν νὰ θεωροῦν τὸν ἄνδρα ὡς μηχανὴν μόνον ποῦ φέρει χρήματα. Δέτε γύρω σας ὅλα αὐτὰ τὰ ἄνθη, στῆς πόρτες, στὰ πολύφωτα.... ξεύρετε τὶ ἐστοίχισαν ;

ΚΩΣΤ.—Τὰ ἄνθη εἶνε ἡ ἀδυναμία τῆς Κας Ἰδζλάλ.

ΖΑΛ.— *(Ὀλίγον ἐξημμένη).* Καὶ τὶ δὲν εἶνε ἀδυναμία τῆς, σᾶς παρακαλῶ ; Τὰ σκυλιὰ ποῦ ἔχει καὶ μπαινοβγαίνουν μὲς στῆς καμάρες, τὰ πουλιά, αἱ ἐκδρομαὶ μ' ἕνα σωρὸ κόσμο ποῦ δὲν εἶνε τῆς προκοπῆς ; ... Δὲ βαρνέστε, κ. Κώστα, ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἐσυνείθησε ἀπὸ μικρὴ νὰ εἶνε ἀνεξάρτητος καὶ νὰ κάμῃ ὅ,τι θέλει, καὶ τώρα ποῦ ἠὗρε πάλιν ἄφθονα χρήματα ξανάγινε ὅ,τι ἦτο.

ΚΩΣΤ.—Ἂς εἶνε,αὐτὰ ὅλα διορθόνονται,Κα Ζαλίκη.

ΖΑΛ.—Διορθόνονται ὅταν ὑπάρχῃ ἀγάπη, ἀλλὰ δὲν πιστεύω ἡ νύφη μου νὰ εἶνε ἱκανὴ ν' ἀγαπήσῃ, τὸν ἄνδρα της τοὐλάχιστον.

(Ὁ Κώστας εὑρίσκεται εἰς ἀμηχανίαν τί ν' ἀπαντήσῃ. Ἐκ τῶν αἰθουσῶν ἀκούονται ἦχοι μουσικῆς).

ΚΩΣΤ.—Ἤρχισαν φαίνεται νὰ χορεύουν.

ΖΑΛ.—Ἂς διασκεδάζουν, ἀρκεῖ νὰ μὴ στοιχίσῃ αὐτὸ τὴν εὐτυχία τοῦ παιδιοῦ μου. *(Δοκιμάζουσα νὰ σηκωθῇ).* Καιρός μου εἶνε νὰ πηγαίνω.

ΚΩΣΤ.—*(Σπεύδων νὰ τὴν βοηθήσῃ).* Θέλετε νὰ σᾶς συνοδεύσω ἕως τὸ δωμάτιόν σας ; *(Τῇ δίδει τὸν βραχίονα).*

ΖΑΛ.—Ἂν ἔχετε αὐτὴ τὴν καλωσύνη, διότι τὰ πόδια μου δὲν πολυβαστοῦν. *(Προχωροῦν βραδέως πρὸς τὰ δεξιά).* Δὲ μοῦ φαίνεται πῶς θὰ μπορέσω νὰ κοιμηθῶ ἀκόμη, ἀλλὰ δὲν πειράζει, κάθημαι εἰς τὸ δωμάτιό μου.

ΚΩΣΤ.—Ἐγὼ θὰ ἔμενα εὐχαρίστως μαζῆ σας.

ΖΑΛ.—Ὄχι, ὄχι, πρέπει νὰ διασκεδάσετε καὶ σεῖς. Μόνον ἀργότερα λέτε, σᾶς παρακαλῶ, καὶ μοῦ φέρουν ὀλίγα γλυκά. Αὐτὴ εἶνε ἡ δική μου ἡ ἀδυναμία,

ΚΩΣΤ.—Θὰ σᾶς τὰ φέρω ἐγὼ ὁ ἴδιος.

(Ἐξέρχονται ἐκ δεξιῶν, ἐνῷ ἐκ τοῦ βάθους φαίνεται προχωροῦσα ἡ Νουρὶὲ εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Ἰζζέτ. — Ἡ μουσικὴ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη ὀλίγον, ἔπειτα παύει).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΝΟΥΡΙΕ, ΙΖΖΕΤ

ΝΟΥΡ.—*(Καθ' ἣν στιγμὴν εὑρίσκονται ὑπὸ τὸ* MISTLETOE*).* Φιλῆστέ με λοιπόν.

ΙΖΖ.—*(Δοκιμάζει νὰ τὴν ἀσπασθῇ, ἀλλ' ἐκείνη ἔχει ἤδη ἐκφύγει).* Μὰ δὲ θέλετε. . .

ΝΟΥΡ.—Ἔπρεπε νὰ τὸ κάμετε ἐγκαίρως.

ΙΖΖ.—Εἶνε ἡ τρίτη φορὰ ποῦ προσπαθῶ νὰ τὸ κατορθώσω χωρὶς ἀποτέλεσμα.

ΝΟΥΡ.—Αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἶσθε ἀδέξιος.

ΙΖΖ.—Ἢ ὅτι προκαλεῖτε, χωρὶς νὰ εἶσθε διατεθειμένη καὶ νὰ ἐνδώσετε.

ΝΟΥΡ.— Ἂν ἤθελα νὰ ἐνδώσω, φίλτατε κύριε, δὲν θὰ εἶχα ἀνάγκην νὰ εἶνε παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. *(Κάθηται νωχελῶς ἐπὶ τοῦ καναπέ).* Δὲ μοῦ λέτε, κατορθώσατε νὰ φιλήσετε καμμιὰν ἄλλην ;

ΙΖΖ.— Ναί, τὴν οἰκοδέσποιναν.

ΝΟΥΡ.— Καὶ δὲν ἐφοβήθητε μήπως θυμώσῃ ὁ Μαρτίνης ;

ΙΖΖ.— Θέλετε νὰ πῆτε ὁ Ζαλίκης.

ΝΟΥΡ.— Θέλω νὰ πῶ ὁ Μαρτίνης, Ποῦ ζῆτε κύριε διπλωμάτα ;

ΙΖΖ.— Ὥστε ὑποθέτετε ὅτι...

ΝΟΥΡ.—Σεῖς δὲν ὑποθέτετε τίποτε; Ἰζζὲτ-μπεη, δὲν θὰ ἔχετε μεγάλας ἐπιτυχίας εἰς τὸ στάδιόν σας.

ΙΖΖ.— Φρονεῖτε ;

ΝΟΥΡ.— Σᾶς χρειάζεται βοηθός.

ΙΕΖ.— *(Μειδιῶν.)* Γένους θηλυκοῦ ἴσως.

ΝΟΥΡ.— Μάλιστα, καὶ μὲ περισσοτέραν διορατικότητα ἀπὸ σᾶς.

ΙΖΖ.—*(Τὴν παρατηρεῖ)* Ἡ διορατικότης μου, βλέπετε, περιορίζεται μόνον εἰς ἕν σημεῖον.

ΝΟΥΡ.— Ἐγὼ βλέπω μόνον ὅτι εἶνε περιωρισμένη, χωρὶς νὰ διακρίνω τὸ σημεῖον.

ΙΖΖ.—Ἂν μὲ τόσο πνεῦμα εἴχατε καὶ λίγη καρδιά...

ΝΟΥΡ.— Τὶ θὰ ἐκάματε ;

ΙΖΖ.—Θὰ τὰ ἔπαιρνα καὶ τὰ δύο.

ΝΟΥΡ.— *(Μὲ εὐφυᾶ μορφασμόν).* Δὲν δέχεσθε τὸ ἕνα μετρητὰ καὶ τὸ ἄλλο μὲ προθεσμίαν ;

ΙΖΖ.—Καὶ ἂν δὲν πληρώσετε ἐντὸς τῆς προθεσμίας ;

ΝΟΥΡ. — Σᾶς δίδω τὸ δικαίωμα νὰ διαλύσετε τὸ συμβόλαιον.

ΙΖΖ.— *(Μετὰ σκέψιν, πλησιάζων).* Ἔστω, θὰ ἀπαιτήσω ὅμως ἀρραβῶνα.

ΝΟΥΡ.— *(Μὲ πονηρὸν μειδίαμα).* Θὰ σᾶς τὴν δώσω τὴν ἡμέραν τῶν ἀρραβώνων.

ΙΖΖ.— Τότε προτιμῶ νὰ πληρώσω καὶ τὴν ἀρραβῶνα. *(Ἀφαιρεῖ δακτύλιον ἐκ τῆς χειρός του καὶ τῆς τὸν προσφέρει).*

ΝΟΥΡ.—*(Φοροῦσα τὸν δακτύλιον ἀφοῦ τὸν ἐξήτασε).* Τὸ προτιμῶ κ' ἐγώ.

ΙΖΖ. — *(Δεικνύων τὸ* MISTLETOE*).* Πηγαίνομεν ἀπ' ἐκεῖ κάτω ;

ΝΟΥΡ.—Δὲν εἶν' ἀνάγκη. Εἶμαι διατεθειμένη νὰ ἐνδώσω κ' ἐδῶ.

(Ὁ Ἰζζὲτ κύπτει καὶ τὴν ἀσπάζεται. Εἰς τὸ βάθος φαίνεται ἡ Ἰδζλάλ).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΙΔΖΛΑΛ καὶ οἱ ἄνω

ΙΔΖΛ.—*(Προχωροῦσα).* Ἰζζὲτ-μπεη, σᾶς ζητοῦν αἱ κυρίαι. Ἀλλὰ βλέπω εἶσθε ἀπησχολημένος.

ΙΖΖ.—Καὶ εἰς ὑπόθεσιν ἄκρως σοβαράν.

ΙΔΖΛ.—Ἂν πρέπει νὰ κρίνω ἀφ' ὅ,τι εἶδα...

ΝΟΥΡ.—Εἴδες ἀλλὰ δὲν ἤκουσες.

ΙΔΖΛ.—*(Γελῶσα).* Σὲ παρακαλῶ νὰ συμπληρώσῃς, ἂν τὸ νομίζῃς ἀπαραίτητον.

ΝΟΥΡ.—*(Δεικνύουσα τὸν Ἰζζὲτ).* Ἀφίνω τὴν φροντίδα εἰς τὸν μνηστῆρά μου. *(Βλέμμα ἐκπλήξεως τῆς Ἰδζλάλ).*

ΙΖΖ.—*(Ὑποκλινόμενος).* Ἔχω αὐτὸ τὸ εὐτύχημα πρὸ ὀλίγης ὥρας.

ΝΟΥΡ.—Ὀλίγων λεπτῶν διὰ τὴν ἀκρίβειαν.

ΙΔΖΛ.—*(Τῷ τείνει τὴν χεῖρα).* Σᾶς συγχαίρω μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά, Ἰζζὲτ-μπεη. Παίρνετε σύζυγον πολὺ πνευματώδη.

ΝΟΥΡ.—Καὶ μὲ πολλὰ ἄλλα προτερήματα, ἐκτὸς τῆς καρδιᾶς, τὴν ὁποίαν ἐμείναμε σύμφωνοι νὰ προμηθευθῶ ἀργότερα.

ΙΔΖΛ.—*(Δεικνύουσα τὰς αἰθούσας).* Ἐν τῷ μεταξὺ γνωρίζω μερικὰς πολὺ τρυφερὰς ποῦ περιμένουν ἐκεῖ μὲ παλμοὺς ἀνυπομονησίας.

ΙΖΖ.—Φοβοῦμαι ὅτι δὲν μοῦ εἶνε πλέον ἐπιτετραμμένον νὰ τὰς ἱκανοποιήσω.

ΝΟΥΡ.—Μπορεῖτε πάντοτε ν' ἀκούσετε τὰς ἀξιώσεις των καὶ... μοῦ τὰς διαβιβάζετε. Ἐμπρός, πηγαίνετε γρήγορα, δὲν πρέπει νὰ κάμετε τὰς κυρίας νὰ περιμένουν.

ΙΖΖ.—Σεῖς δὲν ἔρχεσθε ;

ΝΟΥΡ.—Ὄχι, θὰ μείνω ὀλίγον μὲ τὴν φίλην μου. Ἔχω νὰ τῆς ζητήσω μερικὰς συμβουλάς. *(Ὁ Ἰζζὲτ ἀπέρχεται).*

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΙΔΖΛΑΛ ΝΟΥΡΙΕ

ΙΔΖΛ.— *(Καθημένη.)* Ἀλήθεια, θέλεις νὰ μοῦ ζητήσῃς συμβουλάς ;

ΝΟΥΡ.— Ἀπ' ἐναντίας, θέλω νὰ σοῦ δώσω.

ΙΔΖΛ.— Δὲν ἐζήτησα.

ΝΟΥΡ. — Δὲν βλάπτει. Θ' ἀρνηθῆς τάχα νὰ δεχθῆς;

ΙΔΖΛ. — Ἐξαρτᾶται.... Ξεύρεις ὅτι δὲν ἐπηρεάζομαι ἀπὸ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων.

ΝΟΥΡ. — Ἄκουσε, Ἰδζλάλ, κάμνεις σφάλματα.

ΙΔΖΛ. — Ἄ!

ΝΟΥΡ. — Δὲν ἐννοῶ σφάλματα ὑπὸ τὴν συνήθη σημασίαν. Ἐννοῶ ὅτι ἡ τακτικὴ ποῦ ἀκολουθεῖς εἶνε ἐσφαλμένη.

ΙΔΖΛ. — Δὲν ἐξηγεῖσαι σὲ παρακαλῶ καλλίτερα;

ΝΟΥΡ. — Μάλιστα. Ἐκτίθεσαι φοβερὰ μὲ τὸν Μαρτίνην, χωρὶς νὰ τὸν ἀγαπᾷς, ὑποθέτω, καὶ κινδυνεύεις νὰ χάσῃς τὴν ὑπεροχήν σου.

ΙΔΖΛ. — Εἰς αὐτὸ δὲν ἀπαντῶ.

ΝΟΥΡ. — Κινδυνεύεις ὅμως καὶ κάτι ἄλλο· νὰ χάσῃς τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἀνδρός σου.

ΙΔΖΛ. — *(Εἰρωνικῶς)* Ἔτυχε νομίζω ν' ἀκούσῃς τὸν Παῦλον νὰ ὁμιλῇ γιὰ μένα.

ΝΟΥΡ. — Πρὸ ὀλίγου ἀκόμη. Ξεύρω ὅτι σὲ θέτει ὑψηλότερα ἀπὸ ὅλας τὰς γυναῖκας.

ΙΔΖΛ. — Αὐτὸ σημαίνει ἐμπιστοσύνην ἀ π ό λ υ τ ο ν, δὲν εἶν' ἀλήθεια;

ΝΟΥΡ. — Συμφωνῶ. Ἀλλὰ χρειάζεται νομίζεις πολὺ γιὰ νὰ καταστραφῇ ἡ ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη ἑνὸς ἀνδρός;

ΙΔΖΛ. — Χρειάζεται μία ἀνοησία τῆς γυναικός, κ' ἐγὼ δὲν σκοπεύω νὰ τὴν κάμω.

ΝΟΥΡ. — Ὑπερτιμᾶς τὰς δυνάμεις σου, φιλτάτη μου, εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, καὶ λησμονεῖς ὅτι, μ' ὅλην τὴν ἱκανότητά σου, μ' ὅλην σου τὴν θέλησιν, εἶσαι πάντοτε γυναῖκα, δηλαδὴ δούλη τῶν αἰσθήσεων. Παραδέχομαι ὅτι δὲν ἀγαπᾶς οὔτε τὸν Μαρτίνην, οὔτε κανένα ἄλλον· παραδέχομαι ἐπίσης ὅτι δὲν σκέπτεσαι διόλου, γυναῖκα ἔγγαμος ὅπως εἶσαι, νὰ παραδοθῇς εἰς οἷον δήποτε, διότι ὑπολογίζεις κάλλιστα τὰς συνεπείας μιᾶς τέτοιας τρέλλας ἂν ἐγένετο γνωστή. Ἀλλὰ θὰ παραδεχθῇς καὶ σὺ ὅτι, διὰ γυναίκας ὅπως σὺ κ' ἐγώ, μὲ ἰδιοσυγκρασίαν ὑλιστικήν, ὑπάρχουν στιγμαί, ὅπου τὰ ἔνστικτα τοῦ σώματος ἐπικρατοῦν ὅλων τῶν τελειοποιήσεων τὰς ὁποίας ὁ Εὐρωπαϊσμὸς ἐπέφερεν εἰς τὴν Ἀνατολικήν μας φύσιν, καὶ τότε ἡ ὕλη ὑπερτερεῖ τοῦ πνεύματος καὶ τὰ νεῦρα τῆς λογικῆς.

ΙΔΖΛ. — *(Σκεπτική)*. Καὶ νομίζεις ὅτι ὁ Μαρτίνης εἶνε ἱκανὸς νὰ προξενήσῃ αὐτὴν τὴν ἀνεμοζάλην;

ΝΟΥΡ. — Ναί, διότι τὰ συμπτώματα αὐτῆς τῆς ἀνεμοζάλης τὰ διακρίνω ὁσάκις σὲ βλέπω μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

ΙΔΖΛ. — *(Βραδέως)*. Ὁ Μαρτίνης δὲν εἶνε νέον πρόσωπο γιὰ μένα.

ΝΟΥΡ. — Τὸ ξεύρω, ἢ μᾶλλον τὸ ἐμάντευσα ἀπὸ μερικά σου λόγια ἄλλοτε. Ἔ, λοιπόν, ὅταν δύο πρόσωπα ἐγνωρίσθησαν ὑπὸ τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐγνωρίσθητε σὺ καὶ ὁ Μαρτίνης, εἶνε ἀδύνατον, ἂν ἀργότερα ἐπέλθῃ νέα προσέγγισις, νὰ μὴ μειονεκτήσῃ ἡ γυναῖκα. *(Χαμηλόνουσα τὴν φωνήν)*. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κατευνάζει καὶ ψυχραίνει πολλάκις τὸν ἄνδρα κρατεῖ συνήθως τὴν γυναῖκα εἰς παθητικὴν διέγερσιν...

ΙΔΖΛ. — *(Ἐγειρομένη, ὀλίγον ἀποτόμως)*. Ἀρκεῖ, δὲν θέλω ν' ἀκούσω περισσότερα... Ἔχεις ἕνα τρόπον νὰ καθορίζῃς τὰ πράγματα... Εἶνε ὅμως περίεργον ὅτι βλέπεις ψυχρότητα εἰς τοὺς τρόπους τοῦ Μαρτίνη. *(Γελᾷ νευρικῶς)*.

ΝΟΥΡ. — Οἱ τρόποι τοῦ Μαρτίνη, ἀγαπητή μου, εἶνε οἱ τρόποι ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐρωτεύεται ἐκ περιτροπῆς ὅλας τὰς γυναίκας. Αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην φαίνεται νὰ τὴν ἔμαθε τελείως εἰς τὸ Παρίσι.

ΙΔΖΛ. — *(Εἰρωνικῶς)*. Ἔτσι νομίζεις;... *(Εἰς τὸ βάθος ἀκούεται θόρυβος καὶ φαίνεται ὁ Κώστας κρατῶν μικρὸν δίσκον μὲ γλυκά. Τὸν παρακολουθεῖ ἡ κ. Βαρούνα)*.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

ΚΩΣΤΑΣ, Κα ΒΑΡΟΥΝΑ καὶ οἱ ἄνω, ἔπειτα ΠΑΥΛΟΣ

ΚΩΣΤ. — *(Προσπαθῶν νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν κ. Βαρούνα, ἡ ὁποία τὸν σύρει ἀπὸ τὸ ἔνδυμα)*. Τὸ φράκο μου!... γιὰ τὸ Θεό, θὰ μοῦ σχίσετε τὸ φράκο μου! Τί θέλετε ἐπὶ τέλους;...

ΒΑΡ. — Θὰ μοῦ πῆπε ποῦ πηγαίνετε μ' αὐτὰ τὰ γλυκά. Ἐζητήσατε νὰ χορεύσετε μαζῆ μου, καὶ τώρα ποῦ θ' ἀρχίσῃ ὁ χορὸς φεύγετε καὶ πηγαίνετε νὰ γλυκάνετε κάποιαν ἄλλην.

ΚΩΣΤ. — Μά, Κα Βαρούνα, αὐτὰ τὰ γλυκὰ τὰ ὑπεσχέθην...

ΒΑΡ. — *(Μὲ ἔξαφνον)*. Ἐκάματε πολὺ ἄσχημα νὰ ὑποσχεθῆτε... Λὲ θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ προχωρήσετε οὔτε βῆμα. *(Παρατηροῦσα τὸ* MISTLETOE, *ὑπὸ τὸ ὁποῖον εὑρίσκονται ἐκείνην τὴν στιγμήν.)* Ἄ! *(Τὸν φιλεῖ)*.

ΚΩΣΤ. — *(Κατακόκκινος)*. Καλὲ δὲν ἐντρέπεστε, κυρία..., στὴν ἡλικία σας!... *(Ἀντιλαμβανόμενος τὴν παρουσίαν τῆς Ἰδζλὰλ καὶ τῆς Νουριέ, αἱ ὁποῖαι γελοῦν)*. Δὲν βλέπετε ὅτι δὲν εἴμεθα μόνοι;...

ΒΑΡ. — *(Προχωροῦσα, μὲ ἀξιοπρέπειαν)*. Αὐτό, κύριε, γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΙΔΖΛ. — Αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ φιλήματα δὲν ἔχουν σημασίαν. κ. Κώστα. Εἶνε ἕνα Ἀγγλικὸν ἔθιμον ποῦ ἐφαρμόζεται εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας.

ΝΟΥΡ. — Καὶ εἰς τὸ ὁποῖον κανεὶς εὐγενὴς κύριος δὲν ἀνθίσταται.

ΒΑΡ. — *(Ξηρῶς, πρὸς τὸν Κώσταν)*. Αὐτὸ ἂς σᾶς χρησιμεύσῃ ὡς μάθημα.

ΚΩΣΤ. — *(Πλησιάζων στεροχωρημένος)*. Μὲ συγχωρεῖτε, Κα Βαρούνα... δὲν τὸ ἐγνώριζα αὐτὸ τὸ ἔθιμον. Δὲν ἤθελα νὰ σᾶς προσβάλω...

ΒΑΡ. — *(Ἠπιώτερον)*. Ἐντούτοις τὸ ἐκάματε, καὶ

ἐμπρὸς εἰς τὰς κυρίας... *(Μὲ φιλαρέσκειαν)*. Εἰσθε πολὺ σκληρός.

(Ὁ Κώστας φαίνεται εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν, κρατῶν πάντοτε τὸν δίσκον.— Εἰσέρχεται ὁ Παῦλος ἐκ τοῦ βάθους).

ΚΩΣΤ. — Τώρα,... τί θέλετε νὰ κάμω;

ΠΑΥΛ. — Τί σοῦ συμβαίνει, φίλε Κώστα; Σὲ βλέπω πολὺ στενοχωρημένον.

ΝΟΥΡ. — *(Ἐνῷ ἡ Ἰδζλὰλ φαίνεται ἐξηγοῦσα τὰ τρέχοντα εἰς τὸν Παῦλον)*. Τώρα νὰ περιμένετε νὰ εὑρεθῇ ἡ κυρία ἀπ' ἐκεῖ κάτω καὶ νὰ τῆς ἐπιστρέψετε τὸ φίλημα. Αὐτὸ θὰ εἶνε ἡ πρέπουσα ἱκανοποίησις.

ΚΩΣΤ. — *(Ἔντρομος)* Ἐγώ.... νὰ φιλήσω τὴν κυρίαν!....

ΠΑΥΛ. — *(Γελῶν)* Γιατὶ ὄχι, ἂν δέχεται.

ΒΑΡ. — *(Χαριεντιζομένη)*. Καλὲ αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν γίνονται κατὰ παραγγελίαν. Πρέπει νὰ ἔλθουν, τυχαίως.

ΙΔΖΛ. — Ἂν θέλετε ἐμεῖς κλείομε τὰ μάτια.

ΝΟΥΡ. — Ἀπ' ἐναντίας, ἡ ἱκανοποίησις πρέπει νὰ γείνῃ δημοσία. *(Σύρει τὴν κ. Βαρούνα, ἀκκιζομένην, πρὸς τὴν θύραν τοῦ βάθους.)* Ἐμπρὸς λάβετε θέσιν. Καὶ σεῖς κ. Κώστα, περᾶστε πολὺ πλησίον, σὰν νὰ ἦτο τυχαίως.

(Μετὰ πολλοὺς ἀκκισμοὺς ἡ κ. Βαρούνα τοποθετεῖται ὑπὸ τὸ MISTLETOE. *Ὁ Κώστας ἀοξοδρομεῖ, ἐπὶ τέλους πλησιά ζει κρατῶν μὲ τὸ ἕνα χέρι τὸν δίσκον, ἐνῷ μὲ τὸ ἄλλο σφογγίζει ἐπανειλημμένως τὸ στόμα του μὲ μανδήλι.— Τὸ φίλημα δίδεται ὑπὸ τὴν γενικὴν ἱλαρότητα)*.

ΚΩΣΤ. — *(Μὲ ἀναστεναγμὸν ἀνακουφίσεως)*. Οὔφ!

ΠΑΥΛ. — Ἀλλὰ δὲ μοῦ λές, Κώστα, γιατὶ κρατεῖς αὐτὰ τὰ γλυκά;

ΚΩΣΤ. — Μοῦ τὰ παρήγγειλε ἡ κ. μητέρα σας.

(Ἀκοῦονται ἤχοι μουσικῆς) TWO STEPS. — *Ἡ κ. Βαρούνα ἁρπάζει τὸν βραχίονα τοῦ Κώστα. Ἐκ τοῦ βάθους προσέρχονται ὁ Μαρτίνης καὶ ὁ Ἰζζέτ)*.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΝΑΤΗ

ΜΑΡΤΙΝΗΣ, ΙΖΖΕΤ καὶ οἱ ἄνω.

ΜΑΡ. — *(Πρὸς τὸν Κώσταν)*. Πιστεύω νὰ μὴ λησμονήσατε ὅτι θὰ χορέψωμε μαζῆ αὐτὸ τὸ Two steps.

(Ὁ Μαρτίνης καὶ ὁ Ἰζζὲτ ἔχουν πλησιάσει τὴν Ἰδζλὰλ καὶ τὴν Νουριὲ καὶ συνομιλοῦν).

ΚΩΣΤ. — Ἕνα λεπτό, ἂν ἐπιτρέπετε, νὰ δώσω αὐτὰ τὰ γλυκὰ εἰς τὴν κ. Ζαλίκη. Τὰ περιμένει.

ΒΑΡ. — Ὄχι, ὄχι, εἶνε ὑπεκφυγή. *(Προσκολλᾶται περισσότερον εἰς τὸν βραχίονά του)*.

ΠΑΥΛ. — Δόσε μοῦ τα, Κώστα. Τὰ διδω ἐγὼ στὴ μητέρα. *(Λαμβάνει τὸν δίσκον καὶ ἀπέρχεται ἐκ τῆς θύρας δεξιᾶ)*.

ΙΖΖ. — *(Πρὸς τὴν Νουριέ)*. Ἠμπορεῖ νὰ χορέψωμε;

ΝΟΥΡ. — *(Λαμβάνουσα τὸν βραχίονά του)*. Μάλιστα, καὶ θὰ μοῦ πῆτε πῶς ἐκανονίσατε τοὺς λογαριασμούς σας μὲ τὰς κυρίας ποῦ σᾶς ζητοῦσαν.

ΙΖΖ. — *(Γελῶν, ἐνῷ ἀπομακρύνονται πρὸς τὸ βάθος)*. Ἐσκέφθην ν' ἀφήσω καὶ μερικοὺς ἐκκρεμεῖς.

(Ἀπέρχονται).

ΒΑΡ. — *(Φλαρέσκως πρὸς τὸν Κώσταν)*. Τώρα εἶσθε δικός μου. *(Μὲ τρυφερότητα)*. Ἀλήθεια ὅτι εἶσθε ταμίας καὶ ἄγαμος;

ΚΩΣΤ. — Ἔχω αὐτὰς τὰς ἰδιότητας.

ΒΑΡ. — *(Ἀναστενάζουσα)*. Κ' ἐγὼ εἶμαι χήρα...

(Ἀπέρχονται ἐπίσης).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΙΔΖΛΑΛ, ΜΑΡΤΙΝΗΣ, ἔπειτα ΠΑΥΛΟΣ

ΜΑΡΤ. — Τί ὑποχρεωτικοὶ ποῦ εἶνε οἱ ξένοι σας;

ΙΔΖΛ. — Εἰς τί;

ΜΑΡΤ. — Μᾶς δίδουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ συνομιλήσωμεν ἐλευθέρως.

ΙΔΖΛ. — *(Τὸν παρατηρεῖ)*. Κάποτε εἴπατε ὅτι εἶνε ἀδύνατον ἡμεῖς οἱ δύο νὰ ὁμιλήσωμεν ἐλευθέρως.

ΜΑΡΤ. — Τὸ εἶπα αὐτό;

ΙΔΖΛ. — Μάλιστα, ὅταν σᾶς εἶδα τὴν πρώτη φορὰ εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἶν' ἀλήθεια ὅτι τότε ἤρχεσθε ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐνῷ τώρα ἐπιστρέφετε ἀπὸ τὸ Παρίσι, ὅπου εἴχατε τὴν πρόθεσιν νὰ περάσετε ὀλίγους μῆνας καὶ μείνατε δύο ἔτη.

ΜΑΡΤ. — Ἀπαράλλακτα ὅπως σήμερον· ἦλθα εἰς τὰς Ἀθήνας μὲ σκοπὸν νὰ περάσω ὀλίγας ἡμέρας καὶ μένω τώρα δύο μῆνας.

ΙΔΖΛ. — Ἐν τούτοις ὁ ἄνθρωπος τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον. *(Κάθηται)*.

ΜΑΡΤ. — Κολακεύομαι πολὺ ἂν νομίζετε ὅτι ἐκέρδισα ἔκτοτε.

ΙΔΖΛ. — Δὲν εἶπα ὅτι ἐκερδίσατε.

ΜΑΡΤ. — *(Μειδιῶν)*. Τότε θὰ συνέβη τὸ ἐναντίον,

ΙΔΖΛ. — Ἴσως. Ὅπως δήποτε δὲν εἶσθε πλέον ὁ ἴδιος ἄνθρωπος.

ΜΑΡΤ. — *(Καθήμενος ἐπίσης)*. Αὐτὸ τὸ «πλέον» μὲ κάμει νὰ ὑποθέτω ὅτι μὲ κρίνετε ἐπὶ μιᾶς ὡρισμένης περιπτώσεως, ἡ ὁποία πιθανώτατα σᾶς ἀφορᾷ.

ΙΔΖΛ. — Δὲν ἀσχολοῦμαι ποτὲ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς ἄλλους.

ΜΑΡΤ. — Ὥστε εὑρίσκετε ὅτι ἤλλαξα ἀπέναντί σας;

ΙΔΖΛ. — ... Μάλιστα.

ΜΑΡΤ. — Δὲν νομίζετε ὅτι αὐτὸ εἶνε φυσικὴ συνέπεια τῆς ἰδικῆς σας μεταβολῆς;

ΙΔΖΛ. — Πῶς ξεύρετε ὅτι μετεβλήθην;

ΜΑΡΤ. — Κρίνω ἐξ ὅσων βλέπω. Τότε ἦσθε ἐλευθέρα καὶ ἀνεξάρτητος. Τώρα δὲν εἶσθε.

ΙΔΖΛ. — Δὲν εἶμαι διὰ τοὺς πολλούς, διὰ τὴν κοινωνίαν τῶν Ἀθηνῶν· ἀλλὰ πράγματι εἶμαι, διότι

ἐγὼ δὲν ἀναγνωρίζω κοινωνικὰς συμβάσεις.

ΜΑΡΤ.—*(Μὲ ἔκπληξιν).* Δὲν ἀναγνωρίζετε ὅτι ἀνήκετε εἰς τὸν σύζυγόν σας;

ΙΔΖΛ.—*(Ὑπεροπτικῶς).* Δὲν εἶμαι πρᾶγμα διὰ νὰ ἀνήκω εἰς οἷον δήποτε. Ἐὰν ὁ γάμος τὸν ὁποῖον ἔκαμα ἔπαυσε νὰ μὲ ἱκανοποιῇ, ἠθικῶς ἢ . . . ἄλλως, εἶμαι κυρία νὰ κάμω χρῆσιν τοῦ ἀτόμου μου ὅπως θέλω.

ΜΑΡΤ.—Ὁ σύζυγός σας ὅμως δὲν εἶνε ξένος δι' ἐμέ. Εἶνε φίλος μου.

ΙΔΖΛ. — *(Νευρική).* Μήπως δὲν ᾖσθε ΦΙΛΟΣ ΜΟΥ ἀκόμη περισσότερον; Τί σημαίνει μία φιλία μεταξὺ ἀνδρῶν ἀπέναντι ἑνὸς πραγματικοῦ δεσμοῦ;

ΜΑΡΤ.—*(Μειδιῶν).* Θέλετε νὰ μὲ δοκιμάσετε. Μοῦ τὸ προείπατε ἄλλως τε.

ΙΔΖΛ.—*(Ἐγειρομένη).* Ἡ στερεῖσθε ἀντιλήψεως, ἣ δὲν θέλετε νὰ ἐννοήσετε. *(Μὲ αὔξουσαν νευρικότητα).* Δικαιοῦμαι ὅμως νὰ σᾶς ἐρωτήσω διατὶ εὑρίσκεσθε ἀκόμη εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ διατὶ ἐπιμένετε νὰ ἔρχεσθε ἐδῶ σχεδὸν κάθε μέρα.

ΜΑΡΤ.—*(Πάντοτε μειδιῶν).* Διότι προφανῶς καὶ αἱ Ἀθῆναι μοῦ εἶνε εὐχάριστοι καὶ ἡ συναναστροφή σας ἰδιαιτέρως τερπνή.

ΙΔΖΛ.—*(Ἐξαπτομένη ὁλονέν).* Ἐμάθατε νὰ ἀπαντᾶτε μὲ τορνευτὰς φράσεις, ἀλλ' εἰς ὅ,τι λέτε δὲν ὑπάρχει οὔτε ἴχνος εἰλικρινείας. *(Ἰσταμένη ἀποτόμως ἀπέναντί του).* Ξεύρετε, κ. Μαρτίνη, ὅτι ὅταν ἕνας ἄνδρας δὲν κατορθώσῃ νὰ ἐννοήσῃ μιὰ γυναῖκα, κινδυνεύει νὰ τὴν κάμῃ ἐχθράν του:

ΜΑΡΤ.—*(Ἐγείρεται καὶ τὴν πλησιάζει. Μὲ ἐλαφρὰν εἰρωνείαν).* Κ' ἐγὼ διατρέχω αὐτὸν τὸν κίνδυνον, δὲν εἶν' ἀλήθεια;

ΙΔΖΛ.—*(Τελείως ἐξημμένη).* Μ' ἐκνευρίζετε. . .

(Ἀκούονται ἦχοι VALSE *παιζομένου βραδύτατα).*

ΜΑΡΤ.—*(Προτείνων τοὺς βραχίονας).* Θέλετε νὰ μᾶς συμφιλιώσῃ αὐτὴ ἡ VALSE:

(Ἡ Ἰδζλὰλ φαίνεται μεταπίπτουσα αἰφνηδίως εἰς χαύνωσιν. Μὲ ἀπαλότητα παραδίδεται εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ Μαρτίνη· καὶ, ὑπὸ τοὺς ἦχους τῆς μουσικῆς, στρέφονται ἐν περιπτύξει, ἀποχωροῦντες πρὸς τὸ βάθος. Καθ' ἣν στιγμὴν εὑρίσκονται ὑπὸ τὸ MISTLETOE τὰ χείλη των ἑνώνονται εἰς μακρὸν φίλημα. Συγχρόνως, δεξιᾷ, ἀναφαίνεται ὁ Παῦλος. Βλέπει καὶ μένει ἐμβρόντητος).

ΙΔΖΛ.—*(Προσφέρουσα τὰ χείλη).* Ἀκόμη...ἀκόμη...

(Τὰ χείλη των ἑνώνονται ἐκ νέου καὶ ἐπανειλημμένως. — Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Παύλου ζωγραφίζεται φρικτὴ ὀδύνη).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

(Γραφεῖον.—Θύρα ἐξόδου εἰς τὸ βάθος. Θύραι συγκοινωνίας δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ.—Δεξιᾷ τῆς σκηνῆς γραφεῖον μὲ ὅλα τὰ χρειώδη.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΠΑΥΛΟΣ μόνος, ἔπειτα ΧΡΗΣΤΙΝΑ

(Ὁ Παῦλος κάθηται σοβαρὸς πρὸ τοῦ γραφείου.)

ΠΑΥΛ. — *Παρατηρεῖ τὴν ὥραν καὶ σημαίνει ἠλεκτρικὸν κώδωνα ἐπὶ τοῦ γραφείου.—Εἰσέρχεται ἡ Χρηστίνα).* Σὲ ὀλίγο θὰ ἔλθῃ ὁ κ. Βάρδης. Νὰ τὸν φέρῃς ἐδῶ ἀμέσως.

ΧΡΗΣΤ.—Μάλιστα, κύριε.

ΠΑΥΛ.—Ποῦ εἶνε ἡ μητέρα;

ΧΡΗΣΤ.—Ἐπῆγε στὴν ἐκκλησία ἀπὸ τὸ πρωΐ.

ΠΑΥΛ.—Καὶ ἡ . . . κυρία;

ΧΡΗΣΤ.—Εἶνε εἰς τὸ δωμάτιόν της. *(Ἀκούεται ἦχος κώδωνος).*

ΠΑΥΛ.—Καλά, πήγαινε ν' ἀνοίξῃς, θὰ εἶνε ὁ κ. Βάρδης.

(Ἡ Χρηστίνα ἐξέρχεται καὶ σχεδὸν ἀμέσως εἰσάγει τὸν κ. Βάρδην. Ὁ Παῦλος ἔχει μείνει σκεπτικός).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΠΑΥΛΟΣ, ΒΑΡΔΗΣ

ΠΑΥΛ.—*(Ἐγειρόμενος).* Καλὴ μέρα, κ. Βάρδη. Καθῆστε.

(Ἀνταλλάσσουν χειραψίαν καὶ ὁ Βάρδης κάθηται πρὸ τὸ γραφεῖον. Ὁ Παῦλος λαμβάνει τὴν προτέραν του θέσιν).

ΒΑΡΔ.—Εἶχα χθὲς τὴν ἐπίσκεψιν τῆς συζύγου σας.

ΠΑΥΛ.—Μάλιστα.

ΒΑΡΔ.—Ἐπιμένει εἰς τὸ διαζύγιον.

ΠΑΥΛ.—*(Μὲ φωνὴν ἐλαφρῶς ἠλλοιωμένην).* Ἄ... Τῆς εἴχατε δώσει, νομίζω, ὀκτὼ ἡμέρας διὰ νὰ σκεφθῇ.

ΒΑΡΔ.—Ναί, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας.

ΠΑΥΛ.—Ὑπέγραψε ἐκεῖνο τὸ ἔγγραφον;

ΒΑΡΔ.—Ὄχι, ἀλλ' ἐδήλωσε ὅτι θὰ τὸ ὑπογράψῃ, ἀφοῦ ὁμιλήσῃ μαζῆ σας.

ΠΑΥΛ.— Καὶ παραδέχεται ὅλους τοὺς ὅρους;

ΒΑΡΔ.—Μὲ μίαν ἀντίρρησιν: Ἀντὶ μηνιαίας ἐπιχορηγήσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διαζυγίου προτιμᾷ ἀνάλογον ποσὸν ἐφ' ἅπαξ.

ΠΑΥΛ. — Αὐτὸ δὲν εἶνε δυνατόν. Συναινεῖ νὰ δημιουργηθοῦν λόγοι ὅπως ὑπεδείξατε;

ΒΑΡΔ. — Μάλιστα, ἐννοεῖ ὅτε εἶνε ἀπαραίτητον. Ἄλλως τε τὸ νὰ ἀποχωρήσῃ τῆς συζυγικῆς στέγης, ἁπλῶς πρὸς δημιουργίαν τοιούτων λόγων, εἶνε μέσον ἀρκετὰ σύνηθες καὶ δὲν προσάπτει κατηγορίαν εἰς τὴν γυναῖκα.

ΠΑΥΛ.—Ναί, τὸ ξεύρω. Πρὸ παντὸς θέλω ν' ἀποφύγω τὸ σκάνδαλον καὶ τὰ περιττὰ σχόλια. Ὅπως σᾶς ἐξήγησα, αἰτία τῆς διαστάσεώς μας εἶνε ριζικὴ ἀσυμφωνία χαρακτήρων, καὶ τὸ διαζύγιον εἶνε βεβαίως ἡ μόνη λογικὴ λύσις.

ΒΑΡΔ.—Εἰς τὸ μεταξύ σας ἔγγραφον σεῖς φαίνεσθε ὅτι συναινεῖτε μόνον.

ΠΑΥΛ.—Φυσικά, ἀφοῦ ἡ πρωτοβουλία δὲν ἀνήκει εἰς ἐμέ. Ἄλλως τε ἦτο ἀνάγκη νὰ διατυπωθῇ τὸ πρᾶγμα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ νὰ μὴ δικαιοῦται κανεὶς νὰ σκεφθῇ εἰς βάρος της . . . ὅ,τι δὲν πρέπει. *(Ἐπακολουθεῖ σιγή).*

ΒΑΡΔ. *(Ἀτενίζων τὸν Παῦλον).*—Θέλετε νὰ σᾶς πῶ ἐγὼ τί σκέπτομαι, ὡς φίλος, ὄχι ὡς δικηγόρος;

ΠΑΥΛ. — Λέγετε.

ΒΑΡΔ.— Ὅτι καὶ σεῖς κ' ἐκείνη λυπεῖσθε ὑπερβολικὰ δ' ὅ,τι συμβαίνει.

ΠΑΥΛ. *(Μὲ ἐλαφρὸν σπασμόν).*—Πάντοτε προξενεῖ . . . αἴσθησιν μία ἀπότομος μεταβολή.

ΒΑΡΔ.— Ἂν ὅμως αὐτὴ ἡ μετοβολὴ πρόκειται νὰ σᾶς κάμῃ καὶ τοὺς δύο νὰ ὑποφέρετε, διατὶ δὲν προσπαθεῖτε νὰ ἐξεύρητε μέσον συμβιβασμοῦ;

ΠΑΥΛ.—*(Μετὰ μικρὸν διοταγμόν).* Μοῦ ὁμιλεῖτε ὡς φίλος καὶ θὰ σᾶς ἀπαντήσω μὲ ἴσην εἰλικρίνειαν. Ἂν δὲν ἐνέδωκα ἀμέσως εἰς τὴν αἴτησιν τῆς συζύγου μου, καὶ ἠθέλησα νὰ τῆς δοθῇ καιρὸς πρὸς σκέψιν, εἶνε διότι εἶχα σοβαροὺς ἐνδοιασμοὺς ἂν πρέπει νὰ ἀφήσω αὐτὴν τὴν γυναῖκα εἰς τὴν τύχην της. Ἔχω τοιαύτας ἠθικὰς ὑποχρεώσεις ἀπέναντί της, καὶ ἀφ' ἑτέρου θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου τόσῳ ὑπόχρεων νὰ μὴ τὴν στερήσω ὑλικῆς ὑποστηρίξεως,—ἀφοῦ ὁ γάμος μας τὴν ἀπεξένωσε τῆς οἰκογενείας της—ὥστε ἀμφιβάλλω ἂν θὰ εἶχα ποτὲ τὸ θάρρος νὰ τὴν ἐγκαταλείψω, ἔστω καὶ ἂν ὑφίσταντο σοβαρώτεροι λόγοι. Ἀλλὰ ἡ θέλησίς της ἐξεδηλώθη πλέον καθαρὰ καὶ ἐσκεμμένως καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ συναινέσω.

ΒΑΡΔ.—Ξεύρετε ὅτι ἡ σύζυγός σας εἶνε πάρα πολὺ ὑπερήφανος ὥστε νὰ ὁμολογήσῃ τὴν πλάνην της, καὶ ἂν ἀκόμη εἶνε σήμερον μεταμελημένη.

ΠΑΥΛ.—Φρονεῖτε ὅτι εἶνε;

ΒΑΡΔ.—Εἶνε ἡ πεποίθησίς μου. Ἐπιμένει μᾶλλον ἀπὸ πεῖσμα· ἴσως, ἐπειδὴ γνωρίζει τὰ αἰσθήματά σας, νομίζει ὅτι δὲν θὰ δεχθῆτε.

ΠΑΥΛ.—*(Σκεπτικός).* Θὰ ἦτο παιγνίδι πολὺ ἐπικίνδυνον καὶ δὲν θέλω νὰ τῆς ἀποδώσω ὑστεροβουλίαν.

ΒΑΡΔ.—Θὰ τὴν ἰδῆτε;

ΠΑΥΛ.—Ναί, τὸ ἐζήτησε καὶ δὲν μπορῶ νὰ ἀρνηθῶ.

ΒΑΡΔ.— *(Ἀποθέτων ἔγγραφον ἐπὶ τοῦ γραφείου).* Σᾶς ἀφίνω τὸ ἔγγραφον. Εὔχομαι νὰ μὴν ὑπογραφῇ. *(Ἐγείρεται).*

ΠΑΥΛ.—*(Ἐγειρόμενος ἐπίσης).* Ἡ πιθανότης εἶνε ὅτι θὰ ὑπογραφῇ, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ γίνῃ ἀμέσως γνωστὸν εἰς τοὺς γονεῖς της. Θέλετε νὰ ἀναλάβετε αὐτὴν τὴν φροντίδα ὑπὸ τὴν ἰδιότητά σας;

ΒΑΡΔ.—Βεβαίως, ἀλλὰ πρὶν γράψω θὰ περιμένω εἰδήσεις σας.

ΠΑΥΛ.—*(Τὸν συνοδεύει μέχρι τῆς θύρας).* Θὰ σᾶς ἴδω πάλιν ἐντὸς τῆς ἡμέρας. *(Ὁ Βάρδης ἀπέρχεται. Ὁ Παῦλος ἐπιστρέφει βραδέως εἰς τὸ γραφεῖον).*

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΠΑΥΛΟΣ, ἔπειτα ΧΡΗΣΤΙΝΑ

ΠΑΥΛ.—*(Σημαίνει, ὀρθὸς πρὸ τοῦ γραφείου.—Ἐμφανίζεται ἡ Χρηστίνα).* Ἡ Κυρία εἶνε ἀκόμη ἐδῶ;

ΧΡΗΣΤ.—Μάλιστα.

ΠΑΥΛ.—Παρακάλεσέ την νὰ ἔλθῃ.

(Ἡ Χρηστίνα ἀπέρχεται.—Ὁ Παῦλος φέρει τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον καὶ φαίνεται προσπαθῶν νὰ καταστείλῃ σφοδρὰν συγκίνησιν. Μετ' ὀλίγον ἀνακτᾷ τὴν ψυχραιμίαν του, ἐνῷ ἀκούεται ἐλαφρὸς κτύπος εἰς τὴν θύραν δεξιά).

ΠΑΥΛ.—*(Στηρίζει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ γραφείου.—Μὲ φωνὴν σταθεράν).* Ἐμπρός. *(Εἰσέρχεται ἡ Ἰδζλάλ).*

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΙΔΖΛΑΛ, ΠΑΥΛΟΣ

ΙΔΖΛ.—*(Φαίνεται ἐντελῶς κυρία ἑαυτῆς. Προχωρεῖ βραδέως πρὸς τὸ γραφεῖον καὶ ἀτενίζει τὸν Παῦλον. Μὲ φωνὴν καθαράν).* Ἠθέλησα νὰ ἔχω μίαν ἐξήγησιν μαζῆ σας πρὶν ὑπογράψω τὸ ἔγγραφον τὸ ὁποῖον μοῦ ἐπιβάλλετε διὰ τοῦ δικηγόρου σας.

ΠΑΥΛ.—*(Τὴν ἀτενίζει ἐπίσης. Ἥρεμος).* Καθῆστε. *(Ἐκείνη κάθηται εἰς μικρὰν ἀπόστασιν. Ἐκεῖνος λαμβάνει τὴν θέσιν του πρὸ τοῦ γραφείου).* Ἔχετε ἄδικον νὰ νομίζετε ὅτι σᾶς ἐπιβάλλω ὅ,τι δήποτε δι' οἵου δήποτε. Τὸ ἔγγραφον τὸ ὁποῖον σᾶς ὑπέβαλεν ὁ κ. Βάρδης ἐφρόνουν ὅτι ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις σας.

ΙΔΖΛ.—Καὶ τὰς ἰδικάς σας, ὑποθέτω.

ΠΑΥΛ.—. . . Ἴσως, ἀλλὰ πρωτίστως ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν τὸ συμφέρον σας.

ΙΔΖΛ.—Εἶνε περίεργον νὰ φροντίζετε ἀκόμη διὰ τὸ συμφέρον μου.

ΠΑΥΛ.—Ἂν δὲν τὸ πιστεύετε μὲ γνωρίζετε κακῶς. *(Μὲ πικρίαν).* Ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν μᾶς χωρίζῃ σήμερον, μᾶς συνέδεσε ἄλλοτε ἡ φτώχεια καὶ ἡ δυστυχία, καὶ αὐτοὶ εἶνε δεσμοὶ οἱ ὁποῖοι δημιουργοῦν ὑποχρεώσεις. Ὁ κόσμος μᾶς ἐγνώρισε δυνατοὺς καὶ μᾶς ἐθαύμασεν· εἶνε περιττὸν νὰ γελάσῃ σήμερον εἰς βάρος μας. *(Δεικνύων τὸ ἔγγραφον).* Μ' αὐτὸ τὸ ἔγγραφον θὰ μπορέσετε νὰ πείσετε τοὺς ἄλλους ὅτι σεῖς ἐπεζητήσατε τὸν χωρισμόν, κ' ἐγὼ σᾶς ὑπόσχομαι νὰ σιωπήσω.

ΙΔΖΛ.—Ἐν τούτοις εἰς αὐτὸ τὸ ἔγγραφον ἐθέσατε ἕνα ὅρον ταπεινωτικόν.

ΠΑΥΛ.—Δὲν τὸ πιστεύω.

ΙΔΖΛ.—Μοῦ παρέχετε ἐπιχορήγησιν καὶ τὴν ἐξαρτᾶτε ἀπὸ κάτι.

ΠΑΥΛ.—Σᾶς παρέχω ἐπιχορήγησιν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἐπιβάλλει μόνον ἡ συνείδησίς μου νὰ σᾶς δώσω ἐφ' ὅσον εἴσθε σύζυγός μου, καὶ τὴν ἐξαρτῶ ἀπὸ τὸ ἄμεμπτον τῆς διαγωγῆς σας.

ΙΔΖΛ.—Μὲ τί δικαίωμα, ἀφοῦ πρόκειται νὰ χωρισθῶμεν.

ΠΑΥΛ. Λησμονεῖτε ὅτι, μέχρις ὅτου ἐκδοθῇ δικαστικὴ ἀπόφασις, φέρετε τὸ ὄνομά μου καὶ εἶμαι ἠθικῶς ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις σας;

ΙΔΖΛ. *(Μὲ περιφρόνησιν).* — Αὐτοὶ εἶνε τύποι, καὶ εἰς τοὺς τύπους ἐγὼ δὲν ἀποδίδω καμμίαν σημασίαν.

ΠΑΥΛ. *(Ἐντόνως).* Ἀποδίδω ὅμως ἐγὼ καὶ μεγάλην, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἀξιῶ νὰ συμμορφωθῆτε καὶ σεῖς. *(Μὲ καλωσύνην)* Δὲν ἔχω τὴν πρόθεσιν νὰ σᾶς ταπεινώσω, διότι ξεύρετε ὅτι δὲν ἠθέλησα νὰ σᾶς ἐκθέσω, ὅτι ἐνδομύχως προσεπάθησα νὰ μειώσω τὸ σφάλμα σας καὶ ἐδίστασα πολὺ νὰ δεχθῶ τὸ διαζύγιον, τὸ ὁποῖον ἐπροτιμήσατε σεῖς ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς ζωῆς ποῦ σᾶς ἐπρότεινα.

ΙΔΖΛ. — Δὲν μοῦ ἐπροτείνατε ζωήν, ἀλλὰ κάτι ἀνάλογον μὲ ἐξορίαν.

ΠΑΥΛ.—Σᾶς ἐπρότεινα νὰ ζήσωμεν μόνοι εἰς ἕνα μέρος ὅπου θὰ εἴχατε ὅλα ὅσα σᾶς ἀρέσουν, ἐκτὸς τῆς κοσμικῆς κινήσεως, καὶ ἦτο εὐτύχημα ὅτι μποροῦσα νὰ συνδυάσω αὐτὸ τὸ σχέδιον μὲ τὴν ἐργασίαν μου. Φυσικά, ἀγάπη δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑφίσταται μεταξύ μας, ἀφοῦ κατεστρέψατε τὴν πεποίθησιν τὴν ὁποίαν εἶχα σὲ σᾶς. Ἀλλὰ θὰ μπορούσαμε νὰ κρύψωμε τὴν ἀτυχία μας, καὶ μὲ ὀλίγη θέλησι, θὰ κατορθώναμε νὰ ζήσωμε μιὰ ζωὴ ὑποφερτή.

ΙΔΖΛ.—Ὑποφερτὴ γιὰ σᾶς.

ΠΑΥΛ.—Γιὰ μένα πολὺ ὀλιγώτερον παρὰ γιὰ σᾶς, διότι ὅ,τι ἔχασα ἐγὼ δὲν συγκρίνεται μ' ἐκεῖνο ποῦ θὰ ἐστερεῖσθε σεῖς. *(Μὲ πόνον).* Ἐσυλλογίσθητε ποτέ, Ἰδζλάλ, τί μεγάλο κακὸ μοῦ ἐκάματε τὴ στιγμὴ ποῦ ἀφαιρούσατε ἀπὸ τὴ ζωή μου τὸ μόνο πρᾶγμα ποῦ τὴν ἐδημιούργησε: τὴν ἐμπιστοσύνην στὴ σύντροφό μου; Κι' ἐσκέφθητε ἀρά γε τί θ' ἀπέμενε ἀπ' αὐτὴ τὴ ζωὴ τὴν ὥρα ποῦ ἐβάλατε ἐμπρὸς στὰ μάτια μου τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν; Διότι ἦτο ψεῦδος ἡ ἀγάπη σας, ἦτο ψεῦδος ἡ ἀφοσίωσίς σας, καὶ ψεύτικο ὅλο σας τὸ ἔργον. . .

ΙΔΖΛ.—Τὸ ἔργον δὲν ἦτο μόνον ἰδικό μου. Τὸ ἐξετελέσαμεν ἐκ συμφώνου καὶ ἐκερδίσατε ἀπ' αὐτό.

ΠΑΥΛ.—Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι. Ἐκέρδισα σθένος καὶ θέλησιν, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχα, ἀλλ' ἔπρεπε τάχα τὴ στιγμὴ ποῦ τὰ ἀπέκτησα, καὶ μαζῆ μ' αὐτὰ τὴν εὐτυχία, νὰ μοῦ ἀποδείξετε ὅτι ὅσα κατορθώνετε νὰ ἐμπνέετε εἰς τοὺς ἄλλους δὲν εἶσθε ἱκανὴ νὰ τὰ διατηρήσετε διὰ τὸν ἑαυτόν σας;

ΙΔΖΛ.—*(Μὲ ὑπερηφάνειαν).* Ἡ θέλησις καὶ τὸ σθένος δὲν μοῦ ἔλειψαν ποτέ.

ΠΑΥΛ.—Ὀνομάζετε σθένος καὶ θέλησιν τὸ νὰ παρασύρετε τοὺς ἄλλους εἰς τὴν ἀπάτην καὶ νὰ ἐνδίδετε πρώτη; . .

ΙΔΖΛ.—*(Εἰρωνικῶς).* Ἴσως. . .

ΠΑΥΛ.—*(Μὲ ὁρμήν).* Ἰδζλάλ! . .

ΙΔΖΛ.—*(Ἀπαθῶς).* Μὴν ταράττεσθε. Σκεφθῆτε μᾶλλον ὑπὸ ποίας συνθήκας ἡνώθημεν. Δὲν μὲ ἐξελάβατε, ὑποθέτω, ποτὲ ὡς γυναῖκα ἡ ὁποία θὰ ἐτίθετο ὑπὸ κηδεμονίαν χωρὶς ἰδικήν της θέλησιν. Ὁ γάμος μας ἦτο ἁπλῶς ἕνας συνεταιρισμός, καὶ μ' ἐγνωρίζατε ἀρκετὰ ὥστε νὰ μὴ φαντασθῆτε ὅτι σᾶς ἔδιδα περισσότερα δικαιώματα παρ' ὅσα ἐκράτουν διὰ τὸν ἑαυτόν μου.

ΠΑΥΛ.—Τί ἐννοεῖτε;

ΙΔΖΛ.—Ἐννοῶ ὅτι, ὡς συνεταῖροι, ἡνώσαμεν τὰς σκέψεις μας, τὰ σχέδιά μας, ἀλλά. . . τίποτε περισσότερον.

ΠΑΥΛ.—Δὲν ἤμεθα σύζυγοι;

ΙΔΖΛ.—Ἤμεθα σύζυγοι, ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄλλως, ἀλλὰ μήπως μὲ κατεκτήσατε ποτὲ πραγματικῶς, καὶ δὲν εἶνε ἀρκετὰ φυσικὸν ὅ,τι δὲν κατεκτήσατε σεῖς νὰ κατακτήσῃ ἕνας ἄλλος;

ΠΑΥΛ.—*(Ἀνατινάσσεται καὶ τὴν παρατηρεῖ μὲ κατάπληξιν).* Πῶς τολμᾶτε νὰ ὁμιλῆτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον! . . Εἶσθε λοιπὸν χειροτέρα παρ' ὅ,τι ἐνόμιζα;..

ΙΔΖΛ.—*(Περιφρονητικῶς).* Δὲν ξεύρω ἂν εἶμαι χειροτέρα κατὰ τὴν ἀντίληψίν σας, ἀλλὰ ξεύρω ὅτι εἶμαι καὶ θέλω νὰ μείνω ἀνεξάρτητος. Δὲν ἐσυνήθισα νὰ ὑποκύπτω καὶ κανεὶς ἕως τώρα δὲν μ' ἐξουσίασε.

ΠΑΥΛ.—*(Βραδέως παρατηρῶν αὐτὴν κατὰ πρόσωπον).* Πλανᾶσθε. Σᾶς ἐξουσιάζουν τὰ ἐλαττώματά σας καὶ ὑποκύπτετε εἰς ἔνστικτα. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν μοῦ ἐδώκατε νὰ ἐννοήσω κατὰ βάθος τὸν χαρακτῆρά σας. Δὲν εἶσθε ὑπερήφανος ὅπως σᾶς ἐνόμιζα· ἔχετε μόνον ὑπερηφάνειαν. Δὲν ἔχετε αἰσθήματα· ἔχετε αἰσθήσεις. Ἡ θέλησίς σας εἶνε πεῖσμα καὶ ἡ φιλοδοξία σας ἐγωϊσμὸς καὶ ἰδιοτέλεια.

ΙΔΖΛ.—*(Μὲ ὀργήν).* Δὲν σᾶς δίδω τὸ δικαίωμα νὰ μὲ κρίνετε...

ΠΑΥΛ.—*(Ψυχρῶς).* Τὸ δικαίωμα αὐτὸ τὸ ἔχω καὶ λυποῦμαι ὅτι δὲν ἐσκέφθην νὰ κάμω χρῆσιν ἕως τώρα, τυφλωμένος ἀπὸ τὴν μεγάλην μου ἐμπιστοσύνην. *(Ἐγειρόμενος, ἐντόνως).* Ἀλλὰ εἶνε καιρὸς νὰ μάθετε, σεῖς ἡ ὁποία ὁμιλεῖτε μὲ τόσην εὐχέρειαν διὰ τὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν σας, ὅτι δὲν εἶσθε ἀκόμη ἐλευθέρα νὰ κάμετε ὅ,τι θέλετε. Ἀρνεῖσθε νὰ δεχθῆτε ἔλεγχον εἰς τὰς πράξεις σας, ἀλλὰ προσέξατε. . . *(Δεικνύων τὸ ἔγγραφον).* Ἂν, ἀφοῦ ὑπογράψετε, δὲν τηρήσετε τὸν ὅρον τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἠθελήσατε ν' ἀμφισβητήσετε, δὲν θὰ ὑποστῆτε μόνον τὴν συνέπειαν τὴν ὁποίαν προβλέπει τὸ ἔγγραφον, ἀλλὰ καὶ τὸ σφάλμα σας θὰ γίνῃ γνωστὸν εἰς τὴν κοινωνίαν.

ΙΔΖΛ.—*(Ἐγειρομένη, προκλητικῶς).* Θὰ ὁμιλήσετε σεῖς;

ΠΑΥΛ.—Θὰ ὁμιλήσω ἐγώ.

(Ἡ Ἰδζλὰλ πλησιάζει ἀποτόμως εἰς τὸ γραφεῖον καὶ ἁρπάζει κάλαμον. Φαίνεται διατελοῦσα ὑπὸ τὸ κράτος παραφορᾶς).

ΙΔΖΛ.—*(Μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἐκ τῆς ὀργῆς).* Διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι δὲν φοβοῦμαι, ὑπογράφω καὶ δὲν θὰ τηρήσω τὸν ὅρον. . . *(Ὑπογράφει μὲ ὁρμήν, ῥίπτει τὸν κάλαμον καὶ ἀπομακρύνεται ὀλίγα βήματα).*

ΠΑΥΛ.—*(Τονίζων ἑκάστην λέξιν).* Ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς εἶσθε ἐλευθέρα νὰ ἐγκατασταθῆτε ὅπου θέλετε.

(Ἡ Ἰδζλὰλ διευθύνεται πρὸς τὴν θύραν. Αἴφνης φαίνεται νὰ ὑφίσταται σφοδρὸν κλονισμὸν καὶ στηρίζεται διὰ νὰ μὴ πέσῃ).

ΙΔΖΛ.—*(Μὲ φωνὴν διακεκομμένην).* Ὄχι . . . δὲ θέλω. . .

ΠΑΥΛ.—*(Ἀκίνητος πρὸ τοῦ γραφείου, μὲ φωνὴν βραδεῖαν).* Ψεῦδος καὶ ἡ δύναμίς σας!

ΙΔΖΛ.—*(Στρέφει τὸ βλέμμα πρὸς τὸν Παῦλον).* Μ' ἐνίκησες. . . Θέλω νὰ μείνω.

ΠΑΥΛ.—*(Πάντοτε ἀκίνητος).* Ὄχι.

ΙΔΖΛ.—Νὰ ζήσωμε ὅπου θέλεις καὶ ὅπως θέλῃς...

ΠΑΥΛ.—Ὄχι.

ΙΔΖΛ.—*(Μὲ φωνὴν μόλις ἀκουομένην).* Παῦλε, . . . λυπήσου με. . .

ΠΑΥΛ—*(Φαίνεται ἀτάραχος ἀλλ' ἡ χεὶρ του στηριζομένη σπασμωδικῶς ἐπὶ τοῦ γραφείου τρέμει).* Ὄχι.

(Ἡ κ. Ζαλίκη ἔχει εἰσέλθει ἐξ ἀριστερῶν καὶ παρακολουθεῖ τὴν σκηνὴν σιωπηλή).

(Ἡ Ἰδζλὰλ ἐξέρχεται συντετριμμένη).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΠΑΥΛΟΣ, κ. ΖΑΛΙΚΗ

ΠΑΥΛ.—*(Ῥίπτει βλέμμα ἀπηλπισμένον γύρω καὶ βλέπει τὴν μητέρα του. Ἡ συγκίνησις τὸν πνίγει ὁρμητικὴ καί, στηρίζων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς κ. Ζαλίκη).* Μητέρα, πονῶ. . . .

ΑΥΛΑΙΑ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Δημώδη δίστιχα ᾄσματα

(Τρίκκαλα Κορινθίας)

Τὰ ἄσματα ταῦτα, ἡ αἰωνία τῆς λαϊκῆς ψυχῆς λατρεία πρὸς τὸν υἱὸν τῆς Κύπριδος, ὁ λαὸς γνωρίζει ὑπὸ τὸ Τουρκικὸν ὄνομα «Ἀμανέδες» διότι ὁ τραγουδῶν ταῦτα—πάντοτε εἰς—προτάσσει ἑκάστου τὴν λέξιν «Ἀμάν», προσθέτως δὲ καὶ ὑπὸ τὸ φραγκόφωνον Πατιτάδες. Ἄδονται γενικῶς εἰς νυκτερινοὺς κώμους παρὰ καλλιφώνου κωμαστοῦ, καὶ τὴν πρωΐαν τῆς ἑπομένης γάμων ὅταν, κατ' ἔθιμον, πᾶνε τὴ νύφη 'στὴ βρύσι, ἀλλὰ τότε παίζονται, ὡς λέγει ὁ λαός, ἀπὸ τὰ βιολιὰ μόνον. Τὰ αὐτὰ ᾄσματα ἀπαγγέλουνται ἁπλῶς ἢ ὡς λέγει ὁ λαὸς λέγουνται «λόγια» κατὰ τὴν 24ην Ἰουνίου, ὅτε Λέσποιναι καὶ δεσποινίδες ῥίχνουν τὰ ριζικάρια ἢ τὸν κλείδωνα.

Χάρε ποῦ πώνεις τῆς ψυχαῖς, πάρε καὶ τῆ 'δική μου,
Νὰ πάγουνε οἱ πόνοι μου, κι' οἱ ἀναστεναγμοί μου.

Ἀγάπα με 'σὰν σ' ἀγαπῶ, θέλε με 'σὰν σὲ θέλω.
Γιατὶ θὲ νἄρθ' ἕνας καιρὸς νὰ θὲς καὶ νὰ μὴ θέλω.

Φυλάξου μὴ σοῦ δώσουνε σερμπέτι μαγεμένο,
Καὶ μ' ἀρνηθῆς πουλλάκι μου, κι' ὕστερα τί θὰ γένω.

Γιερνᾶς καὶ δὶ μᾶς χαιρετᾶς, χαρὰ 'στὴ περιφάνεια,
Σὰν νὰ κρατεῖς 'στὰ χέρια σου βασιλικὰ φερμάνια.

Δὲν εἶσαι σὺ ποῦ μοῦλεγες ἂν δὲ σὲ 'δῶ πεθαίνω,
Καὶ τώρα περπατεῖς καὶ λὲς δὲ σ' εἶδα, δὲ σὲ ἔρω.

Τραγούδησε τραγουδιστὴ ν' ἀκοίσω τὴ λαλιά σου,
Νὰ πεταχτῶ 'σὰν πέρδικα νἄρθω 'στὴν ἀγκαλιά σου.

Πάρε μαχαῖρι δίκοπο καὶ χτύπα 'στὴ καρδιά μου,
Μὰ πρόσεξε μὴν χτυπηθῆς, γιατ' εἶσαι 'κεῖ κυρά μου.

Σ' τὴ θάλασσά 'σπειρα καφὲ καὶ 'στὰ βοινὰ πιπέρι
Καὶ μέσ' σ' τὸν ἄμμο ζάχαρι γιὰ νὰ γινοῦμε ταῖρι.

Χαρῆτε νειοί, χαρῆτε νειαῖς, χαρῆτε παλληκάρια,
Ἐγὼ τοῦ χάρου ἔβαλα οἴδερα 'στὰ ποδάρια.

Ὡς καὶ τὰ παραθύρια σου ἀμάχη μοῦ κρατοῦνε,
Ἅμα μὲ βλέπουν καὶ περνῶ, χωρὶς ἀέρα κλειοῦνε.

Ἂν ἦσουν ἄνθρωπος ἐσὺ κι' ἐπόταγες γιὰ μένα,
Ἀρνηθοῦσαν τὴ μαννοῦλα σου κι' ἐρχόσουνα μὲ 'μένα.

Σόπα παραπονιάρικο, κι' ὁ χρόνος δὲν ἐχάθη,
Καὶ μὲ τὰ βότανα τῆς γῆς γιατρεύοντα τὰ πάθη.

Πάρτε γιατροὶ τὰ γιατρικὰ καὶ σύρτε 'στὴ δουλειά σας,
Τὸν πόνο πᾶχω στὴ καρδιά, δὲ γράφουν τὰ χαρτιά σας.

Ἡ μάννα σ' ὅταν σ' ἔκαμε ἀγγέλοι καταβῆκαν,
Καὶ σ' ἄφησαν τὴν ὠμορφιὰ καὶ πάλι ἀνεβῆκαν.

Ι. Π. ΣΤΑΜΑΤΟΥΛΗΣ

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ*

Ἡ ἀποτυχοῦσα ἀπόπειρα ὑπονομεύσεως τοῦ νέου σταφιδικοῦ καθεστῶτος, διὰ τῆς καταστρατηγήσεως τῶν περὶ ἐνεχύρων διατάξεων τῆς συμβάσεως, ἠδύνατο ἐν τούτοις καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐπαναληφθῇ, θέτουσα ἑκάστοτε ἐν ἀμφιβόλῳ τὴν τύχην τῆς σταφιδοπαραγωγῆς καὶ τὴν ὕπαρξιν τῆς προνομιούχου. Ἔδει λοιπὸν νὰ ληφθῶσι μέτρα ἀμύνης ριζικά, διασαφηνιζομένων καλλίτερον τῶν περὶ ἐνεχύρων διατάξεων καὶ τοῦ σκοποῦ αὐτῶν. Ἡ Ἑταιρία ἐδήλωσε κατηγορηματικῶς εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι τὴν τοιαύτην τροποποίησιν τῆς ἀρχικῆς συμβάσεως ἐθεώρει ὡς ὅρον sin qua non τῆς ὑπάρξεως καὶ λειτουργίας της. Ὁ σταφιδικὸς κόσμος ἦλθεν εἰς ἐπικουρίαν τῆς Ἑταιρίας, καὶ ἡ Κυβέρνησις κατιδοῦσα τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ὠφελιμότητα τῶν προτάσεων, καὶ συμμορφουμένη πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην, ἔφερεν ὑπὸ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς τὴν ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1906 σύμβασιν, κυρωθεῖσαν διὰ τοῦ ΓΡΜ' νόμου τῆς 9 Ἰουλίου 1906. Διὰ τῆς συμβάσεως ταύτης ἐτίθετο φραγμὸς εἰς τὴν καταστρατήγησιν τῶν περὶ ἐνεχύρων διατάξεων τῆς προηγουμένης, ὁριζομένης τῆς ἐπὶ τῶν ἐνεχύρων προκαταβολῆς εἰς τὰ $^1/_{10}$ τῆς ἀξίας ἀντὶ τοῦ τέως $^4/_5$, καὶ ἐπιβαλλομένης τῆς ἀναλήψεως τῶν ἐνεχύρων, ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ δανείου, τῇ 1 Μαρτίου—1 Ἀπριλίου, εἰς ἐποχὴν δηλαδὴ καθ' ἣν ὁ ἀναλαμβανόμενος καρπὸς δύναται νὰ εὕρῃ ἀγοραστὰς ἐν τῇ σταφιδικῇ ἀγορᾷ. Αἱ διατάξεις αὗται εἶναι μᾶλλον προληπτικαὶ καταστρατηγήσεων καὶ ἀτόπων, ἤρκεσε δὲ μόνον ἡ ἀναγραφή των ἐν τῷ νόμῳ, ὅπως προλάβῃ τοιαύτας. Ἡ Ἑταιρία οὐ μόνον κατάχρησίν τινα αὐτῶν δὲν ἔκαμε μέχρι τοῦδε, ὡς τινες ἀντιλέγοντες ἐφοβοῦντο, ἀλλ' οὐδ' ἁπλῆν κἂν χρῆσιν οὐδὲ ἅπαξ, ἐξακολουθοῦσα νὰ παρέσχῃ δάνεια ἐπὶ προκαταβολῇ ἀνωτέρᾳ τῆς συμβατικῆς καὶ μέχρις $^9/_{10}$ τῆς ἀξίας, καὶ νὰ κρατῇ τὰ ἐνέχυρα εἰς τὰς ἀποθήκας κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἐνεχυριαστῶν, παρατείνουσα τὴν εἴσπραξιν τῶν δανείων, ἐνόσῳ δὲν κατεδηλώθη ἔκτοτε ἔκτροπος προσπάθεια ἀποκλεισμοῦ αὐτῶν ἐκ τῆς ἀγορᾶς.

Πάντα τ' ἀνωτέρω ἀφορῶσι προσπαθείας τῆς Προνομιούχου ὑπὲρ τῆς παραγωγῆς, συνυπονοούσας δαπάνας μόνον καὶ ζημίας. Διὰ νὰ ζήσῃ ὅμως καὶ δρᾷ ἐπωφελῶς ἡ Ἑταιρία, ἀνταποκριθῇ δὲ ἔν τινι μέτρῳ καὶ πρὸς τὰς δικαίας ἀξιώσεις τοῦ κεφαλαίου, ἔδει νὰ ἐπιμεληθῇ καὶ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς, καὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν ὀφειλομένων, καὶ πρὸ πάντων τῆς διαθέσεως τῆς ἐν ταῖς ἀποθήκαις αὐτῆς βιομηχανικῆς σταφίδος. Καὶ ἡ μὲν εἴσπραξις τῶν ἐπὶ ἐνεχύρῳ δανείων ἐπραγματοποιήθη, ὡς εἴδομεν, βαθμιαίως δὲ διὰ τῆς προόδου τῶν σταφιδικῶν ἐργασιῶν, ἐπραγματοποιεῖτο καὶ ἡ εἴσπραξις τοῦ ἑπτα-

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου.

δράχμου ἀσφαλίστρου. Δυσκολωτέρα ὅμως ἀπέβαινεν ἡ εἴσπραξις τῶν ὑπὸ τῆς Σταφιδικῆς ὀφειλομένων. Ἐκ τῶν 12,540,000 δρ. αἵτινες ἐφέροντο εἰς χρέωσιν τῆς Σταφιδικῆς λήγοντος τοῦ πρώτου ἔτους 1904 5, εἰσεπράχθησαν μόνον 3,784,000, ἀπέμενον δὲ εἰς χρέωσιν αὐτῆς 8,756,000, ὧν ἡ εἴσπραξις προφανῶς ἀπαιτεῖ μακρὸν διάστημα χρόνου, ἀφοῦ κατὰ τὴν σύμβασιν τὰ πρὸς τὴν σταφιδικὴν χρέη τῶν παραγωγῶν, ἀνερχόμενα περίπου εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο, ἦσαν πληρωτέα εἰς 6 δόσεις, ἦσαν δ' ἄλλως καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπισφαλῆ. Καὶ ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων δὲ 3,873,000 δρ. πλέον τοῦ ἡμίσεως, ἤτοι δρ. 2.150,000, ἀντεπροσώπευον οὐχὶ χρῆμα ῥευστόν, ἀλλ' ἀξίαν δυσκίνητον καὶ φθαρτὴν καὶ δυσπραγματοποίητον, πολλὰ δηλαδὴ ἑκατομμύρια λιτρῶν σταφίδος. Τὸ κυριώτερον λοιπὸν μέσον πρὸς ὑλικὴν ταμειακὴν ἐνίσχυσιν τῆς Ἑταιρίας, ἀπαραίτητον διὰ τὰς μελλούσας ἀνάγκας τῆς σταφιδοπαραγωγῆς, ἦτο ἡ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχεῖα καὶ ἐπωφελὴς διάθεσις τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας μεγίστων ἀποθεμάτων βιομηχανικῆς σταφίδος. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἡ ἐπίτευξις τοῦ ὁποίου οὐδόλως ἦτο εὐχερής, κατηυθύνθησαν σύντονοι αἱ προσπάθειαι τῆς ἑταιρίας.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸν ὄγκον τῶν ἀποθεμάτων, σταθερῶς αὐξανομένων λόγῳ εἰσφορᾶς καὶ ἐγγείου φόρου κατὰ 90 ἑκ. ἐν. λ. ἐτησίως, ἡ κατανάλωσις ἦτο ἐλαχίστη. Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς λειτουργίας τῆς Προνομιούχου ὑπῆρχον εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Σταφιδικῆς, 97 ἑκ. ἐν. λίτρ., ἕτερα δὲ 70 ἦσαν διατεθειμένα εἰς τὴν βιομηχανίαν, προσετέθησαν δὲ εἰς αὐτὰ ἕτερα 102 ἐντὸς τοῦ ἔτους 1904-5. Ἐν ὅλῳ ὑπῆρχε διαθέσιμον τὸ τεράστιον ποσὸν τῶν 270 περίπου ἑκ. ἐν. λιτρῶν. Ἐκ τούτων ἡ βιομηχανία τῆς παραγωγῆς οἰνοπνεύματος ἐσωτερικῆς καταναλώσεως ἠδύνατο ν' ἀπορροφήσῃ μετὰ βίας περὶ τὰ 15 ἑκ. λ. ἐτησίως, ποσὸν ἐλάχιστον ἀπέναντι τῶν ἀποθεμάτων καὶ τῆς ἐτησίας προσαυξήσεως αὐτῶν. Ἡ Προνομιοῦχος, ἐνθαρρύνουσα τοὺς βιομηχάνους, συνήνωσεν αὐτοὺς εἰς συνεταιρικὴν ἐργασίαν, καὶ ἐξησφάλισεν οὕτω διὰ συμβάσεως μετὰ τῆς Οἰνοπνευματικῆς Ἑταιρίας Φινόπουλος καὶ Σια τοῦ Πειραιῶς τὴν διάθεσιν τοῦ ποσοῦ τούτου τῶν 15 ἑκ. λ. ἐτησίως εἰς τὴν τιμὴν τῶν 60—80 δρ., ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἤθελε διατεθῇ διὰ δημοπρασίας, ὡς ἡ σύμβασις ὁρίζει. Οἱ ὑπολειπόμενοι μεγάλοι ὄγκοι σταφίδος μόνον ἐν τῷ ἐξωτερικῷ θὰ ἠδύναντο νὰ διατεθῶσι, μετατρεπόμενοι προηγουμένως εἰς βιομηχανικὰ προϊόντα, οἴνους, μιστέλια, σιρόπια, κτλ. ὧν ἡ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ κατανάλωσις ἀπηγορεύετο ὑπὸ τῆς συμβάσεως χάριν τῶν οἰνοπαραγωγῶν.

Ἀλλ' ἡ ὑπάρχουσα ἐν τῷ τόπῳ μεγάλη οἰνοποιητικὴ βιομηχανία, ἐξηντλημένη οἰκονομικῶς καὶ φυτοζωοῦσα, δὲν εἶχε οὔτε τὴν δύναμιν οὔτε τὴν ὀργάνωσιν, ὅπως ἀνταποκριθῇ πρὸς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἀποστολήν. Ἠναγκάσθη λοιπὸν ἡ Προνομιοῦχος, παρέχουσα εἰς τὰ ἤδη ὑπάρχοντα ἐργοστάσια ἐργασίαν, νὰ ἐργασθῇ βιομηχανικῶς δι' ἴδιον λογαριασμόν, βλιδοσκοποῦσα τὸ ἔδαφος τῆς βιομηχανικῆς ἐργασίας, καὶ διὰ πειραμάτων ἐν μεγάλῳ ἐπεδίωξε τὴν χρησιμοποίησιν τῆς σταφίδος καὶ τῶν προϊόντων αὐτῆς καὶ εἰς ἄλλας χρήσεις. Ἀπέβλεψεν ἰδίως εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένου ὑπὸ διαμετακόμισιν εἰς μεγάλα ποσὰ πρὸς ἀνάμιξιν μετὰ τῶν οἴνων εὐθηνοῦ οἰνοπνεύματος, διὰ τοιούτου παραγομένου ἐκ σταφίδος, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν τιμὴν παρεχομένου, ποιότητος δὲ κατὰ πολὺ ἀνωτέρας. Ἐπίσης ἔθηκε τὰς βάσεις τοῦ δι' οἰνοπνεύματος ἐκ σταφίδος φωτισμοῦ, ἐπεζήτησε τὴν εἰσαγωγὴν τῆς σταφίδος εἰς τὸν ἄρτον τῶν λαϊκῶν τάξεων, καὶ τὴν φορβὴν τῶν κτηνῶν, ἰδίᾳ χοίρων καὶ ἀγελάδων, καὶ πρὸς ἄλλας ποικίλας εἰργάσθη διευθύνσεις. Διὰ τὰς ἐρεύνας καὶ τὰ πειράματα ταῦτα κατηνάλωσεν ἡ Προνομιοῦχος περὶ τὰ 17 ἑκ. λιτρ. σταφίδος καὶ περὶ τὸ ἥμισυ ἑκ. δρ. Ἦχθη δὲ ἐκ τούτων ἡ Ἑταιρία εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι μόνον διὰ τῆς δημιουργίας ἑνιαίου μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ βιομηχανικοῦ ὀργανισμοῦ, ἠδύναντο νὰ διατεθῶσι τὰ ὀγκώδη ἀποθέματα τῆς σταφίδος, παρεχομένης εἰς πολὺ μικρὰν τιμὴν διὰ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν.

Αἱ μελέται αὗται ἤγαγον εἰς τὴν ἵδρυσιν τῆς *Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας τῶν Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων*, ἥτις δημιούργημα τῆς Προνομιούχου, τῇ συνδρομῇ τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν ἀποτελεῖ τὸ ἕτερον τῶν σκελῶν, ἐφ' ὧν στηρίζεται αὕτη καὶ προβαίνει εἰς ἐπιτέλεσιν τοῦ προορισμοῦ της. Ἡ Ἑταιρία τῶν Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων ἱδρύθη τῇ 6 Μαΐου 1906, τοῦ καταστατικοῦ αὐτῆς ἐγκριθέντος διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 16 ἰδίου μηνὸς καὶ ἔτους, μὲ κεφάλαιον 6,000,000 δρ. Ἐκ τούτων 3 ἑκ. κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Προνομιούχου ὑπὸ μορφὴν σταφίδος (100 ἑκ. ἐν. λ.×30 δρ. τὸ χιλιόλιτρον), περὶ τὰ 2 $^1/_2$ ἀντεπροσώπευον τὴν ἀξίαν τῶν ἐργοστασίων προϊόντων καὶ ὑλικῶν τῶν συγχωνευθεισῶν βιομηχανικῶν Ἑταιριῶν Ἐπ. Χαρίλαος καὶ Σια καὶ Ἑταιρίας Οἰνοποιίας καὶ Γεωργικῆς Βιομηχανίας, μέσῳ τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν, εἰς ἣν κυρίως ἀνῆκον αἱ ἐγκαταστάσεις τῆς δευτέρας Ἑταιρίας, τὸ δὲ ὑπόλοιπον κατετέθη ὑπὸ τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν καὶ ἄλλων κεφαλαιούχων. Εἰς τὴν νέαν Ἑταιρίαν ἐξησφαλίσθη ἡ συνεργασία εἰδικῶν καὶ μεγάλης πείρας ἀνδρῶν καὶ ἡ ὑλικὴ ὑποστήριξις τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν καὶ τῆς Προνομιούχου, ἐπωλήθη δὲ εἰς αὐτὴν ὁλόκληρον τὸ ὑπάρχον ὑπόλοιπον ἀπόθεμα σταφίδος, καὶ πᾶν ἄλλο ἐν τῷ μέλλοντι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς συμβατικῆς ζωῆς τῆς Προνομιούχου μέλλον νὰ προκύψῃ, εἰς τὴν εὐθηνὴν τιμὴν τῶν φρ. 31,50 κατὰ μέσον ὅρον κατὰ χιλιόλιτρ. Πλὴν τούτων εἰς τὴν νέαν Ἑταιρίαν παρεσχέθη σοβαρωτάτη ἐνθάρρυνσις ἐκ μέρους τῆς Προνομιούχου, διὰ γενναιοτάτης ἀμοιβῆς (prime), ἐπιτρεπούσης τὴν σὺν τῷ χρόνῳ ὁσημέραι μεγαλειτέραν προμήθειαν χλωρᾶς σταφίδος πρὸς ἐξευγένισιν τῶν οἰνολογικῶν προϊόντων της, ἐπὶ τῇ βάσει εὐφυοῦς οἰκονομικοῦ συνδυασμοῦ, ἀπαλλάσσοντος τὴν Προνομιοῦχον τοῦ προσθέτου βάρους. Ἀπέναντι τῶν παροχῶν τούτων πρὸς τὴν Ἑταιρίαν Οἴνων, ἀποτελοῦσαν μᾶλλον εἰδικὸν κλάδον τῆς Προνομιούχου, ἐξησφάλισεν αὕτη ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἑταιρίας καὶ ἐν τῇ συμμετοχῇ εἰς τὰ κέρδη ὑπὸ τὸν τύπον Regie cointéressée, εἰδικὰ προνόμια ἐπιτρέποντα τὴν ἐπαύξησιν τῆς τιμῆς τῆς διατιθεμένης σταφίδος, ὁσάκις μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τόκου τοῦ κεφαλαίου 6 %, ἐξόδων, ἀμοιβῶν κλπ. προκύπτουσι περιπλέον κέρδη. Ἐτέθησαν οὕτως ἀσφαλέσταται αἱ βάσεις τοῦ βιομηχανικοῦ οἰκοδομήματος, ὅπερ ἐν τῇ συνεχείᾳ τοῦ χρόνου προώριστο τοσαύτας νὰ ἐπιτελέσῃ προόδους.

Οὕτω μέγα, δυσχερὲς καὶ περίτεχνον ἐγένετο τὸ ἔργον τῆς Προνομιούχου κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἐξασφαλίζον τὴν κανονικὴν αὐτῆς λειτουργίαν ἐν τῷ μέλλοντι.

(Συνέχεια) **Γ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ**

ΖΗΛΕΙΑ

Εἶδα στὸν ὕπνο μου πῶς ἀπ' τὰ ξένα
Γυρνοῦσα νύχτα πάλι στὸ χωριό,
Κι' ἡ νοῦς μου πέταγε κοντὰ σὲ σένα
Μονάχη ἀγάπη μου, Μαργώ.

Ὅταν ἐδιάβαινα τὸ κοιμητήρι,
Ἄξαφνα αἰσθάνθηκα φόβο τρανό.
Ὁ γκιώνης ἔσκουζε... ὦ ξυπνητήρι
Τῶν πεθαμένων παντοτεινό.

Ἦ πάψε, ἡ ξύπνα με... τρέμει ἡ καρδιά μου
Νοιώθω τὸ χτύπο της πολὺ γοργό,
Γιατ' εἶδα κάποιονε γονατισμένο
Πάνω στὸν τάφο σου, Μαργώ!

Ν. ΜΑΡΣΕΛΛΟΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1911

Η ΣΑΤΥΡΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

'Απίστευτοι εἰδήσεις.—Μετακομίσεις, 'Αβέρωφ. χολέρα.—Τὰ δευτερόλεπτα τῆς Βουλῆς.—Πῶς γράφεται τὸ «δυστυχῶς».—'Αλση, ὀβελίσκοι, πίδακες. Βατραχονῆσι, Στυμφαλία. — Τὰ δράματα τῆς Πολιτικῆς.— Φθινοπωρινὸν λογοπαίγνιον. —'Ο θίασος τοῦ κ. Βενιζέλου. —Τὰ νέα ἔργα.— 'Η ἱστορία ἑνὸς Μεγαλοσταύρου. — 'Ο 'Ιταλοτουρκικὸς πόλεμος καὶ οἱ ἀχινοὶ τῶν Μειδάνων. — Τὰ κατορθώματα τῆς 'Αρμάδας.— Τευλευταία ὥρα.—Delirium tremens.— 'Η γνώμη τοῦ κ. Σιμιτσοπούλου. — 'Ενα καλαμποῦρι τοῦ Κλεάνθη.

'Αρχίζω τὴν σατυρικήν μου σελίδα μὲ πολλὰς ἀπιστεύτους εἰδήσεις.

Διαβεβαιῶ ἐν πρώτοις τοὺς ἀναγνώστας μου ὅτι δὲν μετεκομίσθην· δεδομένου ὅτι αἱ 150,000 ἐκ τῶν 180,000 κατοίκων χορεύουν τὴν 1 Σεπτεμβρίου καντρίλιες, τὸ ἄγγελμα καταντᾷ ἀπίστευτον. Ἄλλη εἴδησις. 'Ο «'Αβέρωφ» αἰσίως καὶ ἀσφαλῶς προσωρμίσθη εἰς Φάληρον, χωρὶς νὰ σκοντάψῃ πουθενά. Ἄλλη διαβεβαίωσις εἰς τὴν ὁποίαν παρακαλῶ νὰ πιστεύσετε. 'Η χαριτόβρυτος χολέρα, ἡ ὁποία πανταχόθεν ἐπὶ δύο μῆνας μᾶς περιετριγύριζε ἀπειλήσασα εἰσβολὴν εἰς τὰ σύνορα, δὲν μᾶς ἔθιξε. Θέλετε καὶ τετάρτην; 'Η Βουλὴ θὰ συνέλθῃ ἐκ τῆς... λιποθυμίας της κατὰ τοὺς μῆνας τοῦ καύσωνος, τὴν 3 'Οκτωβρίου, ὥραν 10', 2'', 3'''. 'Αλλὰ δὲν εἶνε μόνον αὐτά. Μὴ πιστεύσητε ὅτι αἱ τιμητικαὶ παραστάσεις ἔληξαν ἐφ'ὅσον ὑπάρχουν ἐπανωφόριακαὶ ἰατροί, ὅτι ἡ Τζοκόντα θὰ εὑρεθῇ ἐφ' ὅσον δὲν ὁμιλεῖ, ὅτι ὁ κ. Μπενάκης θὰ παραιτηθῇ, ἐφ' ὅσον καὶ αὐτὸς δὲν ὁμιλεῖ καὶ δὲν ἀπαντεῖ, ὅτι ὁ κ. Γρ.Ξενόπουλος ὑπερέβη τὴν νεανικὴν ἡλικίαν ἐφ' ὅσον γράφει ὅπως γράφει, ὅτι ὁ κ. 'Ελευθερόπουλος δὲν εἶνε δυστυχὴς ἄνθρωπος ἀφ'ὅτου ὁ κ. Γαλανὸς ἀνεκάλυψεν ὅτι τὸ δυστυχῶς τὸ γράφει διστυχῶς, ὡς ἐὰν ἦτο ποιητὴς καὶ γράφει δίστιχα, ἐνῷ εἶνε φιλόσοφος μόνον. 'Επίσης μὴ πιστεύσητε ὅτι δὲν θὰ κάμουν τρεῖς τοὐλάχιστον ἀπεργίας ἐντὸς τοῦ μηνὸς οἱ τροχιοδρομικοί, ὅτι δὲν θὰ προφυλακισθοῦν καὶ οἱ ὀλίγοι ἐναπομείναντες—ἐὰν ἀπέμειναν—ἀξιωματικοὶ τοῦ οἰκονομικοῦ κλάδου, οἵτινες ἐκλάδευσαν περιτέχνως τὰ ταμεῖα, ἢ ὅτι ὁ κ. 'Αρνιώτης δὲν θὰ ὀργώσῃ διὰ τοῦ ἀεροπλάνου του τὴν ξηρὰν ἢ τοὐλάχιστον δὲν θὰ κάμῃ βουτιὲς εἰς τὴν Φαληρικὴν θάλασσαν, ἢ ὅτι τὰ ἐξωραϊστικὰ σχέδια τοῦ κ. Ὄφμαν δὲν θὰ στολίσουν τὰ ράφια τῆς Δημαρχίας. 'Αλλὰ δὲν εἶνε μόνον ὁ κ. Ὄφμαν ὅστις θὰ μεταβάλῃ τὰς 'Αθήνας εἰς μικρὸν Παρίσι, εἰς μικρὰν Βιέννην, εἰς μικρὰς Βρυξέλλας. Εἶνε καὶ ὁ Ἔρτσμπεργ, ὅστις θὰ φέρῃ εἰς 'Αθήνας τὸν Νιαγάραν τῆς Στυμφαλίας. Χάρις εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ... χάρτου ἀνακαινιστάς, αἱ 'Αθῆναι θὰ ἀλλάξουν ὄψιν.

'Εν πρώτοις, θὰ γίνῃ ὁ περιφερικὸς δρόμος τῆς 'Ακροπόλεως. Πρὸς τοῦτο μάλιστα ἤρχισαν νὰ ὑψώνωνται ὑπὸ τὴν σκιὰν κυριολεκτικῶς τῆς 'Ακροπόλεως οἰκοδομαί... Αἱ ὑπόνομοι θὰ λάμπουν ὡς παρκέτα, δενδροστοιχίαι θὰ διασχίσουν τὴν πόλιν καθ'ὅλας τὰς διευθύνσεις ἀπὸ Βατραχονησίου μέχρι Τουρκοβουνίου, ὀβελίσκοι θὰ ἀνεγερθοῦν, πίδακες θὰ ἐξακοντίζουν τὸ ὕδωρ εἰς ὕψος μεγαλείτερον καὶ τοῦ κ. Νέη, ὁ φωτισμὸς δὲν θὰ ὑποφέρῃ πλέον ἀπὸ πονόματον, θὰ γίνουν πάρκα, ὑπόγειος σιδηρόδρομος, νέοι ὑπόγειοι Παράδεισοι, ἐναέριον θέατρον, θὰ δασωθοῦν οἱ πέριξ λόφοι καὶ τὰ πέριξ ὄρη, θὰ ἐξωραϊσθοῦν οἱ ἀρχαιολογικοὶ τόποι ἱδρυομένων παραπλεύρως των κομψῶν ἀποχωρητηρίων, ἡ λάσπη θὰ μείνῃ ὡς μία ἀνάμνησις τῆς σημερινῆς βαρβάρου ἐποχῆς καὶ μόνον ἡ σκόνη θὰ περιίπταται πάντοτε στὰ μάτια μας, μέχρι τῶν νέων δημοτικῶν ἐκλογῶν. 'Αγαλλιάσθε λοιπόν, ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, ἄνεσις, εὐζωΐα, κέντρα ἀναψυχῆς καὶ κέντρα πρὸς τὰ ὁποῖα θὰ λακτίζετε... Ὅλα αὐτὰ τὰ σχέδια ἀναγράφονται εἰς τὰς ἐφημερίδας. Παρακαλεῖται ὁ ἀναγνώστης νὰ προσέξῃ εἰς τὴν ἡμερομηνίαν, διὰ νὰ μὴ νομίσῃ ὅτι πρόκειται περὶ τῆς 1 'Απριλίου.

⁂

Τὰ θερινὰ θέατρα μετ' ὀλίγον κλείουν, διὰ νὰ ἀνοίξουν τὰ φθινοπωρινὰ θέατρα τῆς πολιτικῆς. 'Αν εἰς τὸ κλείσιμον τῶν πρώτων ἐπιδρᾷ ἡ ἀστασία τοῦ Καιροῦ, διὰ τὸ ἄνοιγμα τῶν δευτέρων συντείνουν οἱ «Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου. Ὡς γνωστόν, ἡ ἀρθρογραφία των εἶνε τὸ θερμόμετρον τῆς πολιτικῆς.

Τὸ θέατρον τοῦ πολέμου ἤνοιξε μὲ τὴν μονόπρακτον τραγῳδίαν ἡ «Τριπολῖτις». Τὸ ἔργον δὲν ἔχει οὔτε δράσιν, οὔτε πλοκήν· ἔχει ἀπ' ἐναντίας πολλὴν σκηνικὴν οἰκονομίαν, ἀφοῦ ἀποβάσεις δὲν ἔγιναν. 'Επὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς ὑπάρχουν καὶ κυρίαι, βωβὰ—ἀπίστευτον ἀφοῦ εἶνε κυρίαι—πρόσωπα: 'Η κ. Γερμανία, ἡ κ. 'Αγγλία, ἡ κ. Αὐστρία καὶ ἡ κ. Ρωσσία. Πρὸ τῆς Τριπολίτιδος, ἔγιναν πρόδες δι' ἓν ἄλλο ἔργον, τιτλοφορούμενον «'Η Γαλλογερμανικὴ ῥῆξις» ἀλλ' ἀπέτυχαν ἄνευ... ῥίξεως κανονίου, πλὴν ἑνὸς ἀκουσθέντος εἰς τὸ θέατρον τοῦ Συντάγματος. (Τὸ καλαμποῦρι εἶνε τῆς ἐποχῆς καὶ αὐτό, δηλ. φθινοπωρινόν.)

'Αλλὰ καὶ ἡ ἰδική μας Νέα σκηνὴ δὲν εἶνε ἄγονος, μὲ τοὺς νέους ἄνδρας. *Παραστάσεις* ἐγένοντο διὰ τὸ Κρητικὸν ζήτημα ὑπὸ τῶν κριτικῶν τῶν ἐφημερίδων. Αἱ παραστάσεις αὗται ἐγένοντο «κατὰ γενικὴν ἀναζήτησιν».

'Επίσης κατηρτίσθη καὶ τὸ δραματολόγιον.

Θίασος Ε. Βενιζέλου.

«*'Ανόρθωσις*». Φαντασμαγορικὴ ἰλαροτραγῳδία εἰς πράξεις κυβερνητικὰς ἀπειραρίθμους. Λαμβάνει μέρος ὅλος ὁ θίασος τῆς Κυβερνήσεως. Θέσις τοῦ ἔργου αἱ θέσεις τῶν ὑπαλλήλων, αἱ ὑποθέσεις τοῦ Κράτους καὶ αἱ ἐπιθέσεις τοῦ κ. Κουλουμβάκη. 'Η πρώτη πρᾶξις εἰς Θέρισον· ἡ δευτέρα εἰς Λουτράκιον, ἡ τρίτη εἰς Βουλιαγμένην. Θὰ χορευθῇ καὶ ἡ πεντοζάλη τῶν παλαιῶν κομμάτων.

«*Τὰ μπατζάκια*». Κωμῳδία, ὑπὸ Λ. Κορομηλᾶ. Πρωτόδγαλτος ὁ συγγραφεὺς τοῦ...Προϋπολογισμοῦ. Ἔργον ἄμοιρον δέσεως, ἀλλὰ μὲ *λύσιν*, εἰς... πράξεις δύο καὶ ἐννενήκοντα ἐντὸς τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου. Εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ πλήρης καθαριότης. 'Η πρώτη πρᾶξις εἰς τὴν Οὐασιγκτῶνα, ἡ δευτέρα ἐν 'Αθήναις ἡ τρίτη εἰς Δανίαν, ἕνεκα τῶν. . δανείων.

«*'Η ἐθνικὴ δωρεὰ*» φάρσα ὑπὸ Ε. Μπενάκη. 'Η πρώτη πρᾶξις εἰς Χαλάνδρι, ἐν τῷ ὀνοστασίῳ. 'Η 6' εἰς τὰ Μέγαρα τὰ ὁποῖα ἔχει, ἡ γ' εἰς τὴν 'Αλεξάνδρειαν ἐν βαμβακεμπορείῳ. 'Ο πρωταγωνιστὴς —τὸ ὑπομονητικὸν τετράποδον— θραύει τὸν ἕνα πόδα εἰς τὴν 6' πρᾶξιν καὶ γίνεται τρίπους, ἐφ' οὗ τοποθετεῖται ἡ Πυθία, ἡ κοινῶς λεγομένη 'Εθνικὴ οἰκονομία.

«*'Η χολέρα*» τραγικὴ εἰρωνεία, ὑπὸ Ε. Ρέπουλη. Λαμβάνει μέρος κάθε μέρος ἀκάθαρτον. 'Η α' πρᾶξις εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον, ἡ 6' εἰς τὰς 'Αθήνας, ἡ γ' εἰς Κρανίδιον.

«*'Ο Μιστριώτης*», κομεντὶ ὑπὸ Α. 'Αλεξανδρῆ, τέως μαλλιαροῦ. Εἶνε γραμμένον κομψότατα, μὲ ὅλην τὴν *Καρδίτσα* τοῦ συγγραφέως. Γλῶσσα ἀνάμικτος.

«*Μιὰ τρύπα στὸ νερό*», ὀπερέττα ὑπὸ Ν. Δημητρακοπούλου. 'Η κάθαρσις ἐπέρχεται διὰ τῆς...ἐκκαθαρίσεως τοῦ κ. Στράτου.

«*Βουλή*». Θίασος ἀνδρεικέλλων, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Τσιριμώκου. Ζητεῖται ἀντιπολίτευσις.

⁂

'Ο κ. Ζαΐμης ἦτο 'Αρμοστὴς τῆς Κρήτης. Ὅταν μετέβη ἐκεῖ ἔδειξεν ἄκραν σύνεσιν, μὴ ὁμιλῶν ποτὲ καὶ μὴ συνεννοούμενος μὲ κανένα. Κατόπιν ἔδρασε πατριωτικώτατα ἀναχωρήσας ἐκ Χανίων, ἐπὶ τριετίαν δὲ ἠσχολήθη μετὰ πολλῆς αὐταπαρνήσεως εἰς ἁλιείαν ὀροφῶν ἐν Αἰγίνῃ, ροφῶν συνάμα καθαρὸν ἀέρα. 'Η Κυβέρνησις ἐκτιμῶσα τὰς ἐξόχους ἐν τῇ ἐξοχῇ τῆς Αἰγίνης ἀσχολίας του μὲ τοὺς προσφιλεῖς του συνομιλητάς, τοὺς ἰχθεῖς, ἀπένειμεν αὐτῷ τὸν Μεγαλόσταυρον. Κρῖμα ποῦ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τοῦ εὐχηθῶμεν καὶ εἰς ἀνώτερα!

⁂

'Ο 'Ιταλοτουρκικὸς πόλεμος (;) ἤρχισε μὲ ἕνα θρίαμβον τῆς Τουρκίας ὡς Ναυτικῆς δυνάμεως. Εἰς τὸν πρῶτον κανονιοβολισμὸν τῶν 'Ιταλῶν, ἡ περίφημος 'Αρμάδα τᾶκαμε, διὰ νὰ δείξῃ τῶν προορισμόν της, θάλασσα, ἀναδειχθεῖσα *μονὰς* πρώτης τάξεως ἢ μᾶλλον ἀταξίας. Διότι τὸ ἓν πολεμικὸν εὑρέθη εἰς Πρέβεζαν, τὸ ἄλλο κατέφυγεν εἰς Βόνιτσαν, τὸ ἄλλο προσήραξεν εἰς Λευκάδα. Αὐτὴ ἡ ἄτακτος φυγὴ λέγεται *τακτική* εἰς τὸ Τουρκικὸν ναυτικόν. Τὴν ἑπομένην ἐν 'Ιταλικὸν καταδρομικὸν συνήντησε τρία τουρκικὰ θωρηκτά. 'Αμέσως τὸ ἓν ἐκάθησε φρονιμώτατα εἰς τὴν...ἄμμον, τὸ ἄλλο ἐξώκειλε καὶ τὸ ἄλλο ἐξηφανίσθη ὁλοταχῶς. Νεώτεραι εἰδήσεις βεβαιοῦν, ὅτι τὸ τελευταῖον αὐτὸ πλοῖον ἐθεάθη εἰς Μέθανα, ἀσχολούμενον εἰς κατοπτεύσεις...ἀχινῶν.

'Ηδη ἑτοιμάζεται νὰ ἀποκλείσῃ ἡ *Μαύρη* μοῖρα τοῦ Τουρκικοῦ στόλου, τὴν ὁποίαν ἡ αὐτὴ ἀναμένει μοῖρα μὲ τὰς δύο πρώτας. Τὴν μοῖραν αὐτὴν ἀποτελοῦν τὰ θωρηκτὰ «Τεταρταῖος», «Ἄψογος στάσις» καὶ τὰ τορπιλλικὰ «Χανοὺμ ἀμάν, ἀμὰν» καὶ «Delirium tremens».

Τελευταία ὥρα. Συνελήφθη ἐν πλοῖον ὀνόματι «Καλὴ τύχη» ὑπὸ 'Ιταλικοῦ καταδρομικοῦ. Πολὺ ὡραία τύχη!

⁂

'Η 'Ιταλία διὰ τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου κατέφερεν ἰσχυρὸν ῥάπισμα κατὰ τῆς Τουρκίας. 'Απόδειξις ὅτι τὸ πρῶτον Τουρκικὸν πλοῖον ὅπερ κατεστράφη ἦτο τὸ «*Λέρνε*».

⁂

Αἱ περὶ τῶν ἀφορμῶν τῆς 'Ιταλοτουρκικῆς συρράξεως κρίσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων διχάζονται. 'Εναγωνίως ἤδη ἀναμένεται ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀνακτοβουλίων ἡ γνώμη τοῦ κ. Σιμιτσοπούλου.

⁂

Κάθε ἡμέραν ἀναγγέλλεται ὅτι βυθίζονται 2 - 3 Τουρκικὰ πολεμικά. Πρὸς καθησύχασιν τῆς κοινῆς γνώμης βεβαιοῦμεν ὅτι τὰ περισσότερα βυθίζονται εἰς τὴν... μελάνην, ἡ ὁποία ὑπάρχει εἰς τὰ γραφεῖα τῶν 'Αθηναϊκῶν 'Εφημερίδων, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ Τουρκικὸς στόλος ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 ½ θωρηκτὰ δεμένα εἰς τὸν Ναύσταθμον, ἓν ἐξαφανισθέν, 2 ἀντιτορπιλλικὰ καὶ μίαν τορπιλλοθέτιδα, κοσμοῦσαν τὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

⁂

Πολεμικαὶ εἰδήσεις

Κ/πολις. Οἱ 'Ιταλοὶ εἰσέδυσαν εἰς Μοῦστο. (Αὐτὴν τὴν ἐποχὴν μόνον εἰς μοῦστο ἠμποροῦσαν νὰ εἰσδύσουν διὰ νὰ δικαιολογηθῇ ἡ μέθη τῆς 'Ιταλικῆς ἐπιτυχίας).

Θεσσαλονίκη. 70,000 ρεδίφηδες ἐκλήθησαν ὑπὸ τὰ

ὅπλα. (Λάθος τυπογραφικόν. Ἐρίφηδες εἶνε οἱ κλη θέντες, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ τὰ ὅπλα θὰ εὑρεθοῦν εἰς τὴν πρώτην μάχην).

Κ/πολις. Εἰς Τοῦρκος ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι ἡ Τουρκία ἀπόλεμος ἀφίεται εἰς τὸ πεπρωμένον (Γράφε: Πεπωρωμένον).

Βιέννη. Εἰς σοβαρωτάτην δήλωσιν προέβη ἡ Βουλγαρία. Δὲν θὰ κινηθῇ καθόλου. (Ἐχρειάζετο εἰς τοὺς τόσους βαμβαρδισμούς καὶ μία ἀστειότης).

Κ/πολις. Ὁ Χακὴ ἐλιθοβολήθη. Ἐγκατεστάθη ἤδη εἰς Θεραπειά. (Βεβαίως πρὸς θεραπείαν τῶν τραυμάτων).

Κ/πολις. Ὁ Χακὴ δικαιολογεῖται ὅτι δὲν ἦτο κατάλληλος διὰ τὰς πολεμικὰς περιστάσεις, ὡς μὴ ὑπηρετήσας εἰς τὸν στρατόν. (Ψεύδεται· πῶς δὲν ὑπηρέτησε εἰς τὸν στρατόν, ἀφοῦ ἦτο *Χακή*).

✣

Ἀκουσθέν.

Ὁ Κλεάνθης εἰς τὸ «Θάππειον» περιπατεῖ. Κάποιος τοῦ λέγει:

— Ξέρεις, οἱ Ἰταλοὶ ἤρχισαν νὰ καταλαμβάνουν τὴν Τριπολίτιδα.

— Καὶ ἐγὼ δὲν *καταλαμβάνω* γιατὶ οἱ Ἰταλοὶ τὴν Τρίπολιν τὴν λένε Τριπολίτιδα.

ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Εἰς ὅλων σχεδὸν τὴν μνήμην καὶ ἰδίως τῶν ἡλικιωμένων, ἔχουν ἐντυπωθῇ αἱ χαριτωμέναι ἀταξίαι τῶν μαθητικῶν χρόνων. Ὅσοι διδάσκαλοι εἶχον τὸ ἀτύχημα νὰ εἶνε ἐπιεικεῖς, ὑφίσταντο τὰ πάνδεινα ἀπὸ τοὺς μικροσκοπικοὺς διαβόλους, ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Τοιαῦτας κωμικὰς ἐκ τοῦ φυσικοῦ σκηνὰς συνεκέντρωσεν εἰς τὸ «*Παρθεναγωγεῖον*» του ὁ κ. Δεληκατερίνης. Ἔρως γηραιοῦ καθηγητοῦ πρὸς γεροντοκόρην διδασκάλισσαν, καθηγηταὶ κωφοὶ καὶ μύωπες, ἔρως ἑνὸς δανδῆ πρὸς μίαν μαθήτριαν, τρομερὰ παιδιὰ θαυματουργοῦντα κατὰ τὴν ὥραν τῆς παραδόσεως, εἶνε τὸ ὑλικόν, ἐξ οὗ ἤντλησε σκηνὰς ὁ εὐφυὴς κωμῳδιογράφος καὶ τὰς ὁποίας παρουσίασε μὲ κάποιαν δόσιν ὑπερβολῆς, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐν τούτοις πάντοτε ὑπελάνθανεν ἡ πραγματικότης. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ σημερινὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα δὲν εἶνε πρόσφορον εἰς τόσον χονδροειδῆ πραξικοπήματα. Ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς μὴ λαμβάνων ὑπ' ὄψει χρονικὰ ὅρια παρουσιάζει γενικῶς τὰς κωμικότητας, αἱ ὁποῖαι ἐχαρακτήρισαν ἐπὶ πολὺ τὸν σχολικὸν κόσμον.

Ἡ κωμῳδία, ἢ μᾶλλον ἠθογραφία, διότι κωμῳδία δὲν εἶνε, εἶνε ἐξυπνα γραμμένη, μὲ ἀστεῖους τύπους σχολαστικῶν.

Οἱ ἠθοποιοὶ ἔπαιξαν ὅλοι πολὺ καλά. Ἡ κ. Φύρστ, κατὰ πρώτιστον λόγον, ὡς διδασκάλισσα, μᾶς ἔδωκε μίαν ζωντανὴν ἀναπαράστασιν γεροντοκόρης. Καὶ μόνον ἡ ἐμφάνισίς της ἤρκει διὰ νὰ μὴ ἀποτύχῃ τὸ ἔργον. Ἰδίως εἰς τὴν ἐρωτικὴν δυῳδίαν μετὰ τοῦ διδασκάλου, ὃν ὑπεδύθη ὁ καλλιτέχνης τῆς σατύρας κ. Λεπενιώτης, προεκάλεσεν ἀκρατήτους γέλωτας.

✣

Ἡ «*Περουζὲ*», τὸ δίπρακτον μελόδραμα τοῦ κ. Θ. Σακελλαρίδου εἶνε ἕνας ἀντικατοπτρισμὸς γνωστῶν συνθέσεων, ἐναρμονισθεὶς μὲ τὴν διακρίνουσαν τὸν νεαρὸν μουσικὸν δεξιότητα εἰς τὸ νὰ ἐκλέγῃ, συνηθισμένος ἀπὸ τὰ «Παναθήναια», καὶ συναρμολογῇ διαφόρους μελῳδίας. Ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοιαύτην ζωηρὰν ἐπίδρασιν, ἰδίως τῆς Ἰταλικῆς μουσικῆς, γραφεῖσα «Περουζὲ» ἤρεσε πολύ, διότι εἶνε μουσικὴ ἐλαφρά, γλυκεῖα, εὐκολονόητος.

Διὰ τὸ λιμπρέττο, δὲν θὰ ἀξιώσῃ βέβαια δάφνας ὁ κ. Τσοκόπουλος. Εἶνε λιτότατον, μὲ σκηνὰς αἱ ὁποῖαι μόνον διὰ νὰ δικαιολογηθῇ τὸ ᾆσμα ἐγράφησαν.

Ἐκ τῶν ἠθοποιῶν ἡ κ. Ρεβέκκα, χάριν τῆς ὁποίας καὶ συνετέθη τὸ ἔργον, ἐτραγούδησεν ἐξαιρετικῶς ὡραῖα. Ἡ ἔντονος ἀλλὰ καὶ συμπαθητικὴ φωνή της εἶχεν ὡραίους κυματισμοὺς καὶ πολὺν λυρισμὸν καὶ ἔκφρασιν ζωηράν. Εἶνε ἡ μεγαλειτέρα της ἕως τώρα ἐπιτυχία. Ἐπίσης πολὺ καλὰ ἐτραγούδησε καὶ ὁ κ. Βλαχόπουλος. Ἐκ τῶν ᾀσμάτων ἤρεσαν ἰδιαιτέρως τὸ τραγούδι τοῦ Τρουβαδούρου τὸ ψαλὲν ὑπὸ τῆς Περουζέ, ἡ Βαρκαρόλα ὑπὸ τῆς ἰδίας εἰς τὴν β' πρᾶξιν (ἀρκετὰ γνωστὴ μελῳδία) ὡς καὶ ἡ δυῳδία αὐτῆς μὲ τὸν βασιλέα τῶν Ἀτσιγγάνων. Ὁ χορὸς ἁρμονικώτατος.

✣

Μέχρι ποίου σημείου δύναται νὰ φθάσῃ ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη, καὶ πότε ἀγαποῦμε καὶ πῶς πρέπει νὰ ἀγαποῦμε, ἰδοὺ ἡ βάσις τοῦ «*Ὅταν ἀγαποῦμε*», δράματος τοῦ κ. Βουτιερίδου. Ὁ συγγραφεὺς ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὰς συγκινήσεις τῆς σκηνῆς μὲ ἕνα ριψοκίνδυνον μειονέκτημα: Ὑπόθεσιν κοινοτάτην. Ἀγάπη ἀλλὰ καὶ κοινωνικὴ ἀνισότης, παρέμβασις τοῦ πατρός, ἐγκατάλειψις τῆς κόρης, σχέδιον ἐκδικήσεως ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, παλινῳδία τοῦ ἐραστοῦ, ζηλοτυπία καὶ ὁ ἀπαραίτητος φόνος. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὑπάρχουν σημεῖα τινὰ ἀπροόπτου δράσεως, πολὺ δεξιῶς μειοῦντα τὴν ἐντύπωσιν τῆς κοινοτυπίας, ἀλλὰ ἐν τῇ προσπαθείᾳ του ὁ συγγραφεὺς ὅπως ἀποφύγῃ τετριμμένας σκηνάς, φθάνει μέχρις ἀδικίας, διότι διὰ νὰ πιστοποιηθῇ ἡ ἀγάπη τοῦ ἐραστοῦ, τοῦ μὴ χειραφετημένου ἄλλως τε ἀπὸ τὰς κοινωνικὰς προλήψεις καὶ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, πίπτει θῦμα ἕνας ἀθῷος.

Ὁ διάλογος στερεῖται συνεκτικότητος καὶ εἰς τινα μέρη χαλαροῦται ἡ δρᾶσις καὶ ἐξασθενεῖ τὸ ἔργον διὰ τῆς ἐκζητήσεως δικαιολογικῶν σκηνῶν, οὐδὲ τὸ τέλος ἔχει συνοχὴν πρὸς τὴν ὅλην ἐξέλιξιν τῆς ὑποθέσεως.

Οἱ χαρακτῆρες ἐπιτυχεῖς. Ὁ τῆς κόρης εἶνε μὲ περισσοτέραν ἐπιμέλειαν διαγεγραμμένος. Ὁ τῆς μητρὸς ὑποχωρούσης — ὅπως συνήθως συμβαίνει — εἰς τὸ αἴσθημα καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμη τὸ ὀλίσθημα τῆς κόρης, ὁ τοῦ ἀδελφοῦ, ἀτίθασσος καὶ φιλέκδικος, ἀποτελῶν μίαν ἀντίθεσιν ζωηρὰν πρὸς τοὺς ἄλλους χαρακτῆρας. Ἀλλὰ καὶ οἱ τρεῖς αὐτοὶ χαρακτῆρες δὲν εἶνε μέχρι τέλους ὁμοιόμορφοι καὶ ἄκαμπτοι, διότι ἡ μὲν κόρη εἰς τὴν κρίσιμον στιγμὴν, τῆς ἐπαναστροφῆς τοῦ ἐραστοῦ, τὸν ἀποδιώκει σκαιῶς, ὁ ἀδελφὸς ἀντὶ νὰ ἐκδικηθῇ ἐκπατρίζεται, ἡ δὲ μητέρα κυμαίνεται εἰς μίαν σύγχυσιν ἀντιλήψεως.

Ὁ ἥρως τοῦ δράματος — ὁ ἐραστὴς — σχεδὸν ἀκαταλόγιστος καὶ ἀχαρακτήριστος. Ζηλότυπος μέχρις ἐγκλήματος, ἀγαπῶν καὶ μὴ ἀγαπῶν, πότε παρασυρόμενος ἀπὸ τὸν πατέρα του, ἀντιτιθέμενον εἰς τὸν μετὰ τῆς πτωχῆς ἀλλ' ἀπατηθείσης ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του κόρης γάμον του καὶ πότε ἑλκυόμενος ὑπ' αὐτῆς.

Ἡ δ. Κοτοπούλη ἔπαιξε μὲ ἐνδιαφέρον πρὸς τὸ ἔργον, ὁ δὲ κ. Λούης εἰς τὸ στοιχεῖον του, ἀποδώσας ἕνα κουτσαβακίζοντα παλληκαρᾶν, περιοριζόμενον εἰς λόγους καὶ θυμούς.

Ροζαλία Νίκα

Πρωταγωνίστρια τῆς Νέας Σκηνῆς

✣

Μετὰ τὸν κ. Βουτιερίδην, ἄλλος πρωτόβγαλτος, ὁ κ. Συναδινός, ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἀκροπόλεως». Ὅ,τι ἔκαμεν ὁ κ. Σακελλαρίδης εἰς τὴν «Περουζέ», ἔκαμεν ὁ κ. Συναδινός εἰς τῆς «*Μπλόφες*»: Ἐπιτυχῆ συναρμολόγησιν σκηνῶν, αἱ ὁποῖαι ἀναπολοῦν ἄλλα ἔργα, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀντιγραφῇ. Ἐν τῷ συνόλῳ ἡ «Μπλόφες» ἐσημείωσαν ἐπιτυχίαν, διότι προκαλοῦν τὸν γέλωτα σχεδὸν ἀδιάκοπα — καὶ αὐτός εἶνε ὁ κύριος σκοπὸς μιᾶς φάρσας — ἔχουν γοργότητα, χαριτωμένους τύπους, εὐτράπελον διάλογον, ὑπῆρξε δὲ εὐτυχὴς ὁ συγγραφεὺς διότι οἱ ἠθοποιοὶ ἔπαιξαν ὅλοι ἀνεξαιρέτως μὲ δρεξιν καὶ εὐθυμίαν.

Ἡ ὑπόθεσις: Ἕνας συνταγματάρχης ἐπιρρεπὴς πρὸς τὰς γυναῖκας ἄνευ διακρίσεως καὶ μέχρις ἀδιακρισίας, ἀπιστία τῆς συζύγου, ἕνεκα τῆς τοιαύτης διαγωγῆς τοῦ συζύγου, μὲ τὸν πρῶτον τυχόντα, ὅστις εἶνε ὁ... ὑπηρέτης τοῦ συνταγματάρχου. Ξεπόρτισμα τοῦ ἑνὸς συζύγου, ξεπόρτισμα τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως, τυχαία συνάντησις των καὶ συγγνώμη ἐκ μέρους τοῦ συνταγματάρχου χριστιανικωτάτη.

Εἰς τὰ πρόσωπα αὐτά, παρεμβάλλεται πολὺ ἐπιτυχῶς ἕνας πολυπράγμων οἰκογενειακὸς φίλος, ἀναμιγνυόμενος πάντοτε χωρὶς νὰ τοῦ ζητῆται ἡ γνώμη.

Ἐκ τῶν ἠθοποιῶν ἰδιαιτέρως ἔπαιξαν καλὰ ὁ Κούρτελης καὶ ὁ Χρυσομάλλης.

✣

Μὲ πολλὴν ὁρμὴν πρὸς ἐπιτυχίαν, ἀλλὰ μὴ ὑπολογίσασα καλῶς — πρωτόβγαλτος ἀρ. 3 — ἡ κ. Φοῦλα Δεριλύ. Μία ἐντελῶς ἀπροσδόκητος ἐμφάνισις· ἄγνωστος ὡς συγγραφεύς, ἐπρόβαλε μὲ μίαν πεποίθησιν τὴν ὁποίαν δὲν θὰ εἶχε καὶ ἐὰν εἶχε γηράσῃ γράφουσα θεατρικὰ ἔργα. Τὰ γεροντοπαλλήκαρα — καὶ αἱ Ἀθῆναι δὲν ἔχουν ὀλίγα — δὲν εἶχαν ἕως τώρα σατυρισθῇ. Καὶ εὐφυῶς ἐσκέφθη ἡ κ. Δεριλὺ νὰ τὰ διακωμωδήσῃ· ἀλλὰ ἄλλαι μὲν βουλαὶ Δεριλοῦ, ἄλλα δὲ τέχνη κελεύει. Τὸ ἔργον δὲν ἐγράφη ἐπὶ τῷ σκοπῷ, ὡς ἐλέχθη, ἐκδικήσεως κατὰ τῶν κοινωνικῶν αὐτῶν κηφήνων, διότι ἡ κ. Δεριλὺ δὲν εἶνε γεροντοκόρη· ἀπ' ἐναντίας ἐγνώρισε κατ' ἐπανάληψιν τὰ βάσανα τοῦ γάμου καὶ διὰ τοῦτο ἦτο ἀναρμοδία νὰ γελωτοποιήσῃ ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι θέλουν τὰ ἀγαθὰ τοῦ βίου νὰ γεύωνται, χωρὶς τὰ δεσμὰ τοῦ γάμου.

Οἱ «Μπαμπάδες τῆς Ἀφροδίτης» εἶνε δύο ἐρασταὶ — ἡλίθιοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον — μιᾶς ἐλευθέρας γυναικός, ἡ ὁποία τοὺς ἐμπαίζει, διὰ νὰ καταβροχθίζῃ τὰ χρήματά των. Ὁ τίτλος ὀφείλεται εἰς μίαν παρεξήγησιν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συστάσεως δύο φίλων τῆς Ἀφροδίτης — τὸ ὄνομα τῆς φιλελευθέρου γυναικός — ἥτις διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν ἐδικαιολογήθη ὅτι ἀνέμενε τὸν «μπαμπᾶν» της ἐκ τινος ταξειδίου. Ἐν τούτοις, καὶ ἄνευ τῆς δικαιολογίας ταύτης, ὁ χαρακτηρισμὸς ὡς Μπαμπάδων τῆς θεᾶς Ἀφροδίτης τῶν παρηλίκων ἀγάμων ἐρωτολήπτων θὰ ἦτο καλός. Ἡ φάρσα ἄτεχνη, καὶ μόνον σκηναί τινες φθάνουν τὰ σύνορα τῆς εὐφυΐας. Ἡ ὑπόθεσις ἀναγομένη εἰς σκανδαλώδη ἤθη, δὲν ἦτο κατάλληλος διὰ τὴν ἀβράν, ὡς ὑποτίθεται, γραφῖδα μιᾶς κυρίας καὶ μάλιστα συμπαθοῦς καὶ νέας. Εἶνε σχεδὸν βέβαιον ὅτι ἡ φαντασία εἰργάσθη διὰ τὴν ἀναπαράστασιν ἰδίως τοῦ δωματίου τῆς Ἀφροδίτης, ἐν τῷ ὁποίῳ λέγονται καὶ γίνονται πράγματα, ἥκιστα ἐποικοδομητικά. Ὁ σκοπὸς ἐν τούτοις τῆς συγγραφέως ἐπέτυχε, διότι γελω-

τοποιεῖ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι καίτοι σκοντάπτουν εἰς τὰ ὀδοφράγματα τῶν ἐτῶν, προσκολλῶνται ὡς σκύλακες, εἰς τὸν τυχόντα ἀκάθαρτον ποδόγυρον.

Οἱ «Μπαμπάδες» ἐνωρίς, παρὰ τὰς αἰσιοδόξους προβλέψεις τῆς συγγραφέως, ἐκοιμήθησαν. Ὁ ὕπνος διὰ τοὺς γέροντας καὶ τὰ γεροντοπαλλήκαρα εἶνε ἀπαραίτητος. Οὕτω ἔκριναν τοὐλάχιστον οἱ θεαταί.

⁂

Ὁ κ. Θωμᾶς Οἰκονόμου, ὁ ἀλησμόνητος σκηνοθέτης τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου, ὁ κατὰ τὸ περισσὸν φθινόπωρον καταπλήξας τοὺς ὀλίγους, ἀλλ' ἐκλεκτοὺς ἀκροατάς τους εἰς τὴν διερμήνευσιν δυσκολωτάτων ρόλων Ἰψενικῶν καὶ Γερμανικῶν ἔργων, ἐνεφανίσθη αἴφνης καὶ πάλιν, ὑποδυθεὶς τὸν Μεφιστοφελῆν.

Ὁ Φάουστ ἐδόθη ἀπὸ τὸν θίασον τῆς Κυβέλης, μὲ ὅλας τὰς ἀτελείας ἑνὸς θερινοῦ θεάτρου. Σκηνογραφία: πενιχραί, φωτισμὸς ἐλαττωματικός, ἀκουστικὴ ἀξιοθρήνητος, ἀκροατήριον μικτὸν ὑπὸ ἔποψιν μορφώσεως. Ἐν τούτοις ἡ ἐκφραστικὴ φυσιογνωμία τοῦ Οἰκονόμου, ἡ ποιητικὴ ἐμφάνισις τῆς Κυβέλης, ὡς Μαργαρίτας καὶ ἡ σοβαρὰ ὑπόκρισις τοῦ Ροζάν, ὡς Βαλεντίνου, συνεκράτησαν τὴν παράστασιν. Τὸ κοινὸν ἔδειξε πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ ἐξετίμησε τὰς εὐγενεῖς προσπαθείας τῶν ἠθοποιῶν. Ἰδίως ὁ κ. Οἰκονόμου, μολονότι παρουσίασεν ἕνα Μεφιστοφελῆ περίεργον καὶ ἀσυνείθιστον, ἐκρίθη εὐμενέστατα.

⁂

Ὁ κ. Λαδόπουλος, κοινωνιολόγος δραματικὸς συγγραφεύς, εἶνε γνωστὸς ἀπὸ τὴν «Χαμένην εὐτυχίαν», ἀπὸ τὴν «Ἠχὼ τῆς λίμνης» ὅπου μία λίμνη τοποθετεῖται, εἰς τὸ πεῖσμα τῆς Γεωγραφίας, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Πάρνηθος, καὶ ἀπὸ τὸν «Βοῦρκον».

Ἡ «Ρίτα», τετάρτη αὐτὴ ἀπόπειρα, ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ δὲν κατώρθωσε νὰ στερεώσῃ τὴν φήμην τοῦ συγγραφέως. Ὑπόθεσις ἀτυχής, σκηναὶ ἀτυχεῖς, διάλογος ἀτυχής, τέλος ἀτυχές.

Ἡ Ρίτα εἶνε κόρη — μόλις ἐμφανιζομένη εἰς τὴν τελευταίαν πρᾶξιν — μιᾶς κυρίας ἡ ὁποία ἐγκαταλείπει τὸν ἄνδρα της, διότι δὲν τὸν ἀγαπᾶ, ἀλλ' οὔτε τὸν ἠγάπησε — θῦμα καὶ αὐτὴ τοῦ ἐξ ὑπολογισμοῦ γάμου — καὶ ἀκολουθεῖ ἕνα ἐραστήν. Μετὰ δεκαετίαν βλέπομεν τοὺς φυγάδας εἰς Λωζάννην· ἀλλ' ὁ ἐραστὴς εἶνε φθισικός. Μετὰ δεκαετίαν γεννᾶται ἡ ἐπιθυμία εἰς τὴν μητέρα νὰ ἰδῇ τὴν κόρην της, ἡ ὁποία εἶχε μείνει μὲ τὸν πατέρα της· τὸν πόθον της αὐτὸν γεννᾷ ἡ ἐμφάνισις μιᾶς φίλης της, ἡ ὁποία ἐπιχειρεῖ ταξείδιον ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Λωζάννην διὰ νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς τὴν φυγάδα μητέρα ὅτι ἡ κόρη της... ἐμεγάλωσε καὶ εἶνε εὔμορφη· φεύγει ἡ φίλη αὐτὴ μὲ ἠλεκτρικὴν ταχύτητα διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ ζητεῖ νὰ τὴν μιμηθῇ καὶ ἡ μητέρα της, μολονότι ὁ ἐραστὴς πρόκειται νὰ μεταβῇ εἰς τὰς... αἰωνίους μονάς. Ἀποθνήσκει τέλος ὁ δυστυχὴς καὶ μετ' αὐτοῦ ἀποθνήσκει ἀπὸ φθίσιν καὶ ἡ δευτέρα πρᾶξις.

Ἡ διττῶς χήρα ἐπανέρχεται εἰς τὰς Ἀθήνας. Πῶς νὰ ἰδῇ τὴν κόρην της; Εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον δὲν τολμᾶ. Τὸ φίλτρον εἶνε ἀνυπόμονον. Ἠμποροῦσε νὰ τὴν συναντήσῃ εἰς τὸν δρόμον ἐπὶ τέλους· ἀλλ' ἐσκέφθη, ἢ μᾶλλον ὁ κ. Λαδόπουλος ἐσκέφθη, νὰ μεταβῇ — ὄχι ὁ κ. Λαδόπουλος — εἰς τὴν μοδίστραν τῆς Ρίτας, ὅπου θὰ μετέβαινε νὰ δοκιμάσῃ ἕνα φόρεμά της. Ἀποκρύπτει εἰς τὴν μοδίστραν ἡ μήτηρ τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς της· ἐκείνη ἀρνεῖται, τίς οἶδε τί φοβουμένη καὶ προαισθανομένη. Τέλος συναινεῖ, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μεταμφιεσθῇ ἡ μήτηρ εἰς ράπτριαν. Ἀλλὰ ἡ ποδιὰ ποῦ φορεῖ διὰ νὰ μὴ προδοθῇ, δὲν εἶνε ἱκανὴ νὰ σκεπάσῃ καὶ τὴν καρδιάν της καὶ τὰ ἀποκαλυπτήρια μητρὸς καὶ κόρης γίνονται μὲ πολὺ συγκινητικὰς κραυγάς. Ἴσως αὐτὰς νὰ ἤκουσε καὶ ἐνσκήπτει ὁ πατήρ, ὁ ὁποῖος θυμώνει διὰ τὴν σκηνὴν τὴν ὁποίαν βλέπει ἐπὶ σκηνῆς, συγχωρεῖ ἔπειτα τὴν γυναῖκά του, ἀλλ' ἐκείνη, ἀξιοπρεπεστέρα αὐτοῦ, δὲν κρίνει ὀρθὸν νὰ συζήσῃ μαζῆ του, πρὸς μεγάλην λύπην τῆς Ρίτας.

Πρωτοτυπίαν θέματος δὲν ἔχει τὸ ἔργον, οὔτε ἐπιτυχῆ διάλογον, οὔτε χαρακτῆρας ψυχολογημένους. Σκηναὶ παρεμβάλλονται ἀδικαιολόγητοι. Εἰς τὴν γ' ἰδίως πρᾶξιν ἐφάνη ἡ ἀδυναμία τοῦ συγγραφέως ἔτι μᾶλλον, προσπαθοῦντος νὰ παρασκευάσῃ ἓν τέλος βεβιασμένον ἐνδιαφέροντος καὶ εὐκόλων συγκινήσεων. Οἱ ἠθοποιοὶ ἔπαιξαν ἀνταξίως τοῦ ἔργου. Μετριώτατα.

⁂

Εἰς τὸ «Ἀθήναιον», τὸ λαϊκὸν θέατρον, ἐθριάμβευσε — πρόκειται περὶ **λαϊκοῦ** θεάτρου — τὸ «Τζιώτικο ραβαΐσι» — Ραβαΐσι ἐστὶν πανηγύρι — ἓν εἶδος ἐπαρχιακῆς σατυρικῆς ἠθογραφίας μετ' ἀσμάτων καὶ χορῶν, ἐξελισσομένης βαθμηδὸν εἰς Ἀθηναϊκὴν ἐπιθεώρησιν μὲ τὰ παρεμβληθέντα τετράστιχα τῶν γεγονότων τῆς ἡμέρας. Τὸ Ραβαΐσι ὑπερέβη τὰς πεντήκοντα παραστάσεις, πάντοτε κοσμοβριθεῖς. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς τῶν παραστάσεων δὲν εἶνε βέβαια κατ' εὐθὺν λόγον ἀνάλογος πρὸς τὴν συγγραφικὴν ἐπιτυχίαν· διὰ τὸν πολὺν κόσμον ἓν ἀμφίβολον ἀστεῖον καὶ ἓν δημῶδες ἄσμα εἶνε ἀρκετὰ διὰ νὰ γελάσῃ καὶ νὰ εὐχαριστηθῇ. Τὸ ἀστειότερον πρόσωπον τοῦ ἔργου εἶνε ἕνας θρασύδειλος παλληκαρᾶς, ἀστεῖος μὲ τὰς τερατολόγους ἀφηγήσεις του.

Εἰς τὸ «Ραβαΐσι» ἔλαβε δὶς μέρος καὶ ὁ ἴδιος συγγραφεὺς κ. Δεπάστας.

⁂

Εἰς τὰς τρεῖς μονοπράκτους κωμῳδίας του — «Ἀεροπλάνον», «Ἐρασιτέχναι», «De effusis» — ὁ κ. Β. Κολοκοτρώνης μᾶς ἔδωσε τρεῖς βαθμοὺς ἐπιτυχίας. Πολὺ καλὴ ἡ δευτέρα, καλὴ ἡ πρώτη, μετρία ἡ τρίτη.

Τὸ «Ἀεροπλάνον» εἶνε μία συνέπεια τῆς μανίας τῶν ἀεροπλάνων, ὑπὸ ἀρνητικὴν ἔποψιν. Εἷς σύζυγος, βομβαρδιζόμενος ἀπὸ τὰς ἐπιμόνους αἰτήσεις συζύγου καὶ πενθερᾶς, ἀντιτάσσει εἰς τὸ δίζυγον πῦρ ἄρνησιν. Ἀλλὰ μία ἀστειότης παρεξηγηθεῖσα — τὸ νεοαφιχθὲν καπέλλο τῆς γυναικός του χαρακτηρισθὲν ὡς ἀεροπλάνον ὑπὸ ἑνὸς φίλου του ἐπισκέπτου — καὶ ἓν κέρδος ἐκ μετοχῶν, τὸν ἀναγκάζουν νὰ φανῇ γενναιόδωρος καὶ διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς δύο γυναῖκας ὑπόσχεται νὰ ἀγοράσῃ ἓν αὐτοκίνητον, ἀπαλλασσόμενος οὕτω τῶν ἐνοχλήσεων διὰ τὸ ἀεροπλάνον. Ὅταν ἀποδεικνύεται ἡ ἀστειότης τοῦ φίλου του εἶνε ἀργὰ πλέον διότι ὑπεσχέθη ἤδη νὰ ἀγοράσῃ τὸ αὐτοκίνητον, ἡ δὲ ὡς ἐκ τούτου χαρὰ συγκεντροῦται εἰς τὸν ὑπηρέτην, ὅστις ἀρχίζει νὰ γυμνάζεται εἰς τὸν χειρισμὸν τοῦ αὐτοκινήτου ἐν τῷ κενῷ — εἶνε δὲ αὕτη ἡ κωμικωτέρα ἐξ ὅλων σκηνή, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ τελειώνει ἡ κωμῳδία. Τὸν ὑπηρέτην ἄριστα ὑπεδύθη ὁ κ. Παλμύρας.

Διὰ τῶν «Ἐρασιτεχνῶν» σατυρίζονται οἱ πρόθυμοι νὰ ἐμφανίζωνται ἐπὶ σκηνῆς χάριν φιλανθρωπικῶν σκοπῶν, καὶ συγχρόνως διακωμῳδεῖται εἰς τύπος δραματογράφου, παρῳχημένης ὅμως ἐποχῆς, τοῦ ὁποίου ἐν τούτοις τὸ ἔργον χαρακτηρίζεται νεωτεριστικώτατα ὡς «τραγικὴ εἰρωνεία». Κατὰ τοῦ ἔργου ἐκσπᾷ ὅλη ἡ ἰδιοτροπία καὶ ἡ ἀνορεξιὰ τῶν ἐρασιτεχνῶν, οἵτινες εὑρίσκουσι πλεῖστα μέρητοῦ ἔργου διαγραπτέα. Τὸ τέλος καὶ ἐν τῇ κωμῳδίᾳ ταύτῃ εἶναι τὸ ὡραιότερον. Λαμβάνουν οἱ διάφοροι ἐρασιτέχναι διαφόρους στάσεις διὰ νὰ κάμουν ἓν tableau ἐνῷ σβύνουν, διὰ τὴν δοκιμὴν τῆς σκηνογραφίας τοῦ παιζομένου ἔργου, τὰ φῶτα. Ὅταν ἀνάπτωνται πάλιν, αἱ θέσεις παρουσιάζουν ἕνα πολὺ κωμικὸν tableau, ἀνάλογοι πλέον μὲ τὰ αἰσθήματα καὶ τοὺς πόθους τῶν συναθροισθέντων διὰ τὰς δοκιμάς.

Ἡ τρίτη κωμῳδία «De effusis», τιτλοφορηθεῖσα μὲ ἕνα λατινικὸν νομικὸν ὅρον ἀφορῶντα τοὺς περιλούοντας δι' ὕδατος τοὺς διαβάτας ἀπὸ τῶν οἰκιῶν, οὔτε πρωτοτυπίαν ἔχει, οὔτε ἐπεισόδια κωμικά.

Καὶ αἱ τρεῖς κωμῳδίαι ἔχουν πολλὴν γοργότητα, ἐπαίχθησαν δὲ πολὺ καλά.

⁂

Τὸ **«Πανόραμα»** τοῦ κ. Μωραϊτίνη εἶδα κατὰ τὴν πέμπτην του παράστασιν. Ὁ φίλτατός μου συγγραφεὺς μοῦ εἶπε, πρὶν εἰσέλθω εἰς τὸ θέατρον:

— Ἔκαμες πολὺ καλά, ἀφοῦ πρόκειται νὰ γράψῃς, ποῦ ἦλθες εἰς τὴν πέμπτην παράστασιν. Ποτὲ ἕνας ποῦ θὰ κρίνῃ ἓν θεατρικὸν ἔργον δὲν ἠμπορεῖ νὰ κρίνῃ ἀσφαλῶς ἀπὸ τὴν πρώτην παράστασιν.

Δὲν ἔχει ἄδικον. Δι' ἓν ἔργον δραματικόν, ἴσως εἶνε ἀνωφελὴς ἡ πενθήμερος ἀναμονή, ἀλλὰ διὰ μίαν Ἐπιθεώρησιν ἀπὸ τὴν ὁποίαν εὐχερέστατα προσθαφαιρεῖ ὁ συγγραφεύς, ἡ κατ' ἐπανάληψιν παράστασις πολλὰ ἔχει νὰ διδάξῃ. Διότι ἡ σκηνὴ ἔχει ἀρκετὰ μυστήρια καὶ πολλὰ τὰ παράδοξα.

Δὲν ἠξεύρω πῶς ἦτο τὸ Πανόραμα κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν. Ἀλλὰ βεβαίως θὰ ἔγινε τὸ βερνισάζ· ἐὰν ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ τῆς λέξεως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἴδους τῆς τέχνης εἰς τὸ ἄλλο. — Καὶ μιᾶς ἀκόμη σκηνῆς ἡ διαγραφὴ καὶ ἑνὸς ἄσματος ἡ ἀντικατάστασις εἶνε σημαντικὴ διὰ τὴν ὅλην ἐντύπωσιν.

Τὸ «Πανόραμα» φέρει τὴν σφραγῖδα τῆς ἐξυπνάδας. Τὸ πνεῦμα τοῦ κ. Μωραϊτίνη δὲν εἶνε τι μονοκόμματον ἢ ἐπαναληπτικοῦ συστήματος ἀστεϊσμῶν. Ἔχει αἰφνιδίους σπινθηρισμούς· ἀποτελεῖται ἀπὸ πυραύλους· καὶ τὸ «Πανόραμα» ἀριθμεῖ ὄχι ὀλίγους σπινθῆρας χιοῦμορ ἀληθινοῦ. Μολονότι τὸ ἔργον εἶνε ὀψιγενές, κατώρθωσε νὰ σατυρίσῃ τὰ γεγονότα τοῦ ἔτους, χωρὶς νὰ συναντηθῇ μὲ τὰς ἄλλας δύο Ἐπιθεωρήσεις.

Ἐν τούτοις δὲν ἐστάθη, διότι μόνη ἡ εὐφυΐα δὲν ἀρκεῖ διὰ μίαν ἐπιθεώρησιν καὶ δὲν ἱκανοποιεῖ τὸ ἀκροατήριον, τὸ ὁποῖον θέλει πεταχτὰ τραγουδάκια καὶ θεαματικότητα. Ὄχι ὀλίγαι σκηναί, μεμονωμένως λαμβανόμεναι, ὑπερτεροῦν εἰς φρασεολογίαν καὶ κομψότητα τὰς τῶν ἄλλων ἐπιθεωρήσεων, ἀλλ' ὡς σύνολον εἶνε γραμμένον τὸ «Πανόραμα» μὲ ἀτημελησίαν.

Ἐκ τῶν σκηνῶν ὡραιοτάτη ἡ τῶν παλαιῶν κομμάτων, ἐμφανιζομένων ὡς ἀμελῶν μαθητῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξεταζόμενοι λέγουν εὔμορφα λογοπαίγνια. Ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη μετέδωσε πολλὴν ζωὴν εἰς τὸ ἔργον, ἰδίως ὡς Κανταδῶρος κάμνων καντάδα εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ ὡς Κοῦκλα μὲ μίαν εὐμορφιὰ ἐντελῶς κουκλίστικη. Ἡ δ. Κοτοπούλη δὲν γνωρίζει μόνον νὰ ἐνσαρκώνῃ τὰς ἠρωΐδας τῶν δραματικῶν ἔργων. Ἠξεύρει καὶ ἀντιθέτως νὰ γίνεται ἄψυχος μὲ μίαν ἐκδήλωσιν ἐν τούτοις τῆς δημιουργικῆς της ψυχῆς ἀξιοθαύμαστον. Ἡ Γαβριηλίδου ὡς Ναπολιτάνα ἀρτίστα νοστιμοτάτη, ὡς καθαρεύουσα γλῶσσα ἔδειξε κωμικὴν ἀξιοπρέπειαν, ἀλλὰ ἐθριάμβευσεν ὡς Κρητικιά, χορεύουσα καὶ τραγουδοῦσα μὲ ἀμίμητον Κρητικὴν προφοράν.

Ὡραῖαι ἐμφανίσεις ἦταν ἐπίσης τῶν δύο Βενιζέλων ὡς ἀρχηγῶν Συμπολιτεύσεως καὶ Ἀντιπολιτεύσεως καὶ ἡ τῶν Ἀραπάδων προερχομένων ὄπισθεν ἐκ τοῦ ἀστυνομικοῦ κρατητηρίου.

Ἡ κ. Λούη, ὡς Ἔρως, κομψὴ καὶ εὐπετής.

⁂

Ὁ κ. Βουτιερίδης μᾶς ἐδίδαξε τί συμβαίνει ὅταν ἀγαποῦμε. Ὁ κ. Κορομηλᾶς ἀνέλαβε, κοινωνιολογῶν ἐπίσης, νὰ μᾶς εἰπῇ τί γίνεται **ὅταν βραδυάζῃ.** Πάντα βέβαια κᾶτι κακόν. Καὶ τὸ κακὸν αὐτὸ εἶνε μία ἀπόπειρα ἀπιστίας.

Μία μέλλουσα πενθερά, συνομιλοῦσα μὲ τὸν ἄνδρα της, δέχεται τὴν ἐπίσκεψιν ἑνὸς παλαιοῦ φίλου της. Συνδιαλέγονται, ἐνῷ ὁ σύζυγος εἰς τὴν γυναῖκά του λυπουμένην διότι ἀρχίζει νὰ γηράσκῃ, συνιστᾷ συχνὰ νὰ βάφῃ τὰ μαλλιά της. Φεύγει ὁ σύζυγος, καὶ οἱ δύο φίλοι — ἡ σύζυγος καὶ ὁ τρίτος — ἐνθυμοῦνται τὴν

παλαιάν των ἀγάπην. Ἐκεῖνος ζητεῖ πάλιν νὰ ἀνανεώσῃ τὸ ἀποκοιμηθὲν αἴσθημα, ἐνῷ ἐκείνη ἀνθίσταται. Ὁ σύζυγος εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐνόχου ἀναμνήσεως καὶ ἀκαίρου αἰσθηματολογίας, θαυμάζει τὸ λυκόφως, καὶ φωνάζει ἀπὸ τὸν κῆπον τὸ συνδιαλεγόμενον ζεῦγος νὰ κατεβῇ καὶ αὐτό.

Ἀφοῦ ἐκεῖνοι δὲν κατῆλθον εἰς τὸν κῆπον, ἐπόμενον ἦτο νὰ ἀνέλθῃ ὁ πολὺ ἀφελὴς σύζυγος. Φεύγει τότε ἀπογοητευμένος ὁ ἐραστής, ἡ σύζυγος φαίνεται σὰν ὑπνωτισμένη ἀπὸ τό... ἀφυπνισθὲν αἴσθημα τοῦ τρίτου καὶ ὁ ἀνεξίκακος σύζυγος παρηγορεῖται δίδων συμβουλάς. Συμβουλεύει δηλαδὴ τὴν σύζυγόν του νά... βάφῃ τὰ μαλλιά της καὶ ὅταν βραδυάζῃ νὰ μὴ μένῃ στὰ σκοτεινὰ οὔτε μὲ παλαιούς, οὔτε μὲ νέους φίλους καὶ ἡ αὐλαία καταπετάννυται —διὰ νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν φρᾶσιν τοῦ παλαιοῦ δραματολογίου.

Τὸ «Ὅταν βραδυάζῃ» μᾶλλον ὡς ὑπόθεσις διηγήματος ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ, διότι στερεῖται δραματικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἡ ὑπόθεσις ὑπενθυμίζει τὴν «Λολίταν» τὸ περυσινὸν μονόπρακτον δραμάτιον (;) τοῦ κ. Κολοκοτρώνη. Ἐν τῷ συνόλῳ δίδει ἐλπίδας ὁ συγγραφεὺς ὅτι θὰ φανῇ εὐτυχέστερος εἰς τὸ μέλλον.

⁂

Ἡ «**Γυναῖκα**». Εἰς ἕνα τσαντῆρι τῆς ἐρήμου, κάποιος περιηγητὴς φιλόσοφος εἰσέρχεται καὶ εὑρίσκει νωχελῶς ἐξηπλωμένην μίαν Ὀθωμανίδα, τὴν ὡραίαν Φατμέ. Γίνεται δεκτός, ἀλλὰ τὸν εἰδοποιεῖ ἡ Φατμὲ ὅτι πρὶν δύσῃ ὁ ἥλιος πρέπει νὰ φύγῃ διότι θὰ ἔλθῃ ὁ ἄνδρας της, ὁ ὁποῖος εἶνε πολὺ ζηλότυπος καὶ διόλου παράδοξον νὰ τοῦ κόψῃ μὲ τὸ χαντζάρι τὸ κεφάλι.

Ὁ φιλόσοφος καυχᾶται ὅτι εἶνε καρδιογνώστης, ὅτι ἐσπούδασε κατὰ βάθος τὴν γυναῖκα, ὅτι τὴν ἐψυχολόγησε καὶ ὅτι δὲν ἀπατᾶται παρ' αὐτῆς.

Ἡ Φατμὲ τὸν ἀκούει ἀπαθῶς, ἀλλὰ ἐν τῇ πονηρίᾳ της τοῦ στήνει τὰ δίκτυα της. Ὁ φιλόσοφος κρατεῖ καὶ ἓν τεφτέρι, εἰς τὸ ὁποῖον εἶνε γραμμένα ποικίλα γνωμικὰ περὶ τῆς γυναικός, τὰ ὁποῖα καὶ ἀναγινώσκει. Ἡ Φατμὲ προσποιεῖται ὅτι τὸν ἀγαπᾷ, ἐκεῖνος ρίπτεται εἰς τοὺς πόδας της, ὅταν αἴφνης ἀνεγείρεται ἡ Φατμὲ ἀποτόμως· ἤκουσε τὸν καλπασμὸν τοῦ ἀλόγου· ἔρχεται ὁ ἄνδρας της. Ὁ φιλόσοφος τὰ χάνει καὶ ζητεῖ νὰ κρυφθῇ. Ἡ Φατμὲ τοῦ ὑποδεικνύει μίαν κασέλαν καὶ ἐκεῖ κρύπτεται ὁ φιλόσοφος. Ἡ Φατμὲ τὸν κλειδώνει, κ' εὐθὺς ἐμφανίζεται ὁ ἄνδρας της· τὴν ἐρωτᾷ πῶς ἐπέρασε κατὰ τὴν ἀπουσίαν του καὶ ἐκείνη ἀφελέστατα τοῦ λέγει ὅτι εἶχε συντροφιὰ ἕνα φιλόσοφον, ὅστις μάλιστα καὶ ἐγονάτισε πρὸ αὐτῆς. Ὁ ἄνδρας τῆς Φατμὲ ἐξαγριοῦται, καὶ ζητεῖ νὰ μάθῃ ποῦ εἶνε ὁ τολμηρὸς αὐτὸς ξένος. Ἡ πονηρὰ Φατμὲ ὑποδεικνύει τὴν κασέλαν καὶ δίδει τὸ κλειδὶ εἰς τὸν ἄνδρα της, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐκεῖνος τὸ λαμβάνει, τοῦ φωνάζει περιχαρὴς ἡ Φατμὲ «Γιάντες!». Εἶχαν βάλῃ στοίχημα ὅτι ἂν τὸν γελάσῃ νὰ τῆς δώσῃ τὸ μαργαριταρένιο γιορντάνι ποῦ ἔφερεν εἰς τὸν λαιμόν του. Τῆς τὸ δίδει καὶ φεύγει· τότε ἡ Φατμὲ ἀνοίγει τὴν κασέλα καὶ ἀνακύπτει ἐξηντλημένος ἐκ τοῦ τρόμου ὁ φιλόσοφος. Ὁμολογεῖ τὴν ἧττάν του· αὐτὸς ὁ καυχηθεὶς ὅτι γνωρίζει ἐκ πείρας καλὰ τὴν γυναῖκα καὶ ὅτι δὲν τὴν φοβεῖται, φεύγει κατησχυμένος, γενόμενος τὸ παίγνιον τῆς γυναικός, ἣν ἤθελε πρὸ ὀλίγου νὰ διδάξῃ.

Ἡ «*Γυναῖκα*» εἶνε εὔμορφα γραμμένη, εἰς ὡραίους καὶ γλαφυροὺς στίχους. Ἰδίως τὰ γνωμολογικὰ δίστιχα περὶ γυναικῶν νοστιμώτατα καί... ἀληθινὰ ἐν τῇ χαριτωμένῃ σατύρᾳ των. Ὁ κ. Πολέμης ἠρίθμησεν μίαν ἔτι ἐπιτυχίαν, μολονότι ἡ «Γυναῖκα» του εἶνε κυρίως κωμικὸν παίγνιον καὶ οὐχὶ κωμῳδία.

Ἡ κ. Κυβέλη εἶχεν ὡς Ὀθωμανὶς μὲ τὰ σαλβάρια μίαν ὡραίαν ἐμφάνισιν, ἰδίως σωματικοῦ κάλλους. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόκρισίς της πολὺ καλή.

Ἡ δ. Κομπότη, ὡς ὀδαλίσκη, ἐτραγούδησε ἓν πρωτότυπον (;) ἆσμα τοῦ κ. Σακελλαρίδου μὲ δειλίαν, ἀλλὰ καὶ μὲ αἴσθημα.

⁂

«Τὸ «**Κοιμισμένο Παλάτι**» εἶνε μιὰ φανταστικὴ ἀλληγορία τετράπρακτος τοῦ κ. Ἀλ. Γαλανοῦ, ἀνήκοντος εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν συγγραφέων. Τὸ παραμῦθι αὐτό, γραμμένον εἰς στίχους δημοτικούς, ἔχει σὺν τῇ ποιήσει καὶ ἔννοιαν πολιτικήν, ἀσθενῆ δρᾶσιν — ἀφοῦ εἶνε παραμῦθι, ἀλλὰ τελείαν κάθαρσιν — ἀφοῦ εἶνε... παραμῦθι.

Τὸ Ρηγόπουλο ἀγαπᾷ μίαν Πεντάμορφη. Ἡ Ἀρετὴ καὶ ἡ Κακία τοὺς διαμφισβητοῦν. Ἀλλὰ οἱ ἐρωτευμένοι ἀκαλουθοῦν τὴν Κακίαν. Ὁ Ρήγας εἶνε ῥάθυμος βασιλιᾶς, τὸν ὁποῖον ὁ Γελωτοποιός του παρορμᾷ πρὸς δρᾶσιν. Ἀγγελιαφόροι κομίζουν εἰδήσεις ὅτι ἡ χώρα κινδυνεύει ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Τὸ Ρηγόπουλο λείπει, εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς Πεντάμορφης· ὁ γέρων Βασιλεὺς σπεύδει πρὸς ἄμυναν καὶ ἐνῷ φονικὸς τελεῖται ἔξω ἀναβρασμός, τὸ Ρηγόπουλο ἔρχεται μὲ τὴν Πεντάμορφη ἐν μέσῳ Νηρηΐδων, αἱ ὁποῖαι τοὺς ῥαίνουν μὲ γαμήλια ἄνθη. Ἀλλ' ἡ πόλις διατρέχει τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων· ἡ Ἀρετὴ προσπαθεῖ νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς Πεντάμορφης τὸ Ρηγόπουλο, τὸ ὁποῖον καλεῖ ἡ Πατρὶς εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Ὁ Ἔρως ἔρχεται νὰ προστατεύσῃ τὴν Πεντάμορφην, ἀντιτασσομένην εἰς τὴν Ἀρετήν, ἡ ὁποία ὅμως κατισχύει, διότι τὸ Ρηγόπουλο ἐγκαταλείπει τὴν Πεντάμορφην καὶ σπεύδει νὰ σώσῃ — καὶ σώζει — τὴν Πατρίδα, ἐνῷ ἡ θριαμβεύουσα Ἀρετὴ τυφλώνει τὸν Ἔρωτα. Ἡ ἀλληγορία ἐδόθη διὰ μίαν φορὰν πρὸ κενῶν σχεδὸν καθισμάτων. Οἱ στίχοι εἶνε καλοί, ἀλλὰ τὸ ἔργον στερεῖται ζωῆς. Οἱ ἠθοποιοὶ τελείως ἀμελέτητοι. Μόνον ἡ κ. Παρασκευοπούλου ὡς Ἔρως ἔπαιξε καλά. Ὅσοι τὴν ἐχειροκρότησαν ὡς Ἀραπίναν τῆς Ἀλυσσίδας, θὰ τὴν ἐξετίμων περισσότερον ἤδη ὡς μίαν καλὴν δραματικὴν ἠθοποιόν.

⁂

Πέρυσιν ὁ κ. Μακρῆς ἔδωσε ἓν δρᾶμα σοσιαλιστικὸν τοῦ «Ἀποκλήρους», χωρὶς ὁ τίτλος νὰ ἀνταποκρίνεται καὶ πολὺ πρὸς τὴν πραγματικότητα, ὅπως αὕτη ἐνεφανίσθη. Συνεχίζων τὰς σοσιαλιστικάς του ἰδέας ὁ συγγραφεὺς ἔδωκε καὶ ἐφέτος καὶ ἄλλο σοσιαλιστικὸν δρᾶμα, τὴν «Λίμνην ποῦ φουσκώνει». Ὡς λίμνην ἀναταρασσομένην ἐννοεῖ ὁ κ. Μακρῆς τὴν ἐξέγερσιν τῆς συνειδήσεως τῶν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων ἐν Ἑλλάδι κατὰ τῶν δυναστευόντων αὐτοὺς προϊσταμένων καὶ κεφαλαιοκρατῶν.

Οἱ ἐργάται μιᾶς ἑταιρείας ὑδρεύσεως ἀπεργοῦν, ζητοῦντες καλλιτέρευσιν τῶν ὅρων τῆς ἐργασίας. Οἱ διευθύνοντες ἀρνοῦνται σκαιῶς τὰ αἰτήματά των ἀποδιώκοντες τὴν παρουσιαζομένην ἐπιτροπήν.

Εἰς τὴν 6' πρᾶξιν οἱ ἀρχιεργάται συσκέπτονται διὰ τὴν ἀπεργίαν των, παρισταμένου καὶ τοῦ Νομικοῦ των συμβούλου, ἀλλὰ μεταξὺ αὐτῶν ὑπεισέδυσε καὶ εἰς ὑπάλληλος τῆς Ἑταιρείας, ἔμπιστος, κατάσκοπος τοῦ διευθυντοῦ καὶ ἐκδικᾶται ὑπὸ τοῦ Κὺρ-Νάσου, τοῦ πρωτεργάτου τῆς ἀπεργίας. Εἰς τὴν σύσκεψιν διὰ νὰ ἐνισχυθῇ ἡ δραματικότης παρίσταται καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ Κὺρ-Νάσου καὶ ἡ σύζυγος ἑνὸς ἄλλου ἐπίσης ἀπεργοῦ. Εἰς τὴν γ' πρᾶξιν συλλαμβάνονται οἱ πρωτεργοὶ τῆς ἀπεργίας, ἤτις ὡς συνέπειαν ἔσχε τὴν καταστροφὴν τοῦ ὑδραγωγείου, ἐξ ἧς πρῶτα θύματα ἔπεσαν, παρασυρθέντα ὑπὸ τῆς ροῆς τῶν ὑδάτων, ἡ σύζυγος καὶ τὸ τέκνον τοῦ Κὺρ-Νάσου. Σκηνὴ συγκινητικὴ ἐκτυλίσσεται ἐνώπιον τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἑταιρείας καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως προσαγομένων τῶν δύο πρωτεργατῶν τῆς ἀπεργίας καὶ εἰσορμώσης τῆς ἀτυχοῦς γυναικός, ἀδελφῆς τοῦ ἑνὸς καὶ συζύγου τοῦ ἑτέρου. Λαμβάνει εὐκαιρίαν τότε ὁ Κὺρ-Νάσος νὰ ἐκφωνήσῃ Φιλιππικὸν κατὰ τῶν τυράννων τῆς ἐργασίας, κατὰ τῶν διευθυντῶν καὶ τῶν κεφαλαιούχων, καὶ μετὰ τὴν ἀγόρευσιν, δι' ἧς προαγγέλλεται ἡ ἐν τῷ μέλλοντι Ἀνάστασις τῶν ἐργατῶν, ἀπάγονται οἱ ἔνοχοι εἰς τὴν φυλακήν.

Τὸ ἔργον ἐγράφη μόνον διὰ τὰς σοσιαλιστικὰς ἰδέας καὶ περιστρέφεται αὐστηρῶς ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῶν. Κανὲν ἄλλο αἴσθημα δὲν παρεμβάλλεται. Καὶ αὐτὸ τὸ κωμικὸν πρόσωπον τὸ ὁποῖον παρατίθεται συνήθως διὰ τὴν μείωσιν τῆς συγκινήσεως ἐλλείπει, ἐκτὸς ἂν ἐκληφθῇ ὡς ἀστεῖος ὁ Νομικὸς σύμβουλος μὲ τὴν προσπάθειαν νὰ τὸν παρουσιάσῃ ὡς τοιοῦτον, μὲ μίαν ἐπιτυχῆ ἀπομίμησιν γνωστοῦ πολιτευομένου, ὁ ὑποδυθεὶς αὐτὸν ἠθοποιός.

Ὁ κ. Μακρῆς ὅταν πέρυσι παρεστάθησαν οἱ «Ἀπόκληροι» του ἔσχε πικρὰν πεῖραν τοῦ τολμήματός του ἐξαναγκασθεὶς εἰς παραίτησιν ἀπὸ τῆς θέσεως, ἣν εἶχεν εἰς τινα ἑταιρείαν. Καὶ ἐκδικεῖται διὰ τῆς «Λίμνης ποῦ κ.λ.π.». Εἶνε τοῦτο ὁπωσδήποτε ἱκανοποίησις, ἀλλὰ ἡ γενικότης εἰς ἣν ἀφορᾷ τὸ ἔργον προδίδει μίαν σπουδὴν εἰς ἀνακίνησιν ζητημάτων δι' ἃ δὲν φαίνεται, ἀκόμη τοὐλάχιστον, πρόσφορον τὸ Ἑλλ. ἔδαφος. Ὅ,τι ἔκαμεν ὁ Κράμφ εἰς τὸ «Μεγάλο βράδυ» διὰ τὴν Ρωσσίαν, ἠθέλησε νὰ κάμῃ ὁ κ. Μακρῆς μὲ τὴν «Λίμνην» διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλ' αἱ ἀποστάσεις καὶ ὡς πρὸς τὰ ζητήματα καὶ ὡς πρὸς τὰ ἔθνη καὶ ὡς πρὸς τὴν δύναμιν τὴν συγγραφικὴν εἶνε μεγάλαι.

Τὸ ἔργον δὲν ἔχει δραματικὴν ἀξίαν, γραφὲν ὅπως ἀναπτυχθῇ ἡ περὶ ἐργασίας, κεφαλαίου καὶ ἀπεργιῶν ἰδέα τοῦ συγγραφέως. Ὅλον τὸ ἔργον, πλὴν τῶν στιγμῶν καθ' ἃς λάμπει ἡ οἰκογενειακὴ στοργὴ ὑπὸ τὴν μορφὴν μιᾶς γυναικός, εἶχε τὴν φόρμαν δημοσιογραφικῆς ἀρθρογραφίας καὶ ἀφηγήσεως.

Ἡ ἀπουσία ἐκ τῆς παραστάσεως ἀντιπροσώπων τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ ἐμείωσε τὴν ἀναμενομένην ἐντύπωσιν· διότι τὸ μεγαλείτερον μέρος τοῦ ἀκροατηρίου δὲν ἐφαίνετο ἀποδεχόμενον τὰς σοσιαλιστικὰς ἰδέας, μολονότι κατ' ἐπιφάνειαν παρακολουθοῦνται πάντοτε ἀπὸ ὡραίας φράσεις καὶ μεγάθυμα αἰσθήματα·

Κ.

Κα **Ὄλγα Παπαδιαμαντοπούλου** (Ρεβέκα)
Ὡς Ἡρόνζε

Δεσποινὶς **Κικὴ Γιαννοπούλου**

ΩΡΑΙΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Η ΤΖΟΚΟΝΤΑ

Ἀπὸ τῆς 8 Αὐγούστου ἀνάστατος ὁ καλλιτεχνικὸς κόσμος διὰ τὴν ἀπρόοπτον κλοπὴν τῆς Τζοκόντας, τοῦ ἀριστοτεχνήματος τοῦ Λεονάρδου δα-Βίντσι. Ἡ Τζοκόντα ἦτο τὸ τιμαλφὲς κόσμημα τοῦ Λούβρου, τοῦ Ἐθνικοῦ τῆς Γαλλίας Μουσείου τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

Ἡ κλοπὴ ἦτο τόσον θρασεῖα, ὥστε εἰς τὰς ἀρχὰς δὲν ἐπιστεύθη· ἀλλὰ καὶ πολὺ ἐπιτηδεία, ἀφοῦ παρ' ὅλας τῆς Ἀστυνομίας τὰς προσπαθείας, μένει ἀνεύρετος ἡ εἰκὼν καὶ ἀσύλληπτοι οἱ κλέπται. Σπανίως τόσον ἀντίθετοι καὶ παράδοξοι ὑποθέσεις συνεσωρεύθησαν ὅπως ἐξηγηθῇ ἡ αἰτία τῆς κλοπῆς, ἀφοῦ ἡ εἰς χρῆμα ἀποτίμησις ἀποκλείεται διὰ τὸ ἀδύνατον τῆς πωλήσεως. Ἀλλ' οὐδεμία ἐκ τῶν ὑποθέσεων αὐτῶν ἀπεδείχθη βάσιμος. Καὶ ἡ ὡραία φυγὰς μὲ τὸ βαθὺ καὶ ἀνεξερεύνητον βλέμμα καὶ τὸ σαγηνευτικὸν καὶ αἰνιγματῶδες μειδίαμα, μάτην ἀναμένει νὰ ἐπανίδῃ τὸ φῶς καὶ ὡς θρῦλλος πτερυγίζει τὸ ἀπαράμιλλον εἰς γλυκύτητα κάλλος της.

Σπουδὴ ὑπὸ **Κικῆς Γιαννοπούλου**

Ἡ κλοπὴ κατέδειξε καὶ ἓν θλιβερὸν γεγονός. Ὅτι μένουν σχεδὸν ἀφρούρητα τὰ κειμήλια τῆς τέχνης, ἐνῷ ἔπρεπε δρακόντειοι προφυλάξεις νὰ λαμβάνωνται. Εἰς Μουσεῖα ἤδη τῆς Ἀγγλίας εἰσήχθη τὸ σύστημα τῆς δι' αὐτομάτων ἠλεκτρικῶν κωδωνίσκων φυλάξεως, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ κύνες χρησιμοποιοῦνται. Εἰς τὸ Λοῦβρον τὴν ἡμέραν τῆς κλοπῆς ὅλοι «ἔλαμπον διὰ τῆς ἀπουσίας των» κατὰ τὴν Γαλλικὴν ῥῆσιν.

Ἡ συγκίνησις τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος εἶνε βαθυτάτη. Ἡ Τζοκόντα ἦτο τὸ προσφιλέστατον καλλιτέχνημα, ἡ ποιητικωτέρα προσωπογραφία τοῦ κόσμου ὅλου. Καὶ ἐθρήνησαν τὴν ἀπαγωγήν της ὅλοι οἱ χρονογράφοι τῶν ἐφημερίδων. Μόνον κάποιος 'μεγαλοφυὴς τεχνοκρίτης Ρωμηὸς ἠπόρησε διὰ τὸν θόρυβον ὅστις περὶ τὸν πίνακα τοῦ Λα-Βίντσι διεξάγεται, κρίνων τὴν Μόναν Λίζαν, τὴν θελκτικὴν Τζοκόνταν, ὡς

Σπουδὴ ὑπὸ **Κικῆς Γιαννοπούλου**

μίαν Ἀνδριώτισαν παραμάναν, ἀναξίαν νὰ γίνεται τόσος λόγος. «O tempora, o . . . μωρίαι!»

ΕΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΓΥΖΗ

Ἡ δημοσίευσις ἀγνώστου καὶ ἀνεκδότου πίνακος τοῦ Γύζη, τοῦ ὑπάτου τῶν Ἑλλήνων ζωγράφων μετὰ τὸν Θεοτοκόπουλον, πρέπει ἰδιαίτατα νὰ τονισθῇ. Ὁ μέγας καλλιτέχνης, τὴν ἀξίαν τοῦ ὁποίου διεξεδίκησεν ἡ πλουσία εἰς καλλιτέχνας Γερμανία, ἀφῆκε, ἐκτὸς τῶν μεγάλης ἀξίας ἔργων του καὶ σχέδια ἀρκετά, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν εἶνε προσχεδιάσματα ἐκτελεσθέντων κατόπιν ἔργων, ἄλλα δὲ σχέδια ἁπλᾶ, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἐπεξεργασθῇ.

Ἐν ἐκ τούτων εἶνε καὶ ὁ «Ἔρως ὁδηγῶν δύο μικρὰς νύμφας». Τὸ πρῶτον ἤδη ἐδημοσιεύθη ἡ εἰκὼν αὕτη ὑπὸ τοῦ καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ «Πινακοθήκη», εἰς τὴν εὐμενῆ παραχώρησιν τῆς ὁποίας ὀφείλεται καὶ ἡ ἐν τῇ «Ἑλλ. Ἐπιθεωρήσει» δημοσίευσις τοῦ ἔργου, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Γύζης ἀναφαίνεται ἐν ὅλῃ του τῇ ἀρχαϊκῇ ἁρμονίᾳ καὶ ποιητικῇ ἐμπνεύσει.

ΤΟ ΜΕΓΑΡΟΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Ἔληξεν ἡ προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων διὰ τὸ Μέγαρον τῶν Δικαστηρίων. Ὁ διαγωνισμὸς εἶνε διεθνής, πολλοὶ δὲ εἶνε οἱ συμμετέχοντες. Ὑπολογίζεται ὅτι ἐὰν ἐκτεθοῦν τὰ σχέδια θὰ καταλάβουν χίλια τετραγωνικὰ μέτρα. Εἰς τοιαύτην πληθώραν δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εὐχερῶς θὰ εὑρεθῇ τὸ ἄριστον. Εἰς τοῦτο θὰ συντελέσῃ πολὺ ἡ εὔστοχος ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου ὅπως ἡ Ἑλλανόδικος Ἐπιτροπὴ ἀποτελεσθῇ ἀπὸ κριτὰς ξένους, ἕνα Γάλλον, ἕνα Γερμανὸν καὶ ἕνα Ἰταλόν.

Εἶνε ἀτυχῶς πικρὰ ἡ πεῖρα τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχιτεκτονικῶν κατορθωμάτων. Τὸ ξυλοπαγὲς ντρῆντωτ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, τὸ Ἀρσάκειον, μὲ τὰς προβοσκίδας ἐν ἀρχῇ καὶ τὰς ῥωγμὰς κατόπιν εἶνε τὸ προχειρότερον παραδείγματα τῆς ἐγχωρίου ἀρχιτεκτονικῆς παραγωγῆς.

ΝΕΑ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Εἰς τὸν ἐφετεινὸν διαγωνισμὸν τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῆς Καλλιτεχνικῆς σχολῆς τοῦ Πολυτεχνείου ἔτυχεν ἀπολυτηρίου διπλώματος, ἀριστεύσασα, ἡ δεσποινὶς Κικὴ Γιαννοπούλου. Πρὶν ἢ περατώσῃ τὰς σπουδάς της, ἡ νεαρὰ καλλιτέχνις εἶχε δώσῃ δείγματα τῆς τέχνης της ἀξιοζήλευτα. Αἱ σπουδαί της ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ διεκρίθησαν πάντοτε διὰ τὴν λεπτὴν ἀπόδοσιν τοῦ χρώματος καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ σχεδίου, ἰδίως δὲ αἱ ἐν ὑπαίθρῳ ἐκ τοῦ φυσικοῦ σπουδαί της εἶνε ἄξιαι πολλῆς προσοχῆς. Ἰδὲ ἐκ τῶν ὡραίων ἔργων της δημοσιεύομεν ἐν ἄλλῃ σελίδι. Ἡ δεσποινὶς Γιαννοπούλου προσεχῶς ἀπέρχεται εἰς Ῥώμην πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν της.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Γ. Μαρκορᾶς

ΓΕΡΑΣ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Ἀθορύβως, εἰς τὴν ἀγαπημένην του ἔπαυλιν τῆς Κερκύρας, ἔσβεσεν ἐν θαλερῷ γήρατι ὁ ποιητὴς Γεράσιμος Μαρκορᾶς, εἷς τῶν γνησιωτέρων ἀντιπροσώπων τῆς Ἰονίου ποιητικῆς σχολῆς, ἐν ᾗ διέπρεψαν ὁ Σολωμὸς καὶ ὁ Βαλαωρίτης.

Ὁ Μαρκορᾶς ἐγένετο γνωστὸς ὡς ποιητὴς πολὺ ἀργά. Καίτοι τὸ ὡραιότερόν του ἔργον ὁ «Ὅρκος» ἐμπνευσμένος ἀπὸ τὸ ὁλοκαύτωμα τοῦ Ἀρκαδίου, ἔγραφη τῷ 1867, ὁ ποιητὴς ἤρχισε νὰ ἐκτιμᾶται μόλις τῷ 1890, ὅτε ἐγένετο διάλεξις περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν «Παρνασσόν».

Ὁ Μαρκορᾶς, υἱὸς πλουσίου καὶ διαπρεποῦς Κερκυραίου, ἔγραφε στίχους διλεττάντικους, ἡ παραγωγή του δέ, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψει τὸ μῆκος τῆς ζωῆς του, ὑπῆρξεν ὀλίγη ἀλλ' ἐκλεκτή. Ἀφελὴς ἡ Μοῦσα του, πατριωτική, χωρὶς δημοκοπίαν, λυρική χωρὶς ὑστερισμούς, ἁπλῆ ἀλλ' αἰσθαντική, δὲν ἦτο προωρισμένη νὰ γίνῃ δημοφιλὴς· ἀποσπᾷ ὅμως τὴν ἐκτίμησιν διὰ τὰς ὡραίας ἔννοίας καὶ τὴν κομψὴν ἔκφρασιν.

Ὁ Μαρκορᾶς ἔζησε ζωὴν γαλήνιον, ἄνευ περισπασμῶν καὶ ἀντανακλᾶται εἰς τοὺς στίχους του μία φιλοσοφικὴ ἠρεμία. Τὸ «Παράπονο τῆς πεθαμένης» καὶ οἱ «Ἀθῶοι φόβοι» κρίνονται ὡς τὰ καλλίτερά του ποιήματα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΕΣΠΕΡΙΣ

Εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὠδείου Λόττνερ, ὑπὸ ἐπιτροπὴν ἐκ Κυριῶν, ἐνῇ προΐστατο ἡ κυρία Γρυπάρη, ἐδόθη καλλιτεχνικὴ ἡμερὶς ὑπὲρ τοῦ ποιητοῦ κ. Νέη. Διακεκριμένοι καλλιτέχναι καὶ καλλιτέχνιδες συνέπραξαν εἰς τὴν μουσικοφιλολογικὴν ἀπογευματινήν. Ὁ κ. Καλογερόπουλος εὐηρεστήθη νὰ κάμῃ τὴν εἰσήγησιν καὶ νὰ παρουσιάσῃ τὸν ποιητὴν πρὸ τοῦ ἀκροατηρίου του. Ὡς δεῖγμα πνευματικῆς εὐτροφίας καὶ σατυρικῆς δροσερότητος δημοσιεύομεν ὁλόκληρον τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Δ. Ι. Καλογεροπούλου.

Ὑψηλότατος χωρὶς ν' ἀνήκῃ εἰς ἡγεμονικὴν οἰκογένειαν. Μαλλιαρὸς τὴν ὄψιν, χωρὶς νὰ εἶνε μαλλιαρὸς τὰς ἰδέας. Σεβαρότης ἱερατική, χωρὶς νὰ ἀνήκῃ οὔτε κἂν εἰς τὴν ἱεραρχίαν τοῦ ὑπαλληλικοῦ βίου. Ἀγαθός, αἰσιόδοξος, ὡραιοπαθής. Ὠνόμασα τὸν Ἀχιλλέα Νέην.

Καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον δὲν συμβιβάζονται μὲ τὴν πραγματικότητα. Διότι οὔτε Ἀχιλλεὺς εἶνε ὁ πωγωνίας ἀλλὰ καὶ φιλήσυχος συγχρονος ποιητής, οὔτε νέος πλέον. Ἀλλὰ τὴν νεότητα, τὴν ὁποίαν αἰβιωτικαὶ περιπέτειαι πρόωρος ἐρυτράδευσαν, ἐγκλείει ὁ ποιητὴς εἰς τὴν καρδίαν.

Ἀλλὰ συγχώρεμ. Ἔσφαλα. Ὅταν ἐρμῆς τις διὰ τὴν Ἀκρόπολιν ἢ διὰ τὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους, δὲν ἔχει ἀνάγκην προσβολῆς φωτεινῶν εἰκόνων. Καὶ ἐγώ, κληθεὶς νὰ εἰσηγηθῶ τῆς σημερινῆς ποιητικῆς προσπαθείας, δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸν ποιητὴν τῶν Ἀθῴων, ὁ ὁποῖος μολονότι δὲν εἶνε οὔτε Ἀκρόπολις, οὔτε Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους, εἶνε ἐν τούτοις πασίγνωστος. Ὑπάρχει ὅμως ἤττον μία διαφορὰ μεταξὺ τοῦ πονηροῦ Θεοῦ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ ὀνειροπόλου ποιητοῦ τῆς σήμερον. Ὅτι ἐκεῖνος ἐλαξεύθη, ἐνῷ ὁ ζωνταν̀ος ἀπόγονός του λαξεύει στίχους εἰς τὸ γυναικεῖον κάλλος.

Καὶ εἶνε ἡ λατρεία του πρὸς τὸ ὡραῖον φύλον ἐντελῶς ἰδιαίτερα καὶ πρωτότυπος. Διότι ἡ φαντασία τοῦ ποιητοῦ πλειοδοτεῖ πάντοτε εἰς ὡραίας ἐκφράσεις καὶ κομψὰς παρομοιώσεις. Δὲν ὑπάρχει ἀρχαία νύμφη, Δαφνοῦλις, Δραβρυάς, Νηρηΐς, Ναΐας, Ὠκεανίς, ἡ ὁποία νὰ μὴ ἐδάνεισεν εἰς τὰς νεωτέρας Ἀθῴδας, τῇ μεσολαβήσει τοῦ ποιητοῦ, ὄχι μόνον τὸ ὄνομά της—αὐτὸ θὰ ἦτο τὸ ὀλιγώτερον—ἀλλὰ καὶ τὰ μαλλιά της καὶ τὰ μάτια της καὶ τὰ χείλη της καὶ τὸν λαιμόν της καὶ . . . δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀφεθῶ εἰς τὸν κατήφορον τῆς περιγραφῆς, διότι θὰ ἐπέμβω εἰς δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ζηλοτύπως διεκδικεῖ ὁ ποιητής.

Ἡ καλλονὴ εἶνε διὰ τὸν κ. Νέην ὅπως τὸ πυρετόν, καὶ αὐτὸ τὸ πλέον ἀκίνδυνον, διὰ τὴν πυρετιδα. Ἡ ἐλαχίστη προστριβή, δηλαδὴ ἡ ἐλαχίστη ὀφθαλμοβολή, δύναται νὰ ἀνάψῃ φλόγα.

Καὶ εἶνε φλὸξ αἰσθήματος ἡ ποίησίς του, ἀναρριπιζομένη εἰς σονέτα, σονάτας, εἰς τετράστιχα καὶ μόνον δίστιχα δὲν εἶνε τὰ ποιήματα τοῦ κ. Νέη. Διότι γράφει μόνον ὅταν ἐμπνέεται καὶ πρέπει νὰ λεχθῇ πρὸς τιμήν του ποιητοῦ ὅτι ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του καὶ τῶν καλλονῶν τὰς ὁποίας βλέπει, ἔχει γράψῃ τὰ ὀλιγώτερα ποιήματα ἀπὸ πολλοὺς συναδέλφους του.

Ὁ κ. Νέης εἶνε ἡ γνησιωτέρα ἐν Ἑλλάδι προσωποποίησις τῆς μποεμικῆς ζωῆς. Ζῇ μὲ τὰ ὄνειρά του καὶ αὐτὰ πολλάκις εἶνε ἡ τροφή του—ἡ πλέον, ἂς τὸ ὁμολογήσωμεν, ἐλα-

ρρα καὶ ὑγιεινὴ τροφή. Ἐκράτησε παντοτε μετὰ περιπαθείας τὴν λύραν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ μόνον τὴν λύραν δὲν ἐκράτησε τοῦ Ναπολέοντος, τὴν κοινῶς «ναπολεόνιον» καλουμένην.

Ἀλλ' εἶνε σπάνιον εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τοῦ ἀγρίου συμφεροντολογικοῦ ἀγῶνος, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ποίησις σχεδὸν ἐχρεωκόπησε διὰ νὰ κυριαρχήσῃ ἡ ὕλη, νὰ ὑπάρχουν φύσεις τόσον ποιητικαί, ὥστε νὰ μὴ πτοοῦνται ἀπὸ τὰς ἐναντιότητας τῆς ζωῆς, ἀλλὰ νὰ μένουν πισταὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ὡραίου, τοῦ αἰωνίου Καλοῦ.

Ἀξίζει πραγματικὴ ἑορτὴ εἰς ἕνα τοιοῦτον λάτρην, εἰς ἕνα ἄβρὸν τοῦ στίχου καλλιτέχνην, ὁ ὁποῖος μὲ τὰ σύμβολά του, εἰς τὰ ὁποῖα εἶνε ἀπολύτως προσηλωμένος, μὲ τὰς ὀπτασίας του αἱ ὁποῖαι διαγράφονται διαρκῶς εἰς τὸν ὁρίζοντα τῆς ψυχῆς του, ζῇ μίαν ζωὴν ἐσωτερικήν, πνευματικήν, ἀξίαν πολλῆς ἐκτιμήσεως.

Ἰδίως τὸν κ. Νέην ἔχετε ὑποχρέωσιν σεῖς, κυρίαι μου, νὰ εὐχαριστήσετε καὶ νὰ χειροκροτήσετε. Ὄχι μόνον διότι ἀνήκετε εἰς τὸ φύλον τὸ ὁποῖον μὲ τόσην προτίμησιν, μὲ τόσην προθυμίαν καὶ ἀγάπην καὶ εἰσπρον ὑμνήσε καὶ κυριολεκτικῶς ἐθεοποίησεν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀτομικῆς ἔτι, ἰδιαιτέρως ἑκάστη ἐξ ὑμῶν, ἐκτιμήσεως. Δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι μεταξὺ τοῦ σημερινοῦ ἀκροατηρίου, τὸ ὁποῖον περικοσμοῦν τόσαι χαρίεσσαι ἀντιπρόσωποι, ὄχι τοῦ ἀσθενοῦς πλέον, ἀλλὰ τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἰσχυροῦ φύλου—τοῦ αἰωνίου θαλεροῦ καὶ ὡραίου— ὑπάρχουν πολλαὶ αἱ ὑμνηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὅσαι δὲν εἶχον τὸ εὐτύχημα νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἡ κινητήριος δύναμις τῆς ἐμπνεύσεως του, ἂς μὴ ἀπελπισθοῦν. Ἂς ἐνώσουν καὶ αὐταὶ τὰ χειροκροτήματά των, διότι ἀσφαλῶς ὁ ποιητὴς θὰ τὰς περάσῃ καὶ αὐτὰς ἀν ὄχι εἰς τὴν Ἀθανασίαν, βεβαίως ὅμως εἰς τὴν τρίτην—ἢ καὶ τετάρτην ἴσως—ἔκδοσιν τῶν «Ἀθθίδων» του.

Ὅλοι σχεδὸν γνωρίζουν τὸν κ. Νέην ὡς ὑμνῳδὸν τῶν Ἀθθίδων καὶ τὸ πολὺ—πολὺ ὡς συγγραφέα τῆς «Νιμαίρας» τῆς τόσον παρεγνωρισθείσης συμβολικῆς του τραγῳδίας. Ἀλλ' ὁ περιπαθὴς σονετογράφος εἶνε συγχρόνως καὶ δραματικὸς ποιητὴς καὶ ὡς τοιοῦτος θὰ παρουσιασθῇ ἀπαγγέλλων ἕνα δραματικὸν θρύλον τοῦ Μεσαίωνος καὶ μίαν λυρικὴν τριλογίαν.

Ἐκ τῶν συγχρόνων ποιητῶν, ὁ κ. Νέης εἶνε ὁ περισσότερον μεταχειρισθεὶς τὴν ποιητικὴν ἄδειαν. Δι' αὐτῆς ἐγεφύρωσεν Ὄλυμπον καὶ Γολγοθᾶν, συνήνωσεν Ἀκρόπολιν καὶ Πυραμίδας, προσήγγισε Θεαίνας καὶ Ἀθθίδας.

Εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν θὰ εὑρεθῶ καὶ ἐγώ. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ λάβω τὴν ἰδικήν σας, κυρίαι μου, ἄδειαν, ἤτις διὰ τοῦτο δὲν θὰ παύσῃ νὰ εἶνε ποιητική, τὴν ἄδειαν νὰ κατέλθω τοῦ —ἀνυπάρκτου— ῥήματος διὰ νὰ ἀνέλθῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ἐνωρίτερον, εἰς τὸν ἀτίθασσον Πήγασόν του ὁ ποιητὴς τοῦ «Κουρσάρου».

✻

ΣΙΜΟΣ ΜΕΝΑΡΔΟΣ

Τὸ ἑλληνικὸν φῶς τὸ ὁποῖον ἐξαιρετικαί τινες διάνοιαι τοῦ πνευματικοῦ Ἑλληνικοῦ ὁρίζοντος ἀφειδῶς σκορπίζουσιν εἰς τῆς δύσεως τὰ πολύφωτα κέντρα, ἡ πολυμέριμνος Κυβερνητικὴ ἀντίληψις ἐπέτυχε νὰ ἐξασφαλίσῃ καὶ διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον. Ὁ διαπρεπὴς Καθηγητὴς τοῦ περιδόξου Πανεπιστημίου τῆς Ὀξφόρδης κ. Σῖμος Μενάρδος, ὁ τιμῶν τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπιστήμην ἐν τῇ ξένῃ, διωρίσθη Καθηγητὴς τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ, ἀρδέντος παντὸς κωλύματος τὸ ὁποῖον θὰ ἐμπαιτίζει τὴν τόσον ἐπιτυχῆ διορισμὸν αὐτοῦ. Ὁ κ. Μενάρδος μὲ τὰς γνώσεις του, μὲ τὴν φιλοπονίαν του, μὲ τὸ ἐρευνητικώτατον καὶ κριτικώτατον πνεῦμά του, μὲ τὴν φωτεινὴν διάνοιάν του καὶ τὴν ἁρμονικωτάτην εὐγλωττίαν του, μὲ τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ μεγάλα ἰδανικά, τὸ ἔργον του καὶ τὴν ἐπιστήμην του καὶ μὲ τὰ φῶτα τὰ ὁποῖα πλούσια ἀπεκόμισεν ἐκ τῆς ἀνασυστροφῆς μετὰ τῶν μεγαλειτέρων σοφῶν τῆς Δύσεως, θὰ δώσῃ ζωὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ θὰ ἐνισχύσῃ τὸ ἔργον τῶν ὀλίγων ἐθνικῶν διδασκάλων τῶν ἀπὸ Πανεπιστημιακῆς Ἕδρας διδασκόντων.

✻

Ο ΚΟΡΙΟΛΑΝΟΣ

Ἐξεδόθη θαυμασία τραγῳδία τοῦ ἀθανάτου Σαίξπηρ «Κοριολανὸς» κατὰ τὴν ὡραίαν μετάφρασιν τοῦ κ. Μιχ. Δαμιράλη, ὅστις ἀσχοληθεὶς ὡς γνωστὸν εἰς τὴν Σαιξπήρειον φιλολογίαν ἐδημοσίευσε πολλῶν Σαιξπηρείων δραμάτων μεταφράσεις περὶ ὧν καὶ ἡμεδαποὶ καὶ ἀλλοδαποὶ κριτικοί, ἐκ τῶν διαπρεπεστάτων, ἐδημοσίευσαν ἐμμενεστάτας κρίσεις.

Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Κοριολανοῦ παρέλαβεν ὁ Σαίξπηρ ἐκ τῶν παραλλήλων βίων τοῦ Πλουταρχου, οὗς ἀνέγνω ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ Νόρθ γενομένῃ Ἀγγλικῇ μεταφράσει· ἀκολουθεῖ δὲ τὸν Χαιρωνέα φιλόσοφον μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας, ὥστε οὐ μόνον τὰ κυριώτατα χαρακτηριστικὰ τῶν ἐξεχόντων προσώπων, ἀλλὰ καὶ πλείστας λεπτομερείας καὶ λόγους ὁλοκλήρους παραλαμβάνει αὐτολέξει. Μετ' ἐκπάκτου δυνάμεως καὶ ἀξιοθαυμάστου τέχνης εἰκονίζει τὸν χαρακτῆρα τοῦ ὑπερηφάνου, ὑψηλόφρονος καὶ ἀκάμπτου πολεμιστοῦ Κοριολανοῦ, ἐξαίρων ἰδίως τὴν ἀνδρείαν, τὸ ἀτρόμητον θάρρος καὶ τὸ ἄκαμπτον αὐτοῦ. Τὸν ὁρμητικὸν βίον καὶ ἄκαμπτον χαρακτῆρα τοῦ ἥρωος ζωγραφίζει ὁ ποιητὴς διὰ τῆς ἑπομένης συντόμου περιγραφῆς ἣν περὶ αὐτοῦ κάμνει ὁ Μενήνιος.

«Τὸ ῥόδημά του λέγει, εἶναι παρὰ πολὺ ὑψηλὸν διὰ τὸν κόσμον τοῦτον, οὔτε τὸν Ποσειδῶνα ἤθελε κολακεύσει διὰ τὴν τριαίναν του, οὔτε τὸν Δία διὰ τοὺς κεραυνούς του. Ἔχει τὴν γλῶσσαν ἐπὶ τῶν χειλέων· ὅτι διανοεῖται τὸ λέγει ἡ γλῶσσα του· ὅταν δὲ ὀργισθῇ, λησμονεῖ ὅτι ὑπάρχει καὶ θάνατος».

Ἀπαιτῶν ὁ Κοριολανὸς νὰ κολακεύσῃ τὸν λαὸν καὶ νὰ δείξῃ πρὸς αὐτὸν τὰ τραύματά του, κατὰ τὰ εἰωθότα, ἵνα λάβῃ τὰς ψήφους του, λέγει ὑπερηφάνως:

«Ἐγὼ νὰ καλακεύσω τὸν λαόν, γάριν τῶν ψήφων του καὶ νὰ δείξω πρὸς αὐτὸν τὰς πληγάς μου, ἀμυχὰς ἀκανθῶν, τὰς ὁποίας καὶ ὁ τελευταῖος τῶν στρατιωτῶν ἔλαβε ἀπαρατήρητος; Ὄχι οὐδέποτε θὰ τὸ πράξω».

«Ὀφείλεις, τοῦ λέγει ὁ ὑπάτος, νὰ συμμορφωθῇς πρὸς τὰ ἔθιμα, νὰ περιβληθῇς πενιχρὸν ἱμάτιον καὶ νὰ ἐκλιπαρήσῃς τὰς ψήφους τοῦ λαοῦ, ἀπαριθμῶν καὶ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας σου». Ὁ δὲ Κοριολανὸς ἐξοργισθεὶς ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν αὐθάδους γλώσσης τοῦ δημάρχου, ἀποκρίνεται:

«Βλάσσημε δήμαρχε. Καὶ εἴκοσι χιλιάδες θὰ ἦτοι ἂν ἦσαν ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν σου καὶ ἄλλα τόσα ἑκατομμύρια ἐν τῇ πυκνῇ σου καὶ τὸ διπλάσιον τούτων ἐπὶ τῆς ψευδομένης σου γλώσσης, θὰ σοῦ ἔλεγον ὅτι ψεύδεσαι μετὰ φωνῆς τόσον εἰλικρινοῦς, μεθ' ὅσης προσευχόμεθα πρὸς τοὺς Θεούς».

Ἀλλ' ἡ πρωτίστη τῶν ἀρετῶν τοῦ Κοριολανοῦ εἶναι ἡ πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ ἀγάπη καὶ τὴν ἀρετὴν ταύτην ἐξαίρει μετὰ πολλῆς τέχνης ὁ ποιητής.

«Ἦν γὰρ τοῖς μὲν ἄλλοις ἡ δόξα τῆς ἀρετῆς τέλος, ἐκείνῳ δὲ τῆς δόξης ἡ τῆς μητρὸς εὐφροσύνη. Τὸ γὰρ ἐκείνην ἐπαινούμενον ἀκούσαι καὶ στεφανούμενον ἰδεῖν καὶ περιβαλεῖν θάκρυσσαν ὑφ' ἡδονῆς. ἐντιμότατον αὐτὸν ἐνόμιζε ποιεῖν καὶ μακαριώτατον» (Πλούτ. Γάϊος Μάρκιος IV).

Πειισθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν παρακλήσεων τῆς μητρός του νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν λαὸν καὶ μὲ ἥπιον τρόπον νὰ ζητήσῃ τὰς ψήφους του, «Ἔστω, λέγει, ὀφείλω νὰ τὸ πράξω. Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ ὁ χαρακτὴρ μου, καὶ ἂς μὲ καταλάβῃ ἑτέρας φρόνημα. Ἂς μεταβληθῇ εἰς ἀσθενῆ φωνὴν εὐνοήτου ἢ εἰς κοραστιδὸς ἀποκοιμιζούσης νήπια ἡ βροντοῦσης καὶ ὡς κρότος τυμπάνου ἠχοῦσα πολεμικὴ φωνή μου. Πανοῦργου μειδίαμα ἂς ἐπικαθήσῃ ἐπὶ τῶν παρειῶν μου καὶ μειρακίων δάκρυα ἂς πλημμυρήσωσι τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ἂς νενήσῃ τὰ γείλη μου γλῶσσα ἐπαίτου, καὶ ἂς καμφθῶσι ὡς τὰ τοῦ λαμβάνοντος ἐλεημοσύνην τὰ ὀπλισμένα μου γόνατα· τὰ ὁποῖα μόνον ἐπὶ τοῦ ἀναβολέως μου ἐκυρτοῦντο! Ὄχι, δὲν θὰ τὸ πράξω ἐκ φόβου μὴ παύσω τιμῶν τὴν εἰλικρινεστάν μου, καὶ διὰ τῆς ὑποκρισεως ταύτης προσάψω εἰς τὴν ψυχήν μου γαμέρπειαν ἀνεξίτηλον».

Τὸν Κοριολανόν, ἐξαματοποίησαν ὅλων σχεδὸν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν οἱ ποιηταί. Δύο ὁμώνυμοι τραγῳδίαι ἐδημοσιεύθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ τῷ 1755 ὑπὸ τοῦ Thomas Sheridan καὶ ὑπὸ τοῦ Tomson.

Ἐννέα δὲ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐν Γαλλίᾳ. Μία τούτων ἐγράφη ὑπὸ τοῦ La-Harpe. ὅστις ὁμολογεῖ ὅτι παρέλαβεν ὁλόκληρον τὴν τρίτην πρᾶξιν ἐκ τῆς Σαιξπηρείου Τραγῳδίας. Ὁ Leone Allanci μνημονεύει δύο «Κοριολανῶν» γραφέντων ἐν Ἰταλίᾳ· ὑπάρχει πρὸς τούτοις καὶ μελόδραμα «Κοριολανὸς» μελοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Groun.

«Κοριολανὸν» ἔγραψε καὶ ὁ ἡμέτερος Γ. Μαυρομιχάλης. Ἀλλὰ τίς γινώσκει σήμερον τὰ ἔργα ταῦτα; Τίς δὲ ἀγνοεῖ τὸ τοῦ Σαίξπηρ; Ἡ αἴγλη τοῦ Τιτανείου ἔργου τοῦ δαιμονίου ποιητοῦ τὰ ἐπεσκίασεν ὅλα.

Τὰ δράματα τοῦ Σαίξπηρ μεταφρασθέντα πρὸ πολλοῦ συνεκίνησαν πλειότερον παντὸς ἄλλου ποιητικοῦ ἔργου ἀρχαίου ἢ νεωτέρου τὴν πανκόσμιον φιλολογίαν. Ἄνευ τῶν πολυτίμων μεταφράσεων καὶ ἐμβριθῶν περὶ τοῦ δαιμονίου ποιητοῦ μελετῶν τοῦ κ. Μιχ. Δαμιράλη, μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον ἀσχοληθέντος ὁ ἀθάνατος τῆς Ἀγγλίας τραγικός, ὁ κορυφαῖος τῶν ποιητῶν κατὰ τὸν Καρλάϊν. θὰ ἔμεινε σχεδὸν ἄγνωστος παρ' ἡμῖν. Ἄξιος ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης εἶναι τῷ ὄντι ὁ κ. Γ. Φέξης συντελῶν διὰ τῶν ἐκδόσεών του εἰς τὴν παρ' ἡμῖν διάδοσιν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς παγκοσμίου φιλολογίας.

Α. Νέαρχος

✻

ΜΙΑ ΠΟΙΗΤΡΙΑ

Νέα ποιήτρια προστίθεται εἰς τοὺς φιλολογικοὺς κύκλους, ἡ κυρία Καίτη Σφῆκα, τῆς ὁποίας αἱ ἐμπνεύσεις φέρουν τὸν ποιητικὸν καὶ πρωτότυπον τίτλον **«Πορφυρένιες Ἀτμίδες»**. Φύσις καλλιτεχνική, ἡρμήνευσε τοὺς πόθους καὶ τὰ ὄνειρά της εἰς αἰσθηματικοὺς στίχους, οἱ ὁποῖοι ἂν δὲν ἔχουν μεγάλην τέχνην, ἔχουν ὅμως μίαν συγκινοῦσαν χάριν καὶ γλυκύτητα. Πολλὰ ἐκ τῶν ἐν τῇ συλλογῇ της ποιημάτων εἶνε εὔμορφα, ὡς δεῖγμα δὲ τῆς ποιητικῆς ἀξίας τῆς κ. Σφῆκα δημοσιεύομεν ἐν ἀνεκδότον ποίημα της, ἱκανὸν νὰ ἐλκύσῃ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀναγνωστῶν μας πρὸς τὴν συμπαθεστάτην ποιήτριαν.

★ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΑΛΛΑΝΟΥΣ ΚΟΣΜΟΥΣ ★

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΡΠΑΣ

Ἡ Ἅρπα, ποὺ ἐτόνιζε
ἡ Μοῖρα τὸ τραγοῦδι,
Ποὺ ἡ λύπη τ' ὁρμήνευε
Καὶ τὄπλεκ' ἡ Χαρὰ
Ἡ Ἅρπα ἡ χρυσόχορδη
κρύφιας ζωῆς λουλοῦδι
Ἔγυρε καὶ ἐφύχησε
τὴν νύχτα χθὲς ἀργά.

—

Ἔγυρε σὲ κατάμαυρο
θλιμμένο κυπαρίσσι
Ἀφίνοντας τὴν ὑστερνή
πνοὴ μὲς τὰ κλαριά.
Κι' ἄφησ' ἡ Μοῖρα ἄθελα
ἐκεῖ νὰ τὴν κοιμήσῃ
Νὰ τήνε δέρνῃ ἡ πνοὴ
τοῦ ἄπονου βορρᾶ!

—

Καὶ τώρα ἕνα παράπονο
λευκό, σὰν ἅγιο φῶς
Ἀπλώνεται στὴν ἐρημιὰ
στὴν ἀγκαλιὰ τ' ἀπείρου
Καὶ 'στῆς σπασμένες τῆς χορδὲς
μυρολογᾶ χλωμὸς
Ὁ Πόνος κι' ἡ ἀνάμνησι
κάποιου χαμέν' ὀνείρου.

ΚΑΙΤΗ ΣΦΗΚΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» πρέπει σήμερον νὰ ὁμιλήσῃ διὰ τὴν ζωὴν δύο μηνῶν, ἀφοῦ τεῦχος δὲν ἐξεδόθη τὸν Αὔγουστον, διότι αἰσθάνεται καὶ αὐτὴ τὴν ἀνάγκην μιᾶς μικρᾶς κατ' ἔτος ἀναπαύσεως. Εἶνε τόσον κουραστικὴ καὶ ἐξαντλητικὴ καὶ ἐκνευριστικὴ ἡ ζωὴ τῆς γραφίδος, τῆς ἐμπνεύσεως, τῆς πνευματικῆς δημιουργίας καὶ ἐν γένει τῆς ἐργασίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος παίζει τὸν μεγαλείτερον ρόλον, ὥστε ἡ τριακονθήμερος ἀποχὴ ἀπ' ὅλα αὐτὰ νὰ δίδῃ διὰ τῆς ἀναπαύσεως νέας δυνάμεις καὶ νέαν πρὸς τὴν ἐργασίαν διάθεσιν.

✻

*Καὶ εὐτυχῶς ὅτι οἱ δύο αὐτοὶ μῆνες μὲ τὴν πληθώραν τῶν σοβαρῶν γεγονότων των δίδουν τὴν ἔλην ἄφθονον καὶ καθιστοῦν σχεδὸν ἄκοπον τὴν ἀναγραφήν. Ἡ πρώτη μεγάλη εἴδησις τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀναγράψῃ τις εἶνε τοῦ «**Ἀβέρωφ**» ἡ ἄφιξις. Ἐπὶ τέλους. Τὸ πλοῖον τὸ ὁποῖον δίδει ῥώμην εἰς τὸ Ναυτικόν μας, τὸ πλοῖον τὸ ὁποῖον συγκεντρώνει τόσας ἐλπίδας, τὸ πλοῖον τὸ ὁποῖον ἐθέρμανε μὲ τὰ ὄνειρά του ὁ Ἑλληνικὸς λαός, τὸ ὁποῖον ἐβαυκάλισε μὲ τὰς ἐλπίδας του, τὸ ἐναυπήγησε μὲ τὸ αἷμά του, τὸ παρηκολούθησε μὲ τὴν ἀγωνίαν του, κατέπλευσε τέλος εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ὕδατα. Ἡ ἄφιξίς του εἰς τοῦ Φαλήρου τὰ γαλανὰ νερά, ὑπῆρξεν ἀληθὴς ἑορτή. Ὁ Λαὸς τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν Φαλήρων ἔσπευσεν εἰς τὰ παράλια, ὥρμησεν εἰς τὰς λέμβους καὶ ἀκράτητος ἀνῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἠσπάσθη τὰ σιδηρᾶ του περιβλήματα καὶ ἔρρανε μὲ τὸ θερμὸν πατριωτικόν του δάκρυ τὰ καινουργῆ του τηλεβόλα. Πόσος πατριωτισμὸς καὶ ποία δίψα, καὶ ποῖα ὄνειρα, καὶ ποία ὑπερηφάνεια ἐκρύπτετο εἰς τὴν ἀθρόαν ἐκείνην κάθοδον ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις. Ὑπελογίσθη ἐὰν τὸ πλοῖον δὲν εἶχεν ἀντοχὴν θὰ ἐθραύοντο αἱ κλίμακές του. Εὐτυχῶς μὲ ὅλην τὴν λαϊκὴν ὁρμὴν καὶ τὴν ὑπερβολικὴν ἔφοδον οὐδὲν συνέβη. Ὁ Ἀβέρωφ ἀντέσχεν εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ ἑλληνικοῦ πατριωτισμοῦ, ὅπως θὰ κατισχύσῃ ὑπερήφανος εἰς ὅλας τὰς ἐφόδους τὰς ὁποίας θὰ τοῦ προετοιμάσῃ τὸ ἀπρόοπτον μέλλον.*

*Ἤδη ὁ «**Ἀβέρωφ**» εὑρίσκεται εἰς Ναύσταθμον ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων μας πλοίων. Ὅταν ἀπῆρε τοῦ Φαλήρου καὶ ὅταν ὁ κόσμος μὲ ὀλίγος συγκινήσεως προέφερε τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου, ὄνομα τὸ ὁποῖον ἐπανέφερε εἰς τὴν μνήμην ὅλων μας τὸν μεγάλον Ἕλληνα χορηγόν, ὅστις ὡς ἄλλος Ἡρώδης Ἀττικὸς ἀνήγειρε τὰς Ἐφηβείους φυλακὰς καὶ ἀνεμαρμάρωσε τὸ Στάδιον, τότε ἀπεδείχθη πόσον ἡ πατρὶς ἀντήμειψε τὰς θυσίας του, καὶ ἱκανοποίησε τὸν φλογερὸν πατριωτισμόν του, ἀφοῦ ἔδωκε τὸ ὄνομά του εἰς τὴν θετικωτέραν ἐλπίδα τοῦ Ἔθνους. Ἐφ' ὅσον ὁ «Ἀβέρωφ» θὰ νικᾷ, ἐφ' ὅσον ὁ «Ἀβέρωφ» θὰ δοξάζεται, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ὁ Ἀβέρωφ τῆς Αἰγύπτου θὰ ἀναζῇ μέσα εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καρδίας καὶ τὰς Ἑλληνικὰς ψυχάς.*

Ἀλλὰ καὶ ἡ χολέρα μᾶς ἠπείλησε σοβαρῶς κατὰ

τοὺς δύο αὐτοὺς μῆνας. Σχεδὸν περιεζώσθημεν ἀπὸ τὸν κίνδυνόν της. Τόσον δὲ ἐθεωρήθη βεβαία ἡ εἰσβολή της, ὥστε πολλάκις ἐπιστεύθησαν κρούσματα φανταστικά, καὶ διεσπάρησαν ἀνησυχητικαὶ φῆμαι. Ἡ μικροτέρα στομαχικὴ διατάραξις, ἀπὸ ἐκείνας ποῦ συμβαίνουν τὸ καλοκαῖρι τόσον συχνά, ἐθεωρεῖτο ὡς χολέρα. Κάθε αἰφνίδιος θάνατος ἐγέννα τὴν ὑποψίαν τῆς νόσου. Ἕνας ἁπλοῦς ἔμετὸς ἀνησύχει ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειαν, καὶ κάθε ἄλλο σύμπτωμα ἔφερε τὴν ταραχὴν τοῦ φόβου εἰς τοὺς πλέον γενναίους ἀνθρώπους. Καὶ δὲν εἶχον ἄδικον. Ἡ χολέρα μᾶς εἶχεν περιζώσῃ ἀληθῶς. Ἐκινδυνεύομεν καὶ ἐκ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἄγρυπνος, ἡ ἀληθῶς ὑπεράνθρωπος προσοχὴ τοῦ κ. Ρέπουλη, ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ ἔμενεν ἀπρόσβλητος, καὶ δὲν θὰ ἐξήρχετο ἀμόλυντος ἀπὸ τὴν νόσον, ἡ ὁποία μετὰ τόσης ἐπιμονῆς τὴν ἠπείλησε καὶ τὴν ἀπειλεῖ ἴσως ἀκόμη.

✻

Τὴν ἀνησυχίαν ὅμως διὰ τὸν κίνδυνον τῆς χολέρας τὴν ἐφυγάδευσαν τὰ τελευταῖα πολεμικὰ γεγονότα. Ὡς κεραυνὸς μέσῳ αἰθρίας ἐρρίφθη αἴφνης ἡ εἴδησις ὅτι ἡ Ἰταλία κατόπιν τελεσιγράφου ἀπειλεῖ νὰ καταλάβῃ τὴν Τριπολίτιδα. Ἡ ἀπειλὴ δὲν ἤργησε νὰ καταστῇ πραγματικότης, καὶ ἡ Τριπολῖτις ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἠναγκάσθη ἑκοῦσα ἄκουσα νὰ ὑποταχθῇ καὶ νὰ καταστῇ κτῆσις Ἰταλική. Τὸ μάθημα διὰ τὴν Τουρκίαν ἦτο βεβαίως πολὺ σκληρόν. Ἀλλὰ ἦτο συγχρόνως καὶ δίκαιον. Φαντάζομαι τὴν λύσσαν τῶν Σωβινιστῶν Τούρκων. Ἡ Τριπολῖτις, ἡ γῆ ἡ εὔφορος ἀπὸ τὴν ὁποίαν ῥέει —μέλι καὶ γάλα— κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν φρᾶσιν ξένων περιηγητῶν, τοὺς ἀνηρπάγη αὐθαιρέτως χωρὶς κἂν νὰ τοῦς ἐρωτήσουν ἢ μᾶλλον ἀφ' οὗ μὲ τόσην δόσιν ἰταμότητος τοὺς ἠρώτησαν καὶ ἀφοῦ ἐκεῖνοι ὡς ἦτο φυσικὸν ἠρνήθησαν νὰ τὴν δώσουν. Καὶ τώρα. Τὸ Νεοτουρκικὸν Κομιτᾶτον, ὁ μαινόμενος ὄχλος, ἡ ἀνίσχυρος Κυβέρνησις τοῦ Σαΐτ, καὶ ὁ συνταγματικὸς Σουλτᾶνος μὴ ἔχοντες ποῦ νὰ στρέψουν τὴν ὀργήν των, καὶ ποῦ νὰ δείξουν τὴν πυγμήν των, καὶ πῶς νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν ῥαπισθεῖσαν φιλοτιμίαν των στρέφονται πρὸς τὰ Βαλκανικὰ κράτη καὶ ἀπειλοῦν πρὸ πάντων τὴν Ἑλλάδα. Φαντάζονται ὅτι τὸ Ἰταλικὸν ῥάπισμα δύνανται νὰ τὸ ἀνταποδώσουν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς παρειάς. Φαντάζονται ὅτι ἐὰν ἀπώλεσαν τὴν Τριπολίτιδα εἰμποροῦν νὰ ἀνακτήσουν τὴν Κρήτην. Ὄνειρα φθινοπωρινῆς νυκτός. Ἡ Ἑλλὰς εὐτυχῶς σήμερον εἰξεύρει νὰ ἀμυνθῇ καὶ θὰ δυνηθῇ νὰ τιμωρήσῃ. Ὥστε ἂς μὴν ἐλπίζῃ εἰς εὐκόλους νίκας καὶ κατακτήσεις ὁ Τουρκικὸς λαός, ἀλλ' ἀπεναντίας ἂν θέλῃ νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν εἰρηνικὴν τροχιὰν τῆς προόδου τῶν λαῶν ἂς φροντίσῃ διὰ τὴν ἐσωτερικήν του ἀνάπλασιν, ἡ ὁποία μόνον εἰμπορεῖ νὰ τὸν κάμῃ νὰ διατηρήσῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κατέχει...

ΕΥ. Ζ.

Ο ΚΟΣΜΟΣ

ΑΙ ΤΡΟΦΟΙ

Δὲν ἠμποροῦμεν παρὰ νὰ συγχαρῶμεν τὸν κ. Ζυμβρακάκην διὰ τὸν σπουδαῖον μέτρον ὅπερ ἔλαβε πρὸς ἐξέτασιν τῆς ὑγιείας τῶν τροφῶν. Εἶνε μέτρον ὄχι μόνον σοβαρᾶς περίμνης διὰ τὴν ὑγιείαν τῶν μικρῶν μας, ἀλλὰ καὶ ἐνδείξις βαθείας ἀντιλήψεως τῶν ἐπενεκτέων διορθώσεων τῶν παρ' ἡμῖν πλημμελῶς ἐχόντων. Εἰς τὴν Βουλγαρίαν, τῆς ὁποίας ἀνεξετάστως φέγομεν τὸν πολιτισμόν, ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ τέλεσις γάμου ἄνευ πιστοποιήσεως ἰατροῦ—οὐδέποτε χαρισθέντος—βεβαιούσης τὴν ἀπόλυτον ὑγείαν τῶν μελλονύμφων. Εἰς τὴν Ἑλλάδα τοιαύτη πρόοδος εἶνε ἄγνωστος διὰ τὰ ἤθη μας καὶ τὰς σκέψεις μας καὶ ἴσως θὰ βραδύνωμεν ἐπὶ πολὺ ἀκόμη νὰ τονώσωμεν τὴν φυλήν μας διὰ παρομοίου μέτρου ἐξασφαλίζοντος τὰς μετέπειτα γενεὰς ἀπὸ τὸ σπέρμα τοῦ ἐκφυλισμοῦ. Ἂν ὅμως ἡ πολιτεία ἀντιπαρέρχεται ἀδιάφορος πρὸ ἑνὸς τόσον σοβαροῦ ζητήματος, ἰδοὺ ἡ ἀστυνομία μὲ τὸν ὀξυνοῦστατον Διευθυντήν της—τοῦ ὁποίου ἡ προσοδευτικὴ καὶ ἀξία θαυμασμοῦ δρᾶσις θὰ σημειωθῇ ἐποχήν—θέτει φραγμὸν εἰς τοὺς κινδύνους τῆς νηπιακῆς ἡλικίας, ἡ ὁποία μέχρι πρὸ ὀλίγου ὑπέκειτο εἰς καταστρεπτικὰς ἀσθενείας προερχομένας ἀπὸ τροφούς, αἱ ὁποῖαι ἔκρυπτον εἰς τὸ γάλα των καὶ τὸ αἷμά των τὸ σπέρμα μυρίων μολύνσεων καταστρεπτικῶν διὰ τὰ βρέφη τῶν οἰκογενειῶν μας. Θερμὰ συγχαρητήρια εἰς τὸν κ. Ζυμβρακάκην.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΑΡΓΕΝΤΗΣ

Ὁ Ἑλληνισμὸς τοῦ Λονδίνου θρηνεῖ καὶ πάλιν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Κοριωλένιον νέα ἀπώλεια ἀναγγέλλεται. Ὁ Παντελῆς Ἀργέντης ἡ κορυφὴ τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας, ὁ περικλείων εἰς τὰ στήθη του ζωηρὰν τὴν εἰκόνα τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, ὁ περιβάλλων μὲ τὸ ἐνδιαφέρον του πᾶσαν ἑλληνικὴν ἰδέαν, ὁ ἐνισχύων πάντα ἑλληνικὸν πόθον, ὁ κύριος μοχλὸς καὶ ἡ κυριαρχοῦσα δύναμις εἰς τὸν σμικρότατον κύκλον τῶν ἀληθῶν πατριωτῶν ἐκ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Λονδίνου, ὑπέκυψεν εἰς τὸ μοιραῖον τέλος.

Χῖος τὴν καταγωγὴν καὶ συγγενεύων πρὸς τὴν μεγάλην καὶ ἰσχυρὰν οἰκογένειαν τῶν Ῥάλλιδων διηνύθυνεν αὐτὸς τὰς σπουδαίας ἐργασίας τοῦ παγκοσμίου φήμης Ἑλληνικοῦ τούτου Οἴκου καὶ μὲ τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς του, τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων του, ἐσκόρπιζε, χωρὶς διαφημίσεις, τὴν εὐεργετικὴν δύναμιν τοῦ πλούτου του εἰς πᾶσαν ἀνάγκην τῆς πατρίδος καὶ ἤρχετο πρόθυμος καὶ ἀθόρυβος ἀρωγὸς εἰς πᾶν ἔργον καὶ πᾶσαν ἰδέαν ἥτις ἱκανοποίει τὴν πατριωτικὴν ψυχήν του. Καὶ ἂν ὁ Παντελῆς Ἀργέντης δὲν ἐκοσμεῖτο ὑπὸ τῶν σπανίων αὐτῶν ἀρετῶν, αἱ ὁποῖαι ἀναδεικνύουν τὰ ἐκλεκτὰ τέκνα τῆς πατρίδος τὰ διεσκορπισμένα εἰς ὅλας τὰς γωνίας τοῦ κόσμου, ἡ περίβλεπτος ἐμπορικὴ θέσις του, καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ εὐφυΐα του ἥτις τὸν ἀνύψωσεν εἰς τὴν ἀρχηγίαν ἑνὸς τῶν σπουδαιοτέρων Οἴκων τοῦ Κόσμου, ἤρκει διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ φυσιογνωμίαν διακεκριμένην τιμῶσαν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ τὴν ἑλληνικὴν εὐφυΐαν. Ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» ἀπευθύνει τὰ πλέον θερμὰ καὶ εἰλικρινῆ συλλυπητήριά της εἰς τὴν ἐρίτιμον χήραν κ. Ἀργέντη καὶ τὰ τέκνα της.

Ο ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΚΥΚΟΥ

Ἡ ἱστορικὴ Μονὴ Κύκου τῆς Κύπρου ἡ ἔχουσα πανελλήνιον φήμην, λόγῳ τῆς ἐν αὐτῇ φυλασσομένης εἰκόνος τῆς Θεομήτορος, ἡ ὁποία κατὰ τὴν παράδοσιν εἶνε μία ἐκ τῶν τεσσάρων εἰκόνων τοῦ Ἀποστόλου Λουκᾶ, εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ ἔχῃ ἐπὶ δοκιμίαν Ἡγούμενον τὸν Ἀοίδιμον Γεράσιμον ὅστις ἐν τῇ ἀκμῇ ἀκόμη τῆς θράσεώς του ἀπεδήμησε, πρότινος, εἰς Κύριον. Ἡ δρᾶσις τοῦ εὐπαιδεύτου καὶ εὐφυεστάτου καὶ ἐργατικωτάτου κληρικοῦ εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Μονῆς ἦτο τόσον ἐμφανὴς καὶ τόσον εὐεργετικὴ ὥστε δικαίως ἐθρηνήθη ἡ ἀπώλειά του ἀπὸ ὁλόκληρον τὴν νῆσον στερηθεῖσαν οὐ μόνον κληρικοῦ μεγάλης μορφώσεως ἀλλὰ καὶ ἀνδρὸς τὰ μάλιστα συντελέσαντος εἰς τὴν πρόοδον τῆς γεωργίας εἰς ἣν μετ' ἐπιμελείας κατεγίνετο καλλιεργῶν πάντα κλάδον ἐπωφελῆ διὰ τὸ κλῖμα καὶ τὰ ἐδάφη τῆς Κύπρου. Μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ Γερασίμου ὁλόκληρος ἡ προσοχὴ τῆς νήσου ἐστράφη πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαδόχου του. Οἱ μοναχοὶ τοῦ Κύκου ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τοῦ ζήλου καὶ τῆς πρὸς τὸ καθῆκον ἀφοσιώσεως τοῦ ἀειμνήστου Ἡγουμένου των εἶχον τὴν φιλοτιμίαν ἀλλὰ καὶ τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀναδείξωσι νέον ἀρχηγὸν των ἀντάξιον τοῦ ἐκλιπόντος. Καὶ ἔντως ἡ ἐκλογή των ἐγένετο, καὶ ὁ νέος Ἡγούμενος Κύκου, ὁ πανοσιολογιώτατος Κλεόπας, ἀνταποκρίνεται ὄχι μόνον εἰς τὴν προτίμησιν τῶν συναδέλφων του μοναχῶν ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς προσδοκίας καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν Κυπριωτῶν, οἵτινες ἐν τῷ προσώπῳ του διαβλέπουσι τὸν ἄριστον Κληρικόν, τὸν εὐπαίδευτον καὶ δραστήριον Ἡγούμενον, ὅστις θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου του.

Ο κ. ΑΝΔΡ. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐκ τῶν νέων πολιτικῶν ἀνδρῶν ὁ πολιτευτὴς Πατρῶν κ. Μιχαλακόπουλος. Μάθησις, εὐφυΐα, ἐργατικότης, πόθος ἀναπλάσεως τοῦ πολιτικοῦ, κοινωνικοῦ, ἐμπορικοῦ καὶ γεωργικοῦ βίου τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος εἶνε τὰ ἐφόδια ἅτινα ὁδηγοῦσι τὰ βήματα καὶ τὰς σκέψεις καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου. Ἡ ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ θέσις του καθορίσθη πλέον μεταξὺ τῶν ἐπιφανῶν. Αἱ ὁμιλίαι του ἐπὶ τῶν σπουδαιοτέρων ζητημάτων, αἱ μελέται του, αἱ συμβολαί του, ἀποτελοῦν τίτλους, οἱ ὁποῖοι παρακολουθοῦσι τὰς προνομούχους φύσεις, αἱ ὁποῖαι ὅταν θέλωσι, δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι τὸ καλὸν καὶ τὸ ἐπωφελὲς διὰ τὴν πατρίδα των. Ἡ συνεργασία του εἰς τὰς σπουδαιοτέρας ἐπιτροπὰς τῆς Βουλῆς ἦτο μία ἐγγύησις περὶ τῆς ἀσφαλοῦς κατευθύνσεως εἰς τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ λογικὸν τῶν ἀποφάσεων τῶν μελῶν καὶ αἱ ὑπ' αὐτοῦ εἰσηγηθεῖσαι ἰδέαι καὶ γνώμαι ἀποδεικνύουσι τὸν ἄνδρα τὸν γνωρίζοντα τί θέλει καὶ τί ζητεῖ, τὸν ἐπιστήμονα τὸν ἔχοντα ἑδραίας καὶ ἀσφαλεῖς γνώμας. Τὸν πολιτικὸν ὅστις ἔχει εὐρύτητα ὁρίζοντος εἰς τὰς σκέψεις του καὶ ἀντιλαμβάνεται τὰς ἀληθεῖς ἀνάγκας τοῦ τόπου του. Εἰς τὰς κρίσεις αὐτὰς μᾶς ἔφερεν ἡ ἀνάγνωσις θαυμασίας μελέτης του πλήρους φωτὸς καὶ διδαγμάτων τὰ ὁποῖα ἀπεκόμισεν ἐκ τοῦ τελευταίου ταξειδίου του εἰς Εὐρώπην καὶ ἔκρινε σκόπιμον νὰ δημοσιεύσῃ εἰς τὸν «Νεολόγον» Πατρῶν.

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΠΑΞΩΝ

Ἀνεγνώσαμεν δύο ἐγκυκλίους τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κερκύρας καὶ εἴδομεν τὸν πόνον τοῦ διαπρεποῦς Ἱεράρχου διὰ τὴν ἐπίτασιν τῆς βλασφημίας καὶ διὰ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἱερέων εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀληθῶς χριστιανικῶν καθηκόντων τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τοῦ θρόνου του. Καὶ ἀληθῶς ἡ ἀνίερος βλασφημία δὲν ἐξέρχεται μόνον ἀπὸ τὰ χείλη τῶν κατωτάτων κοινωνικῶν στρωμάτων ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄτομα κατέχοντα κοινωνικὴν θέσιν καὶ ἔχοντα τὴν ἀξίωσιν νὰ ἀπολαμβάνωσι τοῦ σεβασμοῦ τῆς κοινωνίας. Καὶ τοῦτο εἶνε ἀπόρροια τῆς προϊούσης ἀδιαφορίας μας διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων μας ὡς χριστιανῶν. Καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Σεβαστιανὸς μὲ τὴν πικρίαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ μὲ λόγους ἀπορρέοντας ἀπὸ τὴν συναίσθησιν τῆς ὑψηλῆς θέσεώς του, ζητεῖ νὰ καταστείλῃ τὴν βλασφημίαν καὶ ν' ἀνοίξῃ τὸν δρόμον τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς αὐτοθυσίας εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου, οἵτινες διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος, διὰ τοῦ κηρύγματος, τῆς διδασκαλίας, τῆς παραινέσεως, τοῦ λόγου, θὰ κατορθώσουν νὰ ἐμφυσήσουν τὴν πίστιν εἰς τοὺς ἀπίστους καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν τόσον παρημελημένην ἱερὰν ἡμῶν θρησκείαν. Τὸ θέαμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ ἰδίᾳ τῶν μορφωμένων τάξεων, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καθηκόντων μας εἶνε ἀπελπιστικόν. Οὐδεμία ἄλλη κοινωνία χριστιανικὴ παρουσιάζει τὴν εἰκόνα τὴν ὁποίαν ἀπαντῶμεν εἰς τὰς μεγαλουπόλεις ἰδίᾳ τῆς πατριδος μας.

Οἱ Ναοὶ εἶνε ἔρημοι πιστῶν, οἱ ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος σπανίως φοιτῶσιν εἰς αὐτούς, ἡ νεότης θεωρεῖ ἄσκοπον καὶ χρόνου ἀπώλειαν τὴν παρουσίαν της κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς καὶ ὁ ξένος ὁ συνειθισμένος νὰ βλέπῃ τοὺς Ναοὺς τῆς Ἀγγλίας ἢ τῆς Αὐστρίας καὶ αὐτῆς τῆς Γαλλίας πλήρεις ἀπὸ πιστοὺς ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του διὰ τὴν ἐρήμωσιν τῶν Ἑλληνικῶν Ναῶν. Ὑπάρχουν Ἕλληνες ἀνατραφέντες ἀπὸ χριστιανικωτάτους γονεῖς οἱ ὁποῖοι ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας δὲν εὑρέθησαν πλέον εἰς οὐδεμίαν σχέσιν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ περιμένουν τὸν θάνατον διὰ νὰ ἔλθουν εἰς συνάφειαν μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους της, ὅπως ὑπάρχουν καὶ ἱερεῖς καὶ Ἀρχιερεῖς οἱ ὁποῖοι τὸ ἐγὼ τους θεραπεύοντες οὐδέποτε ἐπεχείρησαν νὰ στρέψουν τὸν ροῦν τῶν ἰδεῶν τοῦ ποιμνίου των εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Ἀρετῆς. Διὰ τοῦτο ἡ εὐγενὴς προσπάθεια τοῦ Σεβασμιωτάτου Κερκύρας καὶ Παξῶν ἀποτελεῖ ἐνθαρρυντικὸν φαινόμενον τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τοῦ Κλήρου καταλέγοντος εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἱεραρχίας του Ποιμενάρχην τῆς ἀξίας, καὶ τῶν αἰσθημάτων, τῆς Α. Σ. τοῦ κ. Σεβαστιανοῦ.

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Graecia. Ἐξεδόθη τὸ τεῦχος τοῦ μηνὸς Αὐγούστου—Σεπτεμβρίου ὑπέρ ποτε κομψὸν καὶ πλούσιον εἰς ὕλην μεγίστου ἐνδιαφέροντος. Σημειοῦμεν ἰδιαιτέρως ἄρθρον τοῦ κ. Ε. Théry περὶ τοῦ πλούτου ὅστις ἐπιφυλάσσεται εἰς τὴν πατρίδα μας ἂν θελήσῃ νὰ διευκολύνῃ τὸ ταξειδιωτικὸν ρεῦμα ἀνὰ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς τόπους τῆς Ἑλλάδος. Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὰς σελίδας μας τὴν ἐνδιαφέρουσαν αὐτὴν μελέτην. Ἡ Graecia ὡς γνωστὸν ἐκδίδεται γαλλιστὶ ἐν Παρισίοις φιλοξενεῖ δὲ ἄρθρα καὶ μελέτας ἡμετέρων καὶ ξένων διακεκριμένων λογίων.

Αὐγή. Μηναῖον φιλολογικὸν καὶ γεωργικὸν περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ἐν Λευκωσίᾳ τῆς Κύπρου ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ δημοσιογράφου κ. Κ. Ἐλευθεριάδου. Ἐκδίδεται μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ δημοσιεύει ὕλην ἐκλεκτὴν καὶ ἐνδιαφέρουσαν.

Ἡ Δήμητρα. Δεκαπενθήμερον εἰκονογραφημένον περιοδικὸν ἐκδιδόμενον εἰς Κ)πολιν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ καλοῦ αὐτοῦ περιοδικοῦ, μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας συνταττομένου πληροῖ μίαν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῶν ὁμογενῶν γεωργικῶν πληθυσμῶν τῆς γείτονος Ἠπείρου. Δὲν ἀμφιβάλλομεν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ χρησιμωτάτου αὐτοῦ ὀργάνου κρίνοντες ἐκ τῆς ὠφελιμότητος καὶ διδακτικότητας τῆς δημοσιευομένης ὕλης. Ἐξεδόθη τὸ 9 τεῦχος τῆς 9 Σ)βρίου 1911. Συνδρομὴ γρ. 30. Γαλατᾶ, Φερμενετζίδικα, Γενὶ-Χάν, ἀριθ. 4—5.

Δελτίον τῆς Βιομηχανικῆς καὶ Ἐμπορικῆς Ἀκαδημίας. Ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα καὶ δημοσιεῦον πλεῖστα πρακτικῆς ὕλης χρησίμου διὰ τὰς γεωργικάς, ἐμπορικὰς καὶ βιομηχανικὰς τάξεις κυρίως. Εἰς τὸ τεῦχος 184-185 (Αὐγούστου-Σ)βρίου) δημοσιεύεται μελέτη διδακτικωτάτη περὶ ἐλαίας ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ εἰδικοῦ γεωπόνου κ. Γεωργακοπούλου.

L'art et la Femme. Ἐξεδόθη τὸ τεῦχος τοῦ μηνὸς

Σεπτεμβρίου μὲ διάφορα σχέδια χρησιμώτατα διὰ τὰς κυρίας.

Τὸ Δόγμα τῆς Ἐκκλησίας περὶ Ἁγίας Τριάδος. Ὁ ὑφηγητὴς τῆς Δογματικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ κ. Δ. Σ. Μπαλάνος ἀκαταπόνητος εἰς συγγραφὴν ἔργων τῆς εἰδικότητός του, ἐξέδοκε πεντηκοντασέλιδον μονογραφίαν διὰ τῆς ὁποίας μετὰ τῆς οἰκείας αὐτῷ ἐμβριθείας καὶ πολυμαθείας ἐξετάζει τὸ ὑπὸ μελέτην θέμα του. Διὰ τοὺς σπουδαστὰς τῆς Θεολογίας καὶ τοὺς μορφωμένους κληρικοὺς εἶνε πολύτιμον βοήθημα διότι περικλείει πλοῦτον πηγῶν ἱκανὸν νὰ ἐξυπηρετήσουν καὶ τὴν πλέον ἄπληστον φιλομάθειαν. Τὸ ἔργον του εἶνε τὸ δεύτερον ἐν σειρᾷ μονογραφιῶν, αἵτινες ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς διδασκαλίας του ἐν τῷ Ἐθνικῷ ἡμῶν Πανεπιστημίῳ.

Ἐκκλησιαστικὸς Κῆρυξ. Δεκαπενθήμερον ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν ἐκδιδόμενον προνοίᾳ τοῦ κλεινοῦ Μητροπολίτου Κιτίου κ. Μελετίου Μεταξάκι. Ἡ ἐμβρίθεια τῶν δημοσιευομένων ἔργων καὶ ἡ βαρύτης τῶν γνωμῶν καὶ ἰδεῶν τοῦ διακεκριμένου ἱεράρχου ἀνύψωσαν τὸν Ἐκκλ. Κήρυκα εἰς περίβλεπτον περιωπὴν ἀνταξιαν τῆς μορφώσεώς του καὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἐκδότου του.

Μενέξενος. — Μοναδικὸς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν καὶ ὡς πρὸς τὸ ὕφος διάλογος τοῦ Πλάτωνος εἶνε **ὁ Μενέξενος.** Δὲν περιστρέφεται εἰς φιλοσοφικὰ θέματα οὐδὲ ἀσχολεῖται περὶ τὴν ἠθικὴν ὅπως οἱ ἄλλοι διάλογοι, ἀλλὰ μόνον μὲ σατυρικὴν λεπτότητα κατειρωνεύεται τῶν ρητόρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἱ ὁποῖοι δημοκόποι καὶ ἀερολόγοι ἠσχολοῦντο νὰ παρατάσσουν ἀπεραντολόγους ρητορίας πρὸ τοῦ πλήθους, ὅπερ εὕρισκεν εὐχάριστον ἀλλὰ νοσηρὰν τέρψιν εἰς τὰς τοιούτου εἴδους κοινολογίας. Ὅ,τι συχνὰ γίνεται πρὸς μὲ τὴν πομπώδη ἀρθρογραφίαν τῶν ἐφημερίδων ἐγίνετο τότε μὲ τοὺς ρήτορας, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀναγάγῃ εἰς ἐπάγγελμα τὴν τοιαύτην ρητορίαν. Τὴν κατάστασιν αὐτὴν εἰρωνευόμενος ὁ Πλάτων ἐπιχειρεῖ ἐπιτάφιον τάχα πεσόντων Ἀθηναίων, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν ἐπιτάφιον τοῦ Περικλέους, καὶ ἀπομιμούμενος τὸ ὕφος τοῦ Λυσίου, τοῦ Ἰσοκράτους καὶ ἄλλων κατορθώνει μὲ ἔξοχον τέχνην νὰ σοφιστεύεται καὶ νὰ κενολογῇ τόσον δεινῶς ὥστε ὁ λόγος του νὰ παρουσιάζηται ὡς θαυμαστὴ ἀκροβασία μεταξὺ λογικῆς καὶ παραλογισμοῦ, μεταξὺ ἀληθείας καὶ πλάνης.

Τοιοῦτος ὁ **«Μενέξενος»** τοῦ Πλάτωνος μεταφρασθὲν φιλολογικῶς καὶ ἐντέχνως ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Ζερβοῦ καὶ ἐξεδόθη εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Φέξη Ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων.

Περὶ ψυχῆς.—Τὸ βαθὺ καὶ ἐξόχως διευκρινιστικὸν τῆς μεταφυσικῆς φιλοσοφίας ἔργον τοῦ Ἀριστοτέλους **«Περὶ ψυχῆς»,** τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε καὶ εἶνε μέχρι τοῦ νῦν ἡ βάσις καὶ ἡ ἀφετηρία ὅλων τῶν μεταφυσικῶν περὶ ψυχῆς θεωριῶν, μετεφράσθη εἰς τὴν σημερινὴν μας γλῶσσαν, ἐμβριθῶς καὶ σαφῶς ὑπὸ τοῦ δοκίμου Ἑλληνιστοῦ καὶ ἐντριβοῦς περὶ τὴν φιλοσοφίαν κ. Π. Γρατσιάτου. Ἡ σπουδαιότης τοῦ συγγράμματος εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον, ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν καὶ ἀνεπιφύλακτον ἔπαινον, ὁ δὲ μέγας Γερμανὸς φιλόσοφος Ἔγελος γράφει περὶ αὐτοῦ: «Ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ τοῦ πνεύματος μόνα τὰ βιβλία τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ ψυχῆς καὶ περὶ τῶν καταστάσεων καὶ δυνάμεων αὐτῆς ἔχουσι τὴν μεγίστην σπουδαιότητα, ἡ κάλλιον εἰπεῖν εἶναι τὰ μόνα ἔχοντα φιλοσοφικὴν ἀξίαν». Τὸ βαθὺ καὶ φωτεινότατον ἔργον τοῦτο, ὡς ἀπεδόθη εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν καὶ ὡς ἐπλουτίσθη διὰ σχολίων, ἑρμηνευτικῶν σημειώσεων καὶ προλεγομένων ὑπὸ τοῦ ἐμβριθοῦς μεταφραστοῦ, δύναται ἤδη πᾶς μορφωμένος εὐχάριστος καὶ ἀκόπως ν' ἀναγνώσῃ. Ἐξεδόθη εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Φέξη Ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων».

Ἀχαρνῆς.—Οἱ ζητοπόλεμοι τῶν Ἀρχαίων Ἀθηναίων εἶχον ὑποστῇ ὅλην τὴν δριμύτητα τῆς σατύρας τοῦ Ἀριστοφάνους εἰς τὴν θαυμαστὴν κωμῳδίαν του **«Ἀχαρνῆς».** Χωρικοὶ ἁπλοῖοι ἀλλὰ συνετοὶ οἱ Ἀχαρνεῖς (κάτοικοι Μενιδίου) ταλαιπωρημένοι ἀπὸ τὰ δεινὰ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου βλέπουν καλὰ τὴν ἐλαφρόνοιαν τῶν πολιτῶν καὶ διακρίνουν ὡς αἰτίαν τοῦ κακοῦ τοὺς ρήτορας καὶ τοὺς πολιτικούς, οἱ ὁποῖοι φιλόδοξοι καὶ ἰδιοτελεῖς παραστέρουν τὸν λαὸν μὲ λόγια μεγάλα καὶ ἀσύνετα. Ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν τιμίων ἐργατικῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀέργων πολιτικομανῶν, ὡς ἀντιπαράστασις, μὲ περιγραφὰς ἁπλᾶς, ἀλλὰ διαπνεομένας ἀπὸ ἀλήθειαν, τῶν ἀγαθῶν τῆς εἰρήνης καὶ τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου—εἰκὼν πραγματικὴ τῆς ζωῆς τῶν ἐθνῶν καὶ τότε καὶ σήμερον— παρέχουν μέγα καὶ πάντοτε σύγχρονον ἐνδιαφέρον εἰς τὴν κωμῳδίαν αὐτὴν τοῦ Ἀριστοφάνους. Ἡ μετάφρασίς της, εἰς στίχους ἁρμονικοὺς καὶ εἰς ὕφος ἀληθινὰ Ἀριστοφάνειον ὑπὸ τοῦ κ. Μάρκου Αὐγέρη γινομένη, ἐξεδόθη εἰς τὴν «Βιβλιοθήκην Γ. Φέξη Ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων».

Ἱστορία τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος Κύπρου. Εἶνε ἔργον τοῦ κ. Φραγκούδη. Ἔργον περιγράφον μίαν περίοδον βίου ταραχώδη ἑνὸς Λαοῦ καὶ συνεπῶς δυνάμενον νὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ νευρώδους καὶ ἀκαταπονήτου συγγραφέως, ὅστις αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἐν τῇ πάλῃ καὶ τῇ διαμαχῇ ἰσχυρὸν καὶ ἀκλόνητον. Ὡς Κύπριος μάλιστα, ὁ κ. Φραγκούδης δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀφίσῃ τὴν εὐκαιρίαν καὶ ἔσπευσε ν' ἀναμιχθῇ προσωπικῶς καὶ κατὰ τοῦτο ἔχει μεγαλειτέραν ἀξίαν τὸ ἔργον του, μολονότι δὲν εἶνε ἀπηλλαγμένον τῶν προσωπικῶν συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν, αἵτινες κατ' ἀνάγκην ἦγον τὰς σκέψεις του κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ μακροῦ καὶ ἐκνευριστικοῦ ἐκείνου ἀγῶνος. Παρὰ τοῦτο εἶνε πιστὴ ἀπεικόνισις τῶν γεγονότων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἔχει τὴν ἀξίαν ἱστορικοῦ ἔργου βασιζομένου ἐπὶ γνησίων καὶ ἀναμφισβητήτων ἐγγράφων, ἐπὶ τῶν ὁποίων τίθεται ἡ ἀτομικὴ σφραγὶς συγγραφέως πολεμικωτάτου καὶ ἀπτοήτου εἰς τὰς πολιτικάς, κοινωνικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς διαμάχας.

Κρητικὴ στοά.—Ὑπὸ τοῦ φιλοκάλου λογίου ἐν Ἡρακλείῳ τῆς Κρήτης κ. Ἰω. Μουρέλλου ἐξεδόθη, τρίτον ἤδη ἔτος, ἡ «Κρητικὴ στοὰ» μετ' ἐξαιρετικῆς ἐπιμελείας ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῆς ὕλης. Συνεργάται διακεκριμένοι δημοσιευουσιν μελέτας ἱστορικὰς καὶ ἀρχαιολογικάς, διηγήματα, ποιήσεις, λαογραφικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ἄρθρα, ποικιλλουσι δ' αὐτὰ ὡραιόταται εἰκόνες. Ἡ ἐκτύπωσις εἶνε πολυτελὴς καὶ καλλιτεχνική.

—Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κ. Ράλλης ἐξέδωκεν εἰς τεῦχος τὸν λόγον, ὃν ἐξεφώνησε κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐν Ἀθήναις. Πραγματεύεται περὶ ἀσυλίας καὶ τῶν σχετικῶν πρὸς αὐτὴν ζητημάτων. Μετὰ συντομον ἱστορικὴν ἐπισκόπησιν τοῦ δικαίου τῆς ἀσυλίας, ἐρευνᾷ τὰ ζητήματα τῶν τόπων τῆς ἀσυλίας, τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑπογρεώσεων τῶν προσφύγων καὶ τὴν ποινὴν κατὰ τῶν παραβιαζόντων τὸ δίκαιον τῆς ἀσυλίας.

—Ὑπὸ τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ διαπρεποῦς Ἑλληνιστοῦ κ. Camillo Cessi ἐξεδόθη τὸ β'. μέρος τῆς περὶ τοῦ Δημητρίου Παπαρρηγοπούλου μελέτης αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον *Satira e pessimismo nelle opere di Demetrio Paparrigopoulos.* Ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ἀναλύεται μετὰ πολλῆς κριτικῆς ὀξυδερκείας τὸ ποιητικὸν ἔργον τοῦ ἐξόχου Ἕλληνος ποιητοῦ.

Πινακοθήκη. Τεῦχος Σεπτεμβρίου. Περιεχόμενα: Φυσιογνωμαι τοῦ III' Αἰῶνος, ὑπὸ Arsène Houssaye.—Ἡ τέχνη, διάλεξις Paul Swan.— E. Burne-Jones, ὑπὸ Κρίσης.— Δύο ἔρωτες, διήγημα Δάφνης Λώρα.— Σπίγκι, Χ. Χρηστοβασίλη.—Ποικίλη σελίς.—Τυχοδιώκτης καλλιτέχνης, ὑπὸ Κλεμὰν Βωτέλ.— Τζοκόντα, ὑπὸ Ζ. Παπαντωνίου.—Θεατρικὴ ἐπιθεώρησις, ὑπὸ Κ.— Γράμματα καὶ τέχναι.—Εἰκόνες πολλαὶ καὶ ἐκλεκταί.

L' Hellénisme.—Τοῦ ἐν Παρισσίοις ἐκδιδομένου Γαλλιστὶ μηνιαίου περιοδικοῦ τοῦ ἐνταῦθα συλλόγου Ἑλληνισμοῦ τοῦ τελευταίου τεύχους τὰ περιεχόμενα εἶχον πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον, ἰδίως ἡ περὶ Νεοτουρκων μελέτη τοῦ κ. Καζάζη καὶ ἡ περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος τῆς δεσποινίδος Στεφανόπολι.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔχοντες ἀγγελίας τοῦ ***Ἡμερολογίου*** *νὰ ἐπιστρέψωσιν αὐτὰς πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑλλ. Ἐπιθεωρήσεως.*

ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΙ

ΤΗΣ ΑΡΤΟΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀπὸ τὰ **ΠΡΑΤΗΡΙΑ** μας τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὴν **ΝΕΑΝ ΑΓΟΡΑΝ,** (ὁδὸς Εὐριπίδου 19) εἰς τὸ **ΘΗΣΕΙΟΝ** (ὁδὸς Νηλέως ἀριθ. 1), εἰς τὸ **ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙ** (ἔναντι Σταθμοῦ. ὁδ Ἑρμοῦ), εἰς τοῦ **ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ** (ὁδ.Βείκου 2),εἰς τὸ **ΚΟΛΩΝΑΚΙ** (ὁδὸς Κυνοσάργους ἀριθ.1), εἰς τὴν **ΝΕΑΠΟΛΙΝ** (ὁδὸς Θεμιστοκλέους ἀριθ. 43, ὁδὸς Σόλωνος καὶ Ἀσκληπιοῦ), εἰς τὸ **ΒΑΘΡΑΚΟΝΗΣΙ** (ὁδὸς Εὐτυχίδου-ἔναντι φυτωρίου), εἰς τὴν **ΒΑΘΗΝ** (διασταύρωσις Σωκράτους καὶ Χαλκοκονδύλη, ὅπου καὶ τὸ Κεντρικόν μας Γραφεῖον, Ἀποθήκη καὶ Ἐργοστάσιον Ἠλεκτροκίνητον), εἰς τὴν **ΠΛΑΤΕΙΑΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ** (ὁδὸς Μυλλέρου καὶ Ἀγησιλάου, ὅπου τὸ ἕτερον ἠλεκτροκίνητον ἐργοστάσιόν μας), εἰς τὴν **ΚΗΦΙΣΣΙΑΝ** (Κατάστημα Ἀποικιακῶν Α. Δημοπούλου).

ΖΗΤΕΙΤΕ

μαζῆ **μὲ τὸ ἀγνὸ** ψωμί μας, **τὸ καθαρό, τὸ ὑγιεινό, τὸ καλοζυγισμένο** καὶ **εὐθυνώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλο** καὶ τὰ **ΝΕΑ ΕΙΔΗ** τὰ ὁποῖα εἰσάγομεν εἰς τὰ Πρατήριά μας.

ΜΗ ΠΕΡΙΟΡΙΖΕΣΘΕ λοιπὸν εἰς τὸ ὡραῖον πρώτης ποιότητος ψωμί μας, καὶ εἰς τὸ θρεπτικὸ **μαῦρο διταρέλιο** ψωμί, τὸ ὁποῖον διὰ τὰς ὠφελίμους ἰδιότητάς του τὸ συνιστοῦν ὅλοι οἱ μεγάλοι ὑγιεινολόγοι τοῦ κόσμου καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου πρώτη δίδει τὸ καλὸ παράδειγμα ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια, ἡ ὁποία τὸ χρησιμοποιεῖ κάθε μέρα εἰς τὸ φαγητόν της, ἀλλὰ

ΖΗΤΕΙΤΕ ΑΚΟΜΗ

ΚΑΙ **ΤΟ ΒΟΥΤΥΡΟΝ ΣΑΣ** εἰς δοχεῖα 1 ὀκᾶς, 1/2 ὀκᾶς καὶ 100 δραμίων. **Βούτυρον ἀγνόν, σφραγισμένον. καλοζυγισμένον, ἀρίστης ποιότητος, γευστικώτατον** καὶ κατὰ πολὺ **εὐθηνότερον** ἀπὸ κάθε ἄλλο βούτυρο τῆς ἰδίας ἐκλεκτῆς ποιότητος.

ΖΗΤΕΙΤΕ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΤΗΡΙΑ ΜΑΣ

ΚΑΙ **ΤΟ ΣΑΠΟΥΝΙ ΣΑΣ** Σαποῦνι τοῦ πλυσίματος ἀπὸ ἄριστα ὑλικά. Χωρὶς νοθείας καὶ ἄμμους. Ἐλαφρό, καλοζυγισμένο καὶ **οἰκονομικώτερον** ἀπὸ κάθε ἄλλο ὁμοίας ποιότητος.

ΖΗΤΕΤΕ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΤΗΡΙΑ ΜΑΣ

ΚΑΙ **ΤΑ ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ ΣΑΣ** καὶ τὰ ἄλλα εἴδη ζυμαρικῶν (πάστες) ἅπαντα ἐκλεκτῆς ποιότητος, καλοζυγισμένα, εἰς τὰς τιμὰς τῆς χονδρικῆς πωλήσεως τῆς ἀγορᾶς.

ΖΗΤΕΙΤΕ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΤΗΡΙΑ ΜΑΣ

ΚΑΙ **ΤΟ ΓΑΛΑ ΣΑΣ** Ὅλοι γνωρίζομεν τί γάλα πίνομεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ κοινωνία ὑποφέρει καὶ ὁ τύπος διαρκῶς φωνάζει διὰ τοὺς κινδύνους. Ἡ Ἀρτοποιητικὴ εἰσάγει διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ θαυμάστον, τὸ εὐεργετικὸν ἀπεξηραμένον **Γάλα** εἰς κόνιν ἐντὸς πακέτων 36 1/2 δραμίων ἕκαστον, κατάλληλον διὰ 1 ὀκᾶν γάλακτος νωποῦ. Τὸ **γάλα** τῆς Ἀρτοποιητικῆς εἶνε γνήσιον, χωρὶς κανένα κίνδυνον μεταδόσεως νοσημάτων, χωρὶς παθογόνα μικρόβια, χωρὶς φόβον ἀλλοιώσεων ἐπικινδύνων διὰ τὴν ὑγείαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ μακροστάτης διαρκείας. Εἶνε **Γάλα** χωρὶς νοθείας, χωρὶς ἀναμίξεις μὲ ξένας βλαβερὰς οὐσίας. **Γάλα** γευστικὸν καὶ οἰκονομικόν. Κατάλληλον διὰ τὰ **γλυκά σας,** διὰ τῆς **κρέμες σας,** διὰ **τὸν καφέ σας,** τὸ **τσάϊ σας.** Ἔξοχον **δι' ἔξοχάς, ταξείδια, ἐκδρομάς.** Ἀπαραίτητον διὰ κάθε οἰκοδέσποιναν. Τὸ πουρέ σας, ἡ κρεατέδες σας κτλ γίνονται ἐξόχως γευστικά. Εἰς ἕκαστον πακέττον εὑρίσκετε τὰς ὁδηγίας τῆς χρήσεως. Εἰδοποιήσατε προφορικῶς τὰ Πρατήρια, εἴτε δι' ἐπιστολῆς τὸ Κεντρικὸν Γραφεῖον—Διασταύρωσις ὁδῶν Σωκράτους καὶ Χαλκοκονδύλη—καὶ θὰ ἔχετε τακτικὴν καὶ ἔγκαιρον τὴν διανομὴν κατ' οἶκον, ὅλων τῶν ἄνω εἰδῶν.

Βούτυρον	δρ.	5.—	κατ' ὀκᾶν
Σαποῦνι	»	1.05	»
Γάλα	»	0.50	»

Τὸ Ψωμὶ Α' ποιότητος τιμᾶται λεπ. 0.45.

Ψωμὶ μαῦρο ὑγιεινὸ καὶ θρεπτικὸ 40 λεπτὰ ἡ ὀκᾶ.

Υ. Γ. Συνιστῶμεν ἰδιαιτέρως τὸ γάλα μας καὶ τὸ βούτυρόν μας εἰς τὰ **Ξενοδοχεῖα καὶ Ζαχαροπλαστεῖα** τῶν πόλεων καὶ τῶν θερινῶν ἐξοχικῶν κέντρων. Τὰ ξενοδοχεῖα τὰ ὁποῖα θὰ μεταχειρίζωνται τὸ βούτυρόν μας θ' αὐξήσωσι τὴν πελατείαν των καὶ θὰ ἀποκτήσωσιν ἰδιαιτέραν φήμην διὰ τὰ γευστικώτατα φαγητά των. **Δοκιμάσατε διὰ νὰ πεισθῆτε.** Διὰ τὰ ξενοδοχεῖα τῶν ἐξοχῶν δὲν ὑπάρχει εὐεργετικώτερον εἶδος ἀπὸ τὸ γάλα μας.

Οἱ ἀγοράζοντες εἰς ποσότητας **Βούτυρον ἢ Γάλα** θὰ ἔχωσιν ἀνάλογον ἔκπτωσιν.

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΠΡΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΑΠΟ 10ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΜΕΧΡΙ 9ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1911

Οἱ εἰς χρυσὸν λογαριασμοὶ ἀπετιμήθησαν εἰς τὸ ἄρτιον

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Ταμεῖον:			
Κεντρικοῦ καὶ ὑποκαταστημάτων	Δρ.	963.401.15	
Παρὰ Τραπέζαις	»	11.584.972.—	12.548.373.15
Χρηματόγραφα			1.870.084.—
Σταφιδικὴ Τράπεζα			927.210.45
Ἀξία σταφιδοκάρπου ἐν ταῖς ἀποθήκαις			3.538.537.45
Διάφοροι χρεῶσται			378.066.15
Ἔξοδα ἐγκαταστάσεως καὶ ἰδιόκτητοι ἀποθῆκαι			277.669.70
Τράπεζα Ἀθηνῶν. Κατάθεσις δανείου ἐκριζώσεως	Δρ.	1.562.500.—	9.280.918.40
Μεῖον. Τὰ ἀποσβεννύμενα	»	104.166.65	1.458.333.35
Ἐκριζώσεις σταφιδαμπέλων	»	1.656.581.60	
Μεῖον. Τὰ ἀποσβεννύμενα	»	473.333.35	1.183.248.25
Προσωρινοὶ λογαριασμοὶ			449.592.70
Κέρδη καὶ Ζημίαι			773.964.—
		Δρ.	32.685.997.60

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Κεφάλαιον Μετοχικὸν		Δρ.	20.000.000.—
Ἀποθεματικὸν Προνοίας		»	260.000.—
» διὰ Συναλλαγματικὰς διαφορὰς		»	500.000.—
Δάνειον ἐκριζώσεως	Δρ. 12.500.000.—		
Μεῖον. Ἀπόσβεσις 1155 ὁμολογιῶν	» 577.500.—	»	11.922.500.—
Μερίσματα παρελθουσῶν χρήσεων		»	3.497.60
		Δρ.	32.685.997.60

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ ΚΕΡΔΩΝ ΚΑΙ ΖΗΜΙΩΝ

ΧΡΕΩΣΙΣ

Ὑπόλοιπον παρελθούσης χρήσεως		591.579.20
Φόρος εἰς Ἑλληνικὸν Δημόσιον		4.000.000.—
Ἔξοδα Διαχειρίσεως		458.492.75
Ἐνοίκια ἀποθηκῶν καὶ γραφείων		399.616.95
Ἔξοδα διαφημίσεως πρὸς ἐπέκτασιν τῆς καταναλώσεως		322.990.40
Ὑπηρεσία δανείου ἐκριζώσεως		1.222.930.90
Ἀποσβέσεις διάφοροι, διαφορὰ ἀντιτίμου χλωρᾶς σταφίδος κλπ.		664.141.05
	Δρ.	7.659.751.25

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

Ἀξία παρακρατήματος 1910-1911	Δρ.	2.709.214.20
Ἑπτάδραχμον δικαίωμα καὶ κλάσματα παρακρατήσεως	»	2.133.942.20
Κέρδη ἐκ βιομηχανίας παρακρατήματος	»	844.132.20
Κέρδη ἐκ πωλήσεως χρεωγράφων	»	475.000.—
Τοκομερίδια χρεωγράφων καὶ τόκοι	»	723.498.65
Ὑπόλοιπον εἰς νέον	»	773.964.—
	Δρ.	7.659.751.25

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20ῇ Σεπτεμβρίου 1911

Ὁ πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
Ζ. Κ. ΜΑΤΣΑΣ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Δ. Α. Γαλανόπουλος

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ
Ἐκδοθεῖση ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀρ. Σ. ΖΕΡΒΟΥ
Τιμᾶται τοῦς δεύτερος ἐπὶ πλέον λεπ. 50

Friedrich Nietzsche Ἡ Γένεσις τῆς Τραγῳδίας
Μετάφρ. Ν. Καζαντζάκη.
Τὸ θαυμάσιον ποιητικὸν καὶ φιλοσοφικὸν ἔργον τοῦ Νίτσε περὶ τῆς ἀρχαίας τραγῳδίας. Ἐπιβλητικὴ γνωσεις τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, βαθὺς σε ψυχολογία τῆς Ἑλλληνικῆς ἰδέας, μὲ ποιητικὴν ἀποστομίαν καὶ μὲ κριτικὴν ἐξαιρετικὴ ἔδοκεν ἀποκλειστικὸν φῶς ἐπὶ τῆς ἀρχαίας τραγῳδίας καὶ γενικώτερον ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς. Δρ. 3.—
Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ καὶ πιστὴ ἀπὸ τοῦ κ. Ν. Καζαντζάκη.

Wilhelm Wundt Ἐγκεφαλικὸς καὶ Ὑγροβολή.
Μετάφρ. Α. Πολυμέρη
Ὁ κορυφαῖος ψυχολόγος φιλόσοφος τῆς Γερμανίας, δεινὸς βιολόγος, ψυχολόγος καὶ πειραματικὸς τῶν κοινωνικῶν φαινομένων, ἱδρυτὴς τῆς φυσιολογικῆς ψυχολογίας, ἀναλαμβάνει τὴν μεταφραστικὴν ἀναλύσιν τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ πολιτικῆς ἀξίας τῶν ἐγκεφαλικῶν ὑγρῶν. Ἐξετάζει δὲ καὶ ἀναλύει καὶ κατατάσσει τὰ ἐγκεφαλικὰ ὑγρὰ ἀπὸ φυσικῆς, χημικοζωικῆς καὶ κοινωνιολογικῆς ἀπόψεως. Δρ. 4.—
Ἡ μετάφρασις πιστὴ καὶ ἀκριβὴς ἀπὸ τοῦ κ. Α. Πολυμέρη.

Cesare Lombroso Ὁ ἐγκληματίας ἄνθρωπος
Μετάφρ. Μιχαὴλ Λεβίνου
Τὸ τολμηρότερον ἐπιστημονικὸν καὶ κοινωνιολογικὸν συγγραμμα τοῦ Λομπρόζο, τὸ προκαλέσαν θυελλωδεῖς τρικυμίας τῶν δεσποτικῶν τῆς ψυχοπαθείας καὶ τῆς ἐγκληματικῆς ψυχολογίας, δυὸ χιλιάδων δὲ καὶ πολλῶν ἀναπαραγωγῶν μαρτυρεῖται ὅτι ἀποδεικνύει ὅτι οἱ ἐγκληματίαι εἶναι ἐκφραστὴς ἀνεπτυγμένου ἀτομικῆς ἀνοήσεως. Βιβλίον ὅπου ἀλλὴν θεωρίαν περὶ ποινῆς, ὑποδεικνύει καὶ ὁριζεις προστασίας ὡς πρὸς τὴν ἐπιβολὴν αὐτῆς. Τὸ συγγραμμα, ἐπιδοῦν εἰς δύο τόμους, εἶναι πρωτότυπον καὶ ἐξόχως ἐνδιαφέρον εἰς πάντα ἀναγνώστην, ἀπομαθητὴν δὲ εἰς τοὺς ἐπιστήμονας, ἱερεῖς καὶ νομικούς. Δρ. 8.—
Ἡ μετάφρασις ἀρτία-ἐκ τῆς τελευταίας ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλκιβιάδη Ἀναγνοῦ.

Leon Tolstoi Ἡ Ἀναγέννησις.
Μετ. Σ. Φραγκοπούλου
Αἱ μελέται τῆς τελευταίας συγγραφικῆς περιόδου τοῦ μεγάλου ποιητοῦ τῆς Ῥωσίας καὶ φιλοσόφου περιλαμβάνονται εἰς τὸν τόμον τοῦτον. Μελέται θρησκευτικαί, κοινωνικαί, ἠθικαί, ποιμενικαί, ὅλαι διαγνεῖς καὶ ἡφεῖοι εἰς τὴν διατύπωσιν, ἀλλὰ ὑψηλεύδοι καὶ ἐπαναστατικαὶ κατ' οὐσίαν. Δρ. 2.50
Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Φραγκοπούλου.

H. Poincaré Ἐπιστήμη καὶ ὑπόθεσις.
Μετάφρ. Π. Ζερβοῦ
Τὸ βιβλίον καὶ ἀποκαλυπτικὸν ἔργον τοῦ κορυφαίου τοῦ αἰῶνος μας φιλοσόφου ἐπιστήμονος. Ἐπιχειρεῖται εἰς αὐτὸ καὶ καθορίζεται ἡ σχετικότης καὶ ἡ ἀξία τῆς ἐπιστήμης καὶ καταδεικνύεται ἡ σημασία τῆς ὑποθέσεως εἴτε ἐπιστημονικὴ εἴτε καθαρῶς φιλοσοφικὴ εἶναι αὐτή. Ὅπου τίθεται τὸ ὄρια τῆς σημαίνουν ἀνθρωπίνης σκέψεως, διαγράφεται δὲ ἐνδὸς ὁ ὁρίζων τῆς ἐπιστήμης. Δρ. 4.—
Τὸ ἔξοχον ἔργον μετεφράσθη ἀκριβῶς καὶ ἀφῶς ὁ κ. Παν. Ζερβός.

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΑΗΡΟΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ Ζητήσατε Τιμολόγιον Βιβλίων (δωρεάν). 10 ΑΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΝ ΝΕΣΤΛΕ ΑΛΕΥΡΟΝ
ΤΕΛΕΙΑ ΤΡΟΦΗ ΔΙΑ
ΤΑ ΒΡΕΦΗ, ΑΝΑΡΡΩΝΥΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΑΣ
ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΡΟΝ ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΓΑΛΑ
Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ φαρμακεῖα καὶ φαρμακερόρεζα.
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Δεῦ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην.
Κος ΕΥΓ. ΠΛΟΚ ΑΘΗΝΑΙ

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΕΤΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ
Διευθυντὴς Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
Μελέται φιλολογικαὶ καὶ καλλιτεχνικαί.
Συνεργασία ἐγκρίτων λογίων.
Εἰκόνες ἔργων Ἑλληνικῶν καὶ ξένων καλλιτεχνῶν.
Συνδρομὴ ἐτησία δράχμα 12.
Γραφεῖα Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22 Α.

GLACIÈRE DES CHATEAUX
Brevetée S. G. D. G.
Produit en 10 minutes de 500 gr. à 8 kil. de glace, ou des Glaces, Sorbets etc. par un sel inoffensif.
J. SCHALLER
1, Rue François Ponsard, PARIS
Prospectus franco
Se méfer des contrefaçons, toutes défectueuses

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡΧ. 50,000,000 - ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΧ. 10,480,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ "ΑΘΗΝΑΪΚΗ,,

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ: Ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρῳ, Καλάμαις, Τριπόλει, Βόλῳ καὶ Ἀκρίσσῃ.
ΕΝ ΚΡΗΤΗι: Ἐν Χανίοις, Ἡρακλείῳ καὶ Ρεθύμνῳ.
ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑι: Ἐν Κωνσταντινουπόλει (Ὑποκατάστημα ἐν Γαλατᾷ μετὰ Πρακτορείου ἐν Σταμπούλ), ἐν Ἀμισῷ, Τραπεζοῦντι, Κερασοῦντι, Σμύρνῃ, Μερσίνῃ, Ἀδάνοις, Θεσσαλονίκῃ, Σέρραις, Καβάλλᾳ, Ξάνθῃ, Ἰωαννίνοις Χίῳ, Ἰασῷ καὶ Δεδεαγάτς.
ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩι: Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, (Μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Midan), Καΐρῳ, (Μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Mousky), Ζαγαζικίῳ καὶ Μανσούρᾳ, Μίτ-Γκάμ Τάντα καὶ Μπενὶ-Σουέφ.
ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩι (Nº 22 Fenchurch Street) ἐν Ἀμβούργῳ, (Domhof, Mönckebergstrasse 18) ἐν Λεμεσῷ (Κύπρου) ἐν Χαρτούμ (Σουδάν) καὶ ἐν Αἰμένι Βαθέος (Σάμου).

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31 ΑΥΓΟΥΤΣΟΥ 1911

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Διαθέσιμα:			
Ἐν τῷ Ταμείῳ καὶ παρ' ἐγχωρίοις Τραπέζαις	Δρ. 12.456,048.40		
Παρὰ Τραπέζαις ἐν Εὐρώπῃ καὶ Συναλλάγματα ἐν χαρτοφυλακίῳ	» 17.033,846.80	Δρ.	29.489.895 20
Προεξοφλήσεις καὶ Προκαταβολαὶ ἐγγραμματίων		»	15.141.488 23
Ἐγγυημένοι λογαριασμοί:			
Ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων	Δρ. 65.636.446.54		
Δι' ἐμπορικῶν καὶ ἄλλων ἐγγυήσεων	» 76.978.926.22	»	153.158.711 28
Ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων	» 10.523.368.52		
Τρέχοντες λογαριασμοὶ χρεωστικοί		»	38,894,660 58
Ὁμολογίαι Ἐθνικῶν Δανείων, Δημοτικῶν Ταμείων καὶ Ἀνωνύμων Ἑταιρειῶν		»	22,189,917 15
Χρεώγραφα καὶ τοκομερίδια		»	9,492,891 05
Συμμετοχαὶ εἰς ἐπιχειρήσεις		»	5,267,088 60
Ὑποκαταστήματα		»	3.015.866 32
Κτήματα Τραπέζης		»	4.861.125 46
Ἐγκαταστάσεις καὶ ἔπιπλα Κεντρικοῦ καὶ Ὑποκαταστημάτων		»	1.210,125 08
		»	312,704,799 25

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Κεφάλαιον Ἑταιρικὸν		Δρ.	50.000.000 —
Κεφάλαιον τακτικὸν Ἀποθεματικὸν		»	5.480.000 —
Ἀποθεματικὸν Προνοίας		»	5.000.000 —
Καταθέσεις ὄψεως	Δρ. 58.436.814.39		
» προθεσμίας	» 53.719.094.80	»	
» πολυετεῖς καὶ μὲ προειδοπ.	» 31.735.167.72	»	162.309.508 27
Ταμιευτήριον	» 18.718.431.36	»	
Τρέχοντες λογαριασμοὶ πιστωτικοί		»	22.183.595 57
Ἐξωτερικοὶ λογαριασμοί		»	46.422.738 03
Προσωρινοὶ λογαριασμοὶ καὶ διάφορα		»	21.288.957 39
		Δρ.	312,704,799 25

Ὁ Γεν. Διευθυντὴς
Ζ. Κ. ΜΑΤΣΑΣ

Ὁ Διευθ. τοῦ Λογιστηρίου
Φ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν **εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια** νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὄψει ἢ **ἐπὶ** προθεσμίᾳ δηλοποιεῖται ὅτι ἀπὸ 15 τρέχοντος Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τραπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρά τε τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τοῖς ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς καταθέσεις **εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια** ἀποδοτέας ἐν ὄψει ἢ ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ **ἐπὶ** τόκῳ.

1 1)2 ταῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς **ἐν ὄψει** ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10 000. πέραν τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου ὁριζομένου εἰς 1 ταῖς ο)ο κατ' ἔτος μέχρι 50.000 πέρα δὲ καὶ τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς 1)2 ταῖς ο)ο.. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν παραδιδομένου τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.

2 ταῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ **ἓξ μῆνας** τουλάχιστον.

2 1/2 ταῖς ο)ο κατ'ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ **ἓν ἔτος** τουλάχιστον.

3 ταῖς ο)ο διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ **δύο ἔτη** τουλάχιστον.

3 1)2 ταῖς ο)ο διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ **Τέσσαρα** ἔτη τουλάχιστον.

4 ταῖς ο)ο διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ **πέντε ἔτη** τουλάχιστον ὡς καὶ διὰ τὰς πέραν τῶν πέντε ἐτῶν διὰ τὰς διαρκεῖς.

Καταθέσεις εἰς χρυσόν.

Δέχεται ἔτι ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖς ἐπὶ τόκῳ:

1 1/2	ταῖς %	κατ'	ἔτος	διὰ	καταθ.	6 μηνῶν	τουλ.
2	»	»	»	»	»	1 ἔτους	»
2 1/2	»	»	»	»	»	2 ἐτῶν	
3	»	»	»	»	»	4 »	
4	»	»	»	»	»	5 »	»

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει του καταθέτου παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ

Ὁλόκληρος	σελὶς	εἰς ἓν τεῦχος	Δραχ.	60
Ἡμίσεια	»	»	»	35
Τέταρτον	σελίδος	»	»	20
Ὄγδοον	»	»	»	12

Διὰ χῶρον μικρότερον τιμαὶ ἀνάλογοι
Δι' εἰκονογραφημένας διαφημίσεις, δι' ἓξ τεύχη ἢ περισσότερα, ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΗΝΩΜΕΝΑ ΒΟΥΣΤΑΣΙΑ

48 - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ - 48

Ἐὰν αἱ Ἀθῆναι δύνανται νὰ ὑπερηφανεύωνται διὰ τὰς τελευταίως σημειωθείσας καταπληκτικὰς προόδους των μία ἀφορμὴ πρὸς τοῦτο εἶνε καὶ τὸ μέγα αὐτὸ Κατάστημα εἰς τὸ ὁποῖον συνεκεντρώθη πλουσία ἐπίπλωσις, ἀπαστράπτουσα καθαριότης, πρόθυμος ὑπηρεσία, μοναδικὴ ἀφθονία καὶ ποικιλία ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς **Ζαχαροπλαστικῆς** *καὶ τῆς* **Γαλακτοκομίας**. *Πρῶτον αὐτὸ ἐκαινοτόμησεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς εὐθηνῆς διανομῆς κατ' οἶκον ἀγνοῦ καὶ νωποῦ* **Ἀγελαδινοῦ Γάλακτος!!** *Τὰ* **Γιαούρτια του** *κατέστησαν ὀνομαστά, ὅλα δὲ τὰ εἴδη τῆς* **Γαλακτοκομίας** *παρέχονται ἄφθονα, εὐθηνά, καὶ μὲ ὑλικὰ ἐκλεκτὰ καὶ ἐπιμελημένα. Τὰ δὲ εἴδη τῆς* **Ζαχαροπλαστικῆς** *γαργαλιστικώτατα, γευστικώτατα, ἀπολαυστικώτατα. Κατόπιν ὅλων αὐτῶν* **δικαίως** *θεωρεῖται τὸ κέντρον ὅλου τοῦ ἐκλεκτοῦ κόσμου.* **Δικαίως** *εὑρίσκουσι θέσιν μόνον οἱ προνοητικοὶ ποῦ φροντίζουσιν ἐγκαίρως νὰ τὰς καταλαμβάνωσι καὶ ἀκόμη* **δικαιότερον** *ὅλοι οἱ συχνάζοντες εἰς τὰ* **θέατρα** *δὲν θεωροῦσι τὴν διασκέδασίν των πλήρη ἂν δὲν πάρωσι μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως τὸ ἀναψυκτικόν των, ἢ τὸ παγωμένον γάλα των, ἢ τὴν ἀβρὰν κρέμαν των, εἰς τὰς πολυτελεῖς αἰθούσας τῶν*

ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΒΟΥΣΤΑΣΙΩΝ

48 - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ - 48

ΗΝΩΜΕΝΑ ΒΟΥΣΤΑΣΙΑ

ΗΝΩΜΕΝΑ ΒΟΥΣΤΑΣΙΑ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

"ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ,, - "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

Η "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ,, ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένου καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ **"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,,** ἐκδίδει διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος **Ἡμερολόγιον Ἐγκυκλοπαιδικόν, Φιλολογικόν, Καλλιτεχνικόν.**

Τὸ Ἡμερολόγιόν μας θὰ εἶνε πιστὴ ἀπεικόνισις τῆς τε ἐθνικῆς, κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ἐξελίξεως καὶ προόδου ἐν Ἑλλάδι. **Διακεκριμένοι συνεργάται** οἱ ἄριστεῖς τῆς καλάμου, θὰ συμβάλλουν εἰς τὸν ἐπιτυχέστερον αὐτοῦ καταρτισμόν.

Τὸ Ἡμερολόγιόν μας, ὀγκῶδες, ἐκ **τριακοσίων** σελίδων πυκνῶν εἰς ὕλην καὶ κοσμουμένων ὑπὸ καλλιτεχνικῶν εἰκόνων, ἐπὶ ἐκλεκτοῦ στιλπνοῦ χάρτου τυπούμενον, θὰ περιλαμβάνῃ ὕλην **ἀνέκδοτον** καὶ πρωτίστως **πρωτότυπον,** ἄσχετον πρὸς τὰς εἰς τὰ εἰρημένα Περιοδικὰ δημοσιεύσεις.

Μελέται ἐπιστημονικαὶ εἰς ἐπαγωγὸν ὕφος γραμμέναι καὶ χρήσιμοι εἰς τὸν καθημερινὸν βίον, φιλολογικαὶ μελέται, διηγήματα, πεζὰ καὶ ἔμμετρα ποιήματα, ἠθογραφίαι, ταξειδιωτικαὶ περιγραφαί, μεθυγραφίαι, καλλιτεχνικὰ ἄρθρα, ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ σημειώματα, μελέται κοινωνιολογικαί, ἐθνολογικαί, βιονομικαὶ θὰ παρελάσουν ἀπὸ τὰς στήλας τοῦ Ἡμερολογίου. Εἰδικοὶ καὶ πεφωτισμένοι συνεργάται θὰ πραγματευθῶσιν αὐτά.

Τὸ Ἡμερολόγιόν μας θὰ εἶνε τὸ ἐτήσιον ἀναπόσπαστον **συμπλήρωμα** ἀμφοτέρων τῶν Περιοδικῶν.

Εἰκόνες ἔργων ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλιτεχνῶν **τοπεῖα Ἑλληνικά, μνημεῖα ἱστορικά** ἐκ τῶν ἥκιστα γνωστῶν, **γελοιογραφίαι** τῶν εὐθυμοτέρων γεγονότων τοῦ ἔτους, θὰ κοσμοῦν τὰ δημοσιεύματα τοῦ Ἡμερολογίου.

Αἱ διευθύνσεις τῆς **"ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ,, — "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,** φιλοδοξοῦν νὰ προσφέρουν εἰς τοὺς ἀναγνώστας των ἓν **πρωτότυπον** καὶ **χρήσιμον** Ἡμερολόγιον ἐλκυστικὸν διὰ τὴν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ἀξίαν του.

Τὸ Ἡμερολόγιόν μας ἤρχισε νὰ ἐκτυποῦται. Θὰ εἶνε ἕτοιμον πρὸς κυκλοφορίαν κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων. Ἡ δὲ τιμή του, παρὰ τὰς ὑπερόγκους δαπάνας, μόνον **δύο** δραχμαὶ διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς **"ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ,, —"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,** ὡς καὶ διὰ τοὺς **προπληρώνοντας** τὸ ἀντίτιμον. Διὰ τοὺς λοιποὺς δρ. τρεῖς.

Τὸ Ἡμερολόγιον «Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως» — «Πινακοθήκης»

θὰ κυκλοφορήσῃ εἰς 5000 ἀντίτυπα. Ἀρίστη εὐκαιρία διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ καταχωρίσωσιν **ἀγγελίας καὶ διαφημίσεις.** Αἱ αὐτοὺς ἰδιαίτεραι συμφωνίαι, τοιαῦται δὲ γίνονται **ἀπὸ τοῦδε.**

ΕΚΠΛΗΞΕΙΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΕΙ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

"ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ,, — "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

πλουσιώτατον εἰς **ἐκλεκτὰ** περιεχόμενα καὶ **ὡραίας** εἰκόνας.

2159. — Τύποις «Αὐγῆς» Ἀθηνῶν» Ἀποστολοπούλου